

**BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL” VASLUI**

MILESCIANA

Revistă semestrială

**Nr. 7,
iunie 2020**

Colegiul de redacție:

Director: Voicu Gelu Bichineț

Redactor-șef: Liliana Moga

Secretar general de redacție: Alina Tanasă

Redactori: Anca-Elena Chelaru, Mihaela Ochianu, Mihaela Trifan, Dana Monica Vîntu

Colaboratori: prof. Gheorghe Alupoaei, prof. Petruș Andrei, prof. Dumitru V. Apostolache, Vasilica Grigoraș, dr. Valeriu Lupu, prof. Elena Poamă, Valentina Teclici, prof. dr. Pavel Toma

Coperta: Luminița Șerban

Foto activități: Loredana Savin

ISSN: 1841-4133

CUPRINS

OMUL ȘI CARTEA, FIINȚE DEOPOTRIVĂ	5
IDENTITATEA CULTURALĂ A JUDEȚULUI VASLUI REFLECTATĂ DE DEPOZITUL LEGAL LOCAL.....	8
MAI ESTE LA MODĂ SĂ FII PATRIOT?	13
CERCUL PEDAGOGIC SUB CUPOLA BIBLIOTECII JUDEȚENE	17
SCURTĂ PRIVIRE ASUPRA PRESEI ROMÂNEȘTI DE LA ORIGINI PÂNĂ ÎN PREZENT	19
CU O JUCĂRIE, FACI O BUCURIE!	26
„MLĂDIȚE LITERARE” – EDIȚIA A II-A.....	28
MAREȘALUL ION ANTONESCU ÎN ISTORIA NEAMULUI ROMÂNESC	31
SCRIITORUL CONSTANTIN CLISU – UN MARE ANIMATOR CULTURAL- ARTISTIC	33
CONSTANTIN CLISU- EVOCĂRI EPISTOLARE	41
MIHAI EMINESCU ȘI ÎNVĂȚĂTORIMEA VASLUIANĂ	47
LINA CODREANU - OCHEANUL LUI DOMINIC	50
ION IANCU LEFTER.....	62
„CARTEA ARHEILOR”: MIHAI EMINESCU – O SUTĂ ȘI UNA DE POEZII	67
THEODOR CODREANU – <i>HYPERIONICE</i>	69
UN PROFESOR ȘI Scriitor CE-A APRINS CONȘTIINȚE	78
SCRIITORI VASLUIENI DIN ȚARĂ ȘI DIASPORĂ	85
POLIVALENȚA ACTORULUI ȘI ScriITORULUI ȘTEFAN CIOBOTĂRAȘU	91
NICOLAE TONITZA ȘI GRUPUL CELOR PATRU.....	97
DIALOG RIMAT CU POETUL BIBLIOTECAR MIHAI APOSTU.....	100

ZILELE BIBLIOTECII JUDEȚENE „NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL”	
VASLUI	105
DUPĂ-AMIEZI CULTURALE LA VASLUI	109
LANSĂRI DE CARTE	112

OMUL ȘI CARTEA, FIINȚE DEOPOTRIVĂ

„Cărțile sunt fiice ale cerului pogorâte pe pământ
ca să aline suferințele neamului omenesc.”

Bernardin de Saint-Pierre

Omul este asemenea unei cărți. Fiecare dintre noi are o cale de parcurs pe acest pământ, timp în care scriem, desenăm, colorăm o carte în mai multe volume, numită viață. În fiecare volum al acestui jurnal se întind în timp și spațiu mai multe capitole, fiecare purtând un titlu, sub cupola căruia se află „texte”: fapte, trăiri, reușite, eșecuri... Toate sunt doar fraze și paragrafe din care ne construim „romanul” vieții. Da, pentru că „viața fiecărui om este un roman”. Dar pentru a scrie romanul, elementele enumerate mai sus sunt așezate cu migală sau la repezeală, în mod inspirat ori nu, prin semne și sunete unite în cuvinte. CUVÂNTUL este celula de bază a CĂRȚII și dă ordine vieții OMULUI. Cuvântul este harul Domnului, care ni s-a descoperit pentru a-l pune în „pagină”. Conștientizând câți talanți avem din buna-voire a Domnului, îi investim în a spune/scrie/împlini gânduri, gesturi, nu doar pentru noi, ci și pentru a dăruia.

Omul cât trăiește învață. Învățăm de la oameni, din cărți și de la Dumnezeu. În cei șapte (acum șase) ani de-acasă învățăm multe lucruri de la bunici, părinți și frați, apoi din manualele școlare și din cărțile citite, de la dascălii din școală; aceștia, prin știința lor de carte, prin darul pedagogic, prin manifestarea unor abordări psihologice potrivite ne îndrumă spre un domeniu sau altul, urmând calea care ni se potrivește. Așadar, ne pregătim pentru viață și cu ajutorul cărților. Știința de carte nu exclude învățarea din modul de a fi al oamenilor care ne ies în cale la un moment dat. Aceste căi se întrepătrund, se completează, cu o singură condiție: noi să deschidem cartea, să ne stimulăm pofta pentru lectură și să ne deschidem unii către alții. Această deschidere este condiția „sine qua non” pentru ca învățăturile să curgă firesc, duios, melodios, dar riguros, în funcție de ramura cunoașterii umane sau forma exprimării artistice. Trebuie să menționăm și faptul că viața nu este doar lină și mereu ascendentă, poate fi și tumultoasă, cu piedici de tot felul, care impun un anumit ritm mișcărilor noastre, mers la pas, agale, la galop ori la trap, alergând și sărind peste obstacole, dar și mers târâș, în genunchi. În atare situații este nevoie acută de carte. Probabil din acest motiv, vechii egipteni au scris pe frontispiciul Bibliotecii din Teba (Egipt): „Cartea – leac pentru suflet.” Tot în această idee, Tudor Vianu spune: „Cartea e un tonic – miracol și eternitate. O nație care nu citește rămâne în stare de inferioritate, fără forță și fără impuls de creație, fără sensibilitate,..., fără pasiunea pentru

gând și frumusețea de sus.”, iar Nicolae Manolescu mărturisește: „Resimt fiecare zi fără o carte ca o zi pierdută.”

Pentru a ne construi edificiul numit viață în deplină cunoștință de cauză și libertate absolută este nevoie să ne cunoaștem pe noi înșine, iar pentru explorarea de sine trebuie să îndrăznim să deschidem „copertile propriei ființe” și să ne citim „filă cu filă”, atât cu mintea, dar mai ales cu inima. Este nevoie de sinceritate și atenție sporită în aprecierile pe care le facem despre noi. Să ne punem întrebări și să dăm răspunsuri obiective, clare. Aprecierile să fie în funcție de anumite valori umane, morale, spirituale... Acolo unde întâlnim abateri, „defecțiuni”, să încercăm să le corectăm.

Pentru ca semenii noștri să ne cunoască din ce în ce mai bine și cu adevărat așa cum suntem, trebuie să le permitem să deschidă cartea care ne alcătuiește. Asta nu înseamnă lipsirea ori renunțarea la o anumită intimitate. La rândul nostru, pentru a-i cunoaște pe ceilalți să încercăm să citim în cartea vieții lor, respectându-le personalitatea și discreția. Atitudinea, comportamentul și cuvintele ne dau informațiile necesare descoperirii afinităților și deosebirilor dintre noi. Dacă o carte poate fi citită și printre rânduri, omul poate fi descoperit și prin gesturi, mimică și chiar prin tăcere. „Și tăcerea este un răspuns”, spunem uneori. Astfel putem fi în cunoștință de cauză atunci când stabilim anumite relații și stilul de comunicare.

Oamenii de lângă noi ne țin companie în anumite momente, ne oferă sfaturi atunci când avem nevoie, ne ajută să ne regăsim când rătăcim, dar pot să ne îndrume să-l descoperim pe Dumnezeu din noi. Aceleași lucruri și multe altele le putem învăța din cărți. Îndeletnicirea, preocuparea de a citi nu este numai pasiune, ci și o artă, iar „Arta de a citi este arta de-a gândi, plus încă ceva... Asta înseamnă a cugeta împreună cu altcineva, a înțelege gândirea altuia și a intui gândirea pe care el ne-o sugerează, conformă sau contrară lui.” (Emile Faguet)

Dintr-o carte putem învăța cum să facem anumite lucruri, cum să procedăm în anumite situații, ce cale să alegem la o răscruce de drumuri, dar putem învăța și cum să nu acționăm într-un anumit context. În biblioteca unei mănăstiri ortodoxe am văzut „Coranul”. Întrebându-l pe părintele stareț dacă această carte rămâne în fondul de publicații, răspunsul a fost: „Da, din orice carte se poate învăța ceva, depinde cu ce minte citești, cu ce suflet înțelegi”. Același gând îl întâlnim și la Confucius: „Nu poți deschide o carte și să nu înveți ceva”. Din orice scriere, oricât de mică ar fi, putem afla lucruri neștiute, care să ne fie de folos, să ne hrănim din ele, să le digerăm, să le creștem și să le dăm mai departe copiilor și nepoților.

Așa cum nașterea omului presupune un travaliu, scrierea unei cărți înseamnă cunoaștere, har, efort, perseverență... Asemenea copiilor năzbătioși, și ideile pentru a scrie o carte umblă uneori brambura cine știe pe unde atunci când le cauți. Ei, ușurate și ele, cine știe pe unde își fac veacul... Alteori, din senin te lovește în moalele capului o inspirație bogată, care te face să transpiri din toate măduarele și te așezi la masa de scris. Năvală de subiecte, o oaste triumfală de idei și încetul cu încetul dai naștere unei „ființe” cu trup, minte și suflet, numită CARTE. Aceasta este cea mai fidelă copie a existenței omului pe acest pământ. Cu lumini și umbre. Cu urcușuri și coborâșuri. Cu bucurii și dureri. „Cărțile sunt pentru omenire ceea ce memoria este pentru individ”, ne spune John Lubbock.

O carte apare doar în lumină, niciodată în întuneric, un om cunoaște, rodește și dăruiește doar în lumină, niciodată în obscuritate. Să lăsăm lumina să ne sporească mintea și să ne încălzească sufletul, să ne călăuzească drumul spre cunoașterea adevărului. Cartea este un prieten de nădejde, iar Tudor Arghezi ne spune că: „În restriște, singură cartea nu te-a părăsit și a rămas să te mângâie.” Prietenia cu oamenii și cărțile este o binecuvântare. Să iubim atât oamenii, cât și cărțile „prin fapte bune, gânduri bune și alegerea conștientă a cuvintelor, a sentimentelor și a acțiunilor pozitive, zilnic, fiecare dintre noi poate contribui la mărirea bunătății din lume.” (Shari Arison)

Scriitorul este un olar destoinic și desăvârșit. El frământă lutul cuvântului. În ulciorul scriiturii sale găsim apa vie în care se oglindește cerul minții și marea inimii, înălțimea și adâncul; aici înoată corăbiile umane create după chipul și asemănarea Domnului. Găsindu-l pe Dumnezeu, ne-adâncim în cuvânt și ne înălțăm spre lumină.

Putem spune că scriitorul este un artizan iscusit și complet; toarce firul literelor în cuvinte potrivite locului și timpului, nevedește și țese cuvântul în maniera sa personală, distinctă într-un text potrivit trebuințelor sale și semenilor. Scriitorul este un croitor atent și cu imaginație. Măsoară, taie și coase cuvintele pe măsura modelului pe care și-l dorește. Abilitatea cu care execută toate aceste operații dă trăinicie creației sale, fie el poem, poveste, roman... Într-o scriere sunt molecule de om, particule din viața acestuia, iar în ființa omului sunt semănate semințe din harul creației.

Nașterea unui copil este o bucurie. Apariția unei cărți este o împlinire. Cărțile sunt copiii legitimi ai scriitorilor. Nu toți copiii sunt frumoși, deștepți și buni, însă îi iubim necondiționat așa cum sunt. Nu toate cărțile sunt capodopere, dar trebuie să le iubim pentru că în ele găsim nutrienții necesari unei creșteri sănătoase și armonioase.

Vasilica GRIGORAȘ

IDENTITATEA CULTURALĂ A JUDEȚULUI VASLUI REFLECTATĂ DE DEPOZITUL LEGAL LOCAL

Anul acesta s-au împlinit 135 de ani de la promulgarea Legii Depozitului Legal în România (13 aprilie 1885), prin care orice tipografie era obligată să trimită câte trei exemplare din fiecare tipăritură bibliotecilor centrale din București și Iași, precum și Bibliotecii Academiei Române. Dar noțiunea de depozit legal își are sorginea mult mai devreme când „mitropoliții și domnitorii noștri trimiteau gratuit bibliotecilor mănăstirilor orice carte, chiar de la apariția tiparului pe pământul acestei țări.”¹

Unul dintre dezideratele Bibliotecii Județene Vaslui este acela de a păstra și de a pune la dispoziția generațiilor viitoare documente cu valoare patrimonială care reflectă cultura și spiritualitatea celor care locuiesc în acest spațiu moldav.

Annual, Depozitul legal contribuie la dezvoltarea colecțiilor prin teaurizarea producției locale, ceea ce constituie o componentă esențială în structura Bibliotecii Județene Vaslui. De asemenea, este locul în care sunt conservate și organizate documentele care fac parte din patrimoniul cultural local și județean, prin organizarea căruia se urmărește informarea și sensibilizarea publicului față de memoria comunitară.

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui coordonează Depozitul Legal local de tipărituri, documente grafice și audio-vizuale potrivit normelor Bibliotecii Naționale a României, prin care primește cărți, broșuri, fascicule, ziare, reviste, almanahuri, calendare, publicații seriale, extrase din publicații seriale, enciclopedii, albume, partituri muzicale, atlase, teze de doctorat, cursuri universitare, materiale de comunicare propagandistică, având caracter politic, administrativ, cultural-artistic, științific, educativ, religios, sportiv: programe, anunțuri, afișe, proclamații, planșe, reproduceri în serie ale lucrărilor de artă grafică, plastică, decorativă și fotografică, documente în formă electronică, publicații, având caracter oficial, ale autorităților publice centrale și locale, precum și culegeri de acte normative, standarde și norme tehnice și de funcționare, documente numismatice și filatelice etc.²

Deși reprezintă fondul intangibil al patrimoniului cultural județean, pentru a oferi o mai mare accesibilitate la lectură, documentele de la Depozitul Legal pot fi consultate la Sala de lectură, zilnic, între orele 8:00-19:00.

¹ George Corbu. Constantin Mătușoiu. *Evoluția conceptului de depozit legal în țara noastră* (I) în „Biblioteca” : revistă de bibliologie și știința informării nr. 2, 2002, p. 52.

² Legea 111 din 21 noiembrie 1995 ***Republicată privind Depozitul Legal de documente.

**Apariții editoriale ale autorilor vasluieni în colecțiile
Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui – 2019**

1. ALUPOAEI, Gheorghe. *Semne grafice de recunoștință*. 2019, Vol. 5 (*Semne grafice de recunoștință. : portrete de expresie/ Gheorghe Alupoaei*. Iași : PIM, 2014, 5 vol.)
2. ANDREI, Petruș. *Lecturi empatice basarabene*. Bârlad : Sfera, 2019.
3. *Arheu* : [2019]/ Centrul „Mihai Eminescu” Bârlad; red.-șef Geta Modiga. Bârlad : PIM, 2012-
4. *Baaadul literar* : revistă trimestrială de cultură : 2019/ Director fondator Cezar Ivănescu; red.-șef Gruia Novac, redactor Voicu Gelu Bichineț. Bârlad : Sfera, 2007-
5. BADEA, Ionela. *Rolul experimentului de laborator în studiul fenomenelor chimice. Exemplificări la tema „Oxizi metalici”*. Bârlad : Sfera, 2019.
6. *Băcanii* : 2019/ Primăria Comunei Băcani; redactor-șef Vasile Fânaru. Băcani : [s.n.], 2013-
7. *Cadențe peste timp* : revista cadrelor militare în rezervă și a veteranilor de război din județul Vaslui : 2019/ Redactor Costin Clit. Huși : PIM, 2013-
8. COLOȘENCO, Serghei. *„Luceafărul” în rebus*. Bârlad : Sfera, 2019.
9. COLOȘENCO, Serghei. *Psalmii arghezieni în rebus*. Bârlad : Sfera, 2019
10. CONDREI, Elena. *Convorbiri cu Theodor Codreanu : itinerare în miracolul eminescian*. Botoșani : Gee, 2019.
11. Consiliul Județean Vaslui. *etică și integritate la Consiliul Județean Vaslui : manual - cadru integrat de proceduri și instrumente de etică și integritate*. Craiova : Sitech, 2019.
12. CORNEANU, Gelu. (coord.). *Monografia comunei Tăcuta, județul Vaslui*. Iași : Junimea, 2019.
13. CRISTIAN, Ghiță. *Adunate și redare*. Bârlad : Sfera, 2019.
14. *Elanul* : 2019/ Asociația Culturală „Academia Rurală Elanul”; Red.-șef Marin Rotaru. Giurcani : [s.n.], 1998-
15. *Est* : revistă de cultură : [2019]/ Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Vaslui; red. fondator Dan Ravaru. Vaslui : Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Vaslui, 2001-

16. *Est News* : 2019/ Administrator editură Mihai Vasile; redactor-șef Simona Mihăilă. Vaslui : [s.n.], 2014-
17. FERLOVICI, Gabriela. *Repere practic aplicative în dezvoltarea abilităților de lectură la școlarii mici : auxiliar de exerciții: clasa a III-a*. Sfera, 2019
18. GHERGHE, Gheorghe; APOSTOL, Neculai. *Rășcanii un sat, un neam*. Iași : StudIS, 2019.
19. GHERGHE, Gheorghe. *Un strigăt din Bârlad*. Iași : PIM, 2019.
20. GHEORGHE, Gheorghe; GUIDU, Mihai. *Țifu și Miclești : sate și biserici*. Bârlad : Sfera, 2019.
21. GRIGORAȘ, Vasilica. *Odă prieteniei : jurnal de călătorie în Noua Zeelandă*. Ed. a 2-a, rev. și adăugită. Iași : PIM, 2019.
22. GRIGORAȘ, Vasilica. *Respiro pe tâmpla timpului : note de călătorii*. Iași : PIM, 2019.
23. GRIGORAȘ, Vasilica. *Seninul din inima cărților*. Iași : PIM, 2019.
24. *Informatorul Moldovei* : 2019/ Dir. Ionică Râpanu; red.-șef Ioana Moroșanu. An. I (2006), Nr. 1 -. Vaslui : S.C. ADIGEP 37 S.R.L., 2006-
25. *Informații agricole* : 2019/ Director: Lili Trifu; redactor-șef: Daniel Grosu. Vaslui : [s.n.], 2014-
26. IRAVA, George. *Corabia cu poezii : antologie lirică*. Bârlad : Sfera, 2019.
27. *Jocuri și cântece bătrânești : Asta-i hora din străbuni*, 2019, 72 p. + 1 CD. Vol. 3 (*Fonoteca arhivei de folclor "Vasile Adăscăliței"*./ text și selecție: Lucian-Valeriu Lefter. Iași : PIM, 2017, vol.).
28. *Liter-Club* : revistă de cultură : [2019]/ director Lina Codreanu. [s.l.] : [s.n.], 2016-
29. *Lohanul* : revistă cultural-științifică : [2019]/ Redactor Vicu Merlan. Huși : [s.n.], 2007-
30. LUPU, Vasile (prof.). *Particularități în antrenamentul de fotbal*. Bârlad : Sfera, 2019.
31. MALOȘ, Andreea. *Presa culturală bârlădeană*. Bârlad : [s.n.], 2019.
32. *Mama, regina sufletelor noastre* : 2019/ Coordonatori: Profesor Merlă Finica, Rusu Gabriela. Codăești : [s.n.], 2019 -.
33. MARIN, Dumitru V. *101 vasluieni pentru 100 de ani : valori identitare vasluiene : semnal spiritual la centenar*. Iași : PIM, 2019.
34. MARIN, Dumitru V. *III valori naționale pentru Vaslui : jurnalism cultural*. Iași : PIM, 2019.

35. MARIN, Dumitru V. *Liceeni la Podu - Bacău : și, au trecut... 60 (!)*. Iași : PIM, 2019.
36. MARIN, Dumitru V. *Marin D.V. - Vaslui : din seva istoriei*. Iași : PIM, 2019.
37. *Meridianul* : ziar de informație, opinie și publicitate : 2019/ Director Prof. dr. Dumitru V. Marin; redactor-șef Val Andreescu. Iași : PIM, 2015-
38. *Meridianul cultural românesc* : 2019/ Director Prof. dr. Dumitru V. Marin; redactor-șef Val Andreescu. Iași : PIM, 2015-
39. *Milesciana* : revistă de promovare a culturii vasluiene : [2019]/ Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui; director editorial Voicu Gelu Bichineț; redactori Liliana Moga, Alina Tanasă. Vaslui : Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, 2004-
40. *Mirajul copilăriei* : revistă județeană a preșcolarilor, școlarilor, educatorilor și învățătorilor : [2019]/ Școala Gimnazială Nr. 1 Stăniilești; Grădinița cu Program Normal Budu Cantemir; red.-șef Mariana Iancu. Stăniilești : Școala Gimnazială Nr. 1 Stăniilești, 2013-
41. *Mlădițe literare* : Concurs județean de creație literară, Ediția I/2019, organizat de Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Vaslui. consilier editorial: Trifan Mihaela Elena. [s.l.] : [s.n.], 2019.
42. *Monitorul de Vaslui* : ziarul care stă de vorbă cu oamenii : [2019]/ Dir. Romeo Crețu; red. Mihaela Zărnescu. Vaslui : [sn] , 1996-
43. MOGA, Liliana. (coord.) *Elena Poamă - 70, un om în slujba cărții : caiet biobibliografic aniversar*. Vaslui : Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, 2019.
44. MUNTEANU, Anișoara; DIMOFTE, Cristina-Alina. *Prietenii lui Flopi : auxiliar didactic pentru educație ecologică*. Bârlad : Sfera, 2019
45. MUNTEANU, Laura Roxana. *Modalități de optimizare a noțiunilor geografice cu ajutorul hărților*. Bârlad : Sfera, 2019.
46. MUNTEANU, Laura Roxana. *Studiu geomorfologic asupra râului Bârlad între Vaslui și Crasna*. Bârlad : Sfera, 2019.
47. OATU, Daniela. *Anotimpurile Himerei : poezii*. Iași : Timpul (Iași), 2019.
48. *Porțile Copilăriei* : Revistă pentru copii, părinți și cadre didactice : 2019/ Grădinița cu Program Prelungit Nr. 12 Huși, Vaslui. Huși : [s.n.], 2011-
49. *Prutul* : revistă de cultură : [2019]/ Red.-șef Costin Clit. Huși : [s.n.], 2001-

50. RAVARU, Dan. *Alba Iulia, Budapesta, Trianon* : Centenarul Marii Uniri. Iași : Taida, 2019.
51. RĂDUCANU, Daniela Monica. *Substantivul : auxiliar clasa a IV-a* . Bârlad : Sfera, 2019.
52. RĂDUCANU, Daniela Monica. *Strategii de predare-învățare a substantivului în învățământul primar*. Bârlad : Sfera, 2019.
53. RECLARU, Costel. *Ghid pentru profesorii de educație fizică și sport*. Bârlad : Sfera, 2019.
54. SAVA, Mariana. *Viață strânsă în gheme* : [roman]. Iași : PIM, 2019.
55. *Taine* : revista școlii cu clasele I-VIII "Mihail Sadoveanu" Vaslui : [2019]/ Școala cu clasele I-VIII „Mihail Sadoveanu” Vaslui.
56. TANASĂ, Alina. *Piedici vremelnice* : [versuri]. Iași : PIM, 2019.
57. TOFAN, Constantin. *Lumea mea* : [prezentare album]. Iași : Performantica, 2019.
58. *Viața noastră* : 2019/ Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad; Redactori Gruia Novac, Serghei Coloșenco, Petruș Andrei. Bârlad : [s.n.]
59. *Vremea nouă* : 2019/ Redactor-șef Gelu Irimia. Vaslui : [s.n.], 1968-
60. *Vutcani* : revistă oficială a comunei Vutcani : [2019]/ Muzeul Sătesc Vutcani. Vutcani : [s.n.], 2004-
61. ZAHARIA, Elena. *Altfel de povești*. Bârlad : Sfera, 2019
62. ZAHARIUC, Paul. *Comuna Oșești*, 2019, Vol. 1 (*Comuna Oșești* : file de istorie vasluiană/ Paul Zahariuc. Iași : PIM, 2019, 3 vol.)
63. ZAHARIUC, Paul. *Jandarmii hușeni în acțiune : (1945-1948)*. Iași : PIM, 2019.

Liliana MOGA,
șef Serviciu Informatizare, Informare bibliografică,
Prelucrarea și completarea colecțiilor

MAI ESTE LA MODĂ SĂ FII PATRIOT?

Să fie oare numai o întrebare retorică?

Aș vrea să cred că răspunsul este rezultatul unui parcurs istoric în care s-au cristalizat atitudini profunde în motivarea sentimentului de patrie, popor, patriotism și devotament, chiar dacă acest sentiment nu mai constituie o preocupare cotidiană.

Cunoașterea istoriei zidește în conștiința fiecăruia bastioane ale adevărului la timpul trecut. Octavian Paler menționa: „Nu există experiență căreia să nu-i poți supraviețui dacă ai curajul să înfrunți viața” pentru că „ceea ce nu trăim la timp, nu mai trăim niciodată. Tot ceea ce pierdem, pierdem pentru totdeauna!”, iar „Cel care nu-și cunoaște istoria este ca un copil care nu-și cunoaște mama”, spunea N. Iorga.

A-ți cunoaște trecutul este o responsabilitate fundamentală, mai întâi morală și civică, și apoi intelectuală. Poate, înainte să probăm sentimentul de patriotism, ar trebui să răspundem la întrebarea: ce este patria?

Este țara în care trăim și ai cărei cetățeni suntem; este mediul social, cultural și politic în care trăiește poporul român, conform cutumelor, tradițiilor și năzuințelor sale istorice. Iar poporul este conținutul țării, este o familie ai cărei membri au aceeași limbă, aceeași credință, același trecut. Dorința poporului de a-și apăra țara în anumite momente deosebite a dezvoltat o dimensiune valorică a națiunii, demnă de întreaga noastră prețuire, **PATRIOTISMUL**. Patriotismul se manifestă ca un sentiment al solidarității și apartenenței la această familie care ridică la rang de lege Unitatea în Diversitate. Sugestivă este afirmația

lui Mihai Eminescu: „Patriotismul nu este numai iubirea pământului în care te-ai născut, ci, mai ales, iubirea trecutului fără de care nu există iubire de țară”.

Patriotismul nu înseamnă șovinism (ideologie și politică de ațâțare a urii și dușmăniei între națiuni și popoare, de propagare a ideii superiorității unei națiuni asupra altora, de promovare a exclusivismului și intoleranței naționale) sau iredentism (mișcare națională care revendică anexarea la patria mamă a unor teritorii populate de același grup etnic și care se află sub dominație străină), exclusivitate și marginalizare. Înțeles corect, patriotismul devine prima școală care ne ajută să înțelegem umanitatea.

În *Dicționarul explicativ al limbii române* găsim următoarea definiție: „Patriotismul este sentimentul de dragoste și devotament față de patrie și de popor, statornicit în decursul istoriei.”

Pentru unii, patria este totul, pentru alții este ceva desuet. Eu cred că patriotismul trebuie să facă parte din cultura fiecărui om și, în consecință, din cultura întregului popor. Pentru înaintașii națiunii române, patriotismul a însemnat dorință arzătoare și luptă pentru realizarea idealurilor omenirii. Patriotismul trebuie înțeles și exprimat corect pentru a nu aluneca nici în fundamentalism și obsesie, nici în desuetudine. Este ceea ce îți dă sens și semnificație contribuind la o viață frumos trăită! Patriotismul este legat de o stare emoțională și anume dragostea, devotamentul.

Patriotismul exprimă valorile unui popor și grijă față de acesta.

Dar ce reprezintă patria și patriotismul într-o lume care tinde să se globalizeze?

Te mai simți bine să te afirmi ca patriot sau nu?

În actualitate, ideea de patriotism se vede condamnată la o nedreaptă stigmatizare! Uneori ți se pare mai chibzuit să nu te vadești ca să nu șochezi pe cineva, sfârșind prin a fi catalogat drept caraghios!

Consider că e o datorie ca timpul prezent să pregătească poporul în vederea zilei când va fi chemat să facă dovada patriotismului său. Un popor este pierdut pentru totdeauna dacă nu are o tinerime entuziastă, cultă și cu dor de țară . Vlăstarele tinereții țin pe umerii lor viitorul!

Apare evidentă nevoia abordării sentimentului patriotic, dar patriotismul să capete sensul curat al vremurilor încărcate de glorie ale poporului nostru:

- dragostea față de neamul din care am răsărit,
- admirația pentru gesturi în folosul conaționalilor,
- truda de a aduce bucurii în sufletele celor care trăiesc greu,
- dorința de a continua tradițiile, portul, obiceiurile,
- iubire față de tot ce este românesc, frumos și curat.

Apărându-ne identitatea națională, ne apărăm pe noi înșine și pe strămoșii noștri, ne menținem uniți. Când unui popor îi slăbește puterea de a-și iubi și de a-și respecta valorile, se află în declin, sufletul neamului se află în declin. Relevantă este opinia lui Lucian Blaga: „Niciun popor nu e atât de decăzut, încât să nu merite să te jertfești pentru el, dacă îi aparții”.

Avem privilegiul de a trăi în contextul european și Europa este a II-a patrie a noastră. Trebuie să ne asumăm și valorile general umane (de exemplu, cele stabilite prin *Declarația Universală a Drepturilor Omului*), care trebuie asimilate în ethosul modern al oricărui popor.

În 2007, România a aderat la Uniunea Europeană și identitatea națională a început un proces de aliniere la valorile regăsite în proiectul european. Doar că această apartenență a venit pe fondul unor schimbări sociale majore. Peste 4 milioane de români locuiesc în afara granițelor țării și își împart viața între două țări, între două lumi, între două culturi, între două limbi, între două identități. Ce înseamnă patriotism în cazul românilor emigranți? Ce înseamnă patriotism pentru un român care are două pașapoarte în geantă? Ce înseamnă patriotism pentru a doua generație de emigranți români? Copiii emigranților români sunt născuți și crescuți în altă țară. Ei s-ar putea să aibă pașaportul românesc, poate chiar să și vorbească limba, dar cât de mult se mai identifică cu valorile românești? Sunt întrebări la care căutăm răspuns...

Ce trebuie să facă niște buni patrioți pentru țara lor astăzi?

Putem distinge ipostaze ale patriotismului: comportamental - omul care crede în acest sentiment, emoțional – omul care simte dragostea față de patria sa sau cognitiv - omul care gândește patriotic, dar gândurile nu se exprimă în ceea ce simte sau face.

Fiecare, acolo unde este, să-și exprime, prin gesturi simple, dragostea pentru locuri, oameni, cultură! Patriotismul se manifestă multinivelar: local, zonal, național, european și toate la un loc dau valoarea fiecărui OM care poartă în sufletul său simbolul sacru al țării, drapelul! Prin Legea nr. 96 din 20 mai 1998 a fost instituită *Ziua Drapelului Național* pentru a marca data de 26 iunie 1848, când Guvernul revoluționar a decretat ca Tricolorul - roșu, galben și albastru - să reprezinte steagul național al tuturor românilor; cele trei culori împărțite în mod egal reprezintă principiul egalității, orientarea culorilor în sus semnifică verticalitatea, cifra trei este numărul perfect.

Nu există o rețetă a patriotismului. Patriotismul nu e ceva ce vine la pachet cu certificatul de naștere. Patriotismul unei nații se construiește prin implicare, prin căutarea binelui comun, prin valorificarea potențialului individual și colectiv, prin respectarea resurselor locale și naționale, prin câștigarea încrederii. Dacă în 1918, România modernă se năște prin unirea teritorială, 100 de ani mai târziu, România secolului al XXI-lea ar trebui

să renască prin unirea valorilor. Acest patriotism civic e moștenirea pe care o putem lăsa generațiilor acestui secol.

Așadar, patria sunt eu, ești tu, e tot ceea ce iubim, tot ceea ce visăm, tot ceea ce va fi când nu vom mai fi noi. Închei această pledoarie pentru și despre patrie și patriotism cu mărturisirea lui Alexandru Vlahuță: „Într-o țară așa de frumoasă, cu un trecut așa de glorios, în mijlocul unui popor atât de deștept, cum să nu fie o adevărată religie iubirea de patrie și cum să nu-ți ridici fruntea ca falnicii strămoși de odinioară mândru că poți spune:

<<Sunt român>>!”

prof. Elena POAMĂ,
fost director al Bibliotecii Județene
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

CERCUL PEDAGOGIC SUB CUPOLA BIBLIOTECII JUDEȚENE

În virtutea unei colaborări permanente, consfințită prin protocoale de colaborare reînnoite an de an, Biblioteca Județeană „N.M. Spătarul” Vaslui a găzduit în ziua de 19 noiembrie 2019 activitatea Cercului pedagogic Nr. 1 zona Vaslui al profesorilor de limba și literatura română, organizată de către profesorii de la Liceul Tehnologic „Ion Mincu”, activitate coordonată de prof. Pavel TOMA, responsabilul cercului pedagogic și președintele cenaclului ProLITERA, care își desfășoară activitatea sub tutela Bibliotecii Județene.

Activitatea propriu-zisă a avut ca temă: *Cenaclul literar-ședință deschisă/publică*, iar ca scop promovarea conceptului de cenaclu literar în rândul profesorilor pentru îndrumarea elevilor/ tinerilor către acest tip de activitate, urmărind o serie de competențe generale specifice precum:

1. Descoperirea, încurajarea și afirmarea talentelor
2. Stimularea capacității de receptare a textelor literare
3. Dezvoltarea capacității imaginative și creative

4. Dezvoltarea interesului pentru lectură, a capacității de exprimare orală și scrisă, dar și o sumă de competențe specifice, pornind de la: dezvoltarea achizițiilor lingvistice folosind corect limba română în creații proprii prin exerciții de construire a unor texte în proză sau versuri, după o tematică liberă sau impusă, și de redactare nuanțată în raport cu

structura și motivațiile personale, până la crearea unor texte personale, conform propriilor lor trăiri, exerciții de creație liberă.

Activitatea s-a desfășurat timp de 60 de minute, cu participarea membrilor cenaclului, a invitaților profesori de liceu, personalului bibliotecii și a domnului director. Ca resurse materiale, s-au folosit volume, reviste, copii după creațiile personale.

Desfășurarea activității a avut un algoritm informal, specific acestui tip de activitate: în introducere, prof. Toma Pavel, coordonatorul cercului pedagogic și al întregii activități, care a condus și activitatea de cerc propriu-zisă, ca președinte al Cenaclului ProLITERA, a prezentat obiectivele activității și cadrul desfășurării sale.

A urmat o intervenție a domnului profesor Bichineț Gelu Voicu, directorul Bibliotecii Județene, care a subliniat colaborarea dintre Biblioteca Județeană și liceele municipiului Vaslui, dar și rolul cenaclului ProLITERA în promovarea elevilor iubitori de literatură pe site-ul bibliotecii, în revista cenaclului și prin participări la activități de profil.

Dl. prof. Toma Pavel a invitat membrii cenaclului - 10 persoane - care s-au prezentat publicului, veniți din sfere diferite de activitate și de vârste diferite, majoritatea fiind elevi.

Desfășurarea propriu-zisă a ședinței de cenaclu a avut în vedere: apariția cărții lui Petru Grădinaru; alte apariții anterioare ale membrilor cenaclului în reviste sau în volume; prezentarea numerelor revistei ProLITERA apărute până în acel moment; premiile Concursului de literatură „Virgil Caraivan” - Șuletea primite de membrii cenaclului; lecturi ale membrilor cenaclului- poezie, proză, epigramă; invitație la lectură - „De ce să citesc această carte?”, propunere de lectură făcută de Crețu Romeo.

Dl. prof. Toma Pavel a încheiat activitatea de cerc cu o sumă de concluzii privind importanța cenaclului, dorința adresată colegilor profesori de a-i îndruma pe elevii cu vocație către Cenaclul literar ProLITERA, proiecte ale acestuia: vizita la Iași pentru a asista la o ședință a Cenaclului Junimea, periplu prin licee, înființarea Asociației ProLITERA prin care se pot atrage fonduri care să sprijine financiar editarea revistei și a unor volume, participarea la tabere de creație etc.

prof. dr. Pavel TOMA,
coordonator al Cercului pedagogic și președintele Cenaclului ProLITERA

SCURTĂ PRIVIRE ASUPRA PRESEI ROMÂNEȘTI... DE LA ORIGINI PÂNĂ ÎN PREZENT

Piața editorială românească trimite zilnic cititorilor săi alături de cărți multe ziare și reviste, tarabele distribuitorilor de presă fiind neîncăpătoare pentru titlurile ce se războiesc să ajungă în atenția devoratorilor de cultură. Așa cum fiecare carte își are cititorul său, ziarele și revistele își află lesne perechile de ochi care să le parcurgă sorbind noutățile. Când se vorbește astăzi despre ziar se înțelege cel mai adesea gazeta purtătoare de știri din diverse domenii, iar în sensul mai larg al cuvântului o companie comercială modernă care se compune din editură, redacție, tipografie, expediție.

E interesant de știut că istoria publicațiilor periodice situează începuturile acestui gen de tipărituri înainte de apariția tiparului, înainte de scrisorile cu peceti domnești, premergătoare acestora fiind comunicările orale care înștiințau populația despre diferite evenimente politice și administrative. Ziarele vorbite sau cântate au reprezentat forma cea mai veche de transmitere a știrilor, astfel de ieșiri în publicul mare efectuându-se cu o oarecare regularitate (periodicitate), mai cu seamă atunci când autoritățile aveau nevoie a difuza în rândul maselor știri care prin natura lor aveau rolul de a consolida poziția statului și a cârmuirii de atunci.

La sfârșitul evului mediu, alături de știrile cântate circulau și scrisorile, mai întâi cu valoare de acte oficiale între instituții ale statelor vecine, având la bază interese comune și relații de reciprocitate. Aceste scrisori cu însemne ale cancelariilor domnești vesteau organizarea de târguri comerciale indicând totodată căile de acces și tipurile de mărfuri aduse spre vânzare/cumpărare, alteori cuprindeau vești despre apariția vreunui pericol care în vremurile feudale însemna invazia trupelor otomane sau a altor năvălitori. Ziarul scris de mână se transmitea de la un târg la altul, de la un principe la altul, de la un negustor la altul. Iată cum din această perspectivă, scrisoarea românească de la 1521, prin care Neacșu din Câmpulung-Muscel anunța pe brașoveni că pericolul invaziei turcești se apropie de Brașov, dar și alte scrisori comerciale dintre brașoveni, bistrițeni, sibieni reprezintă primele exemple românești ce se încadrează în categoria periodicului manuscris.

Primele foi volante (ziare, periodice tipărite) care au circulat pe teritoriul țării noastre erau tipărite în străinătate și cuprindeau informații despre campania antiotomană din vremea lui Mihai Viteazul. Știrile erau comunicate chiar de domnitor străinilor veniți în țara noastră fie cu misiuni militare, fie în calitate de simpli informatori, reporteri de presă cum le-am zice astăzi. În secolele XVII, XVIII foile volante tipărite cu rol de publicație periodică, se înmulțesc în Țara Românească, Moldova și Transilvania, fiind asemeni unor

formulare bisericești sau formulare cu caracter militar, anunțând, după caz, hirotonisiri de preoți, încorporări și măsuri luate împotriva soldaților români dezertori din armata imperială. Numite în popor „țirculare” căci dădeau ocol ținutului transilvan, foile volante de aici erau tipărite în limba română, în limba germană, existând și tipărituri bilingve, acestea afișând pe două coloane textul informativ. Bibliotecile românești dețin un număr impresionant de astfel de tipărituri, colecția cea mai valoroasă fiind depozitată la Biblioteca Academiei Române ale cărei cataloage descriptive evidențiază vechimea lor menționând ca ani de apariție perioada cuprinsă între 1462-1866.

Abia în secolul al XVIII-lea apar primele publicații periodice în forma lor clasică. Astfel, în 1778 apare la Sibiu la editura lui Martin Hochmeister gazeta „Theatral. Wochenblatt für das Jahr 1778” (Teatru. Gazetă săptămânală pe anul 1773) urmată în 1783 de „Siebenbürger Bote” (Curierul transilvănean), în 1784 de „Siebenbürger Zeitung” (Revista Transilvaniei). Și maghiarii au avut periodicele lor, cunoscut fiind ziarul comercial „Mercurius Hungaricus” apărut la 1709 sau publicația periodică clujeană „Erdélyi Magyar Hirvivő” (Vestitorul maghiar din Ardeal) din 1710.

În Moldova, la Iași, a apărut la 18 februarie 1790, în limba franceză, ziarul „Courier de Moldavie”. Deosebit de important este faptul că despre această publicație se fac referiri în ziarul oficial austriac „Wiener Zeitung” din 3 martie al aceluiași an, comunicându-se celor interesați că e tipărit „pe o coloană în limba țării și pe cealaltă în franceză”, că va apărea „cât timp armata rusă va rămâne în cartierele ei de iarnă”, că prețul era „de trei galbeni pentru întreaga publicație”. Cercetările lui Iorga și mai târziu cele ale lui Dan Simonescu arată că ziarul era un săptămânal editat prin grija unei misiuni străine, respectiv al comandamentului militar rus aflat sub conducerea mareșalului Potemkin. Se tipărea doar în limba franceză fiind studiat de ofițerii garnizoanei ruse cantonată în iarna lui 1790 în orașul moldovean pentru o perioadă de pregătire premergătoare războiului ruso-turc (1787-1791). Cu siguranță, ziarul intra și în sfera de interes a elitei intelectualității și a multor boieri ieșeni căci limba franceză era cunoscută și vorbită. Cele patru pagini ale fiecărui număr din cele cinci câte au apărut până la 1 aprilie abundă de știri externe, fiind amplu dezbătute evenimentele politice sau militare din Rusia, Viena, Londra, Paris. Este adevărat că fiecare număr începe cu știri din Iași, numai după înregistrarea acestora se trece la detalierea celor externe, însă trebuie specificat faptul că știrile locale vizează mai degrabă viața militară sau privată a lui Potemkin arătându-se frecvent că acesta beneficia de simpatia boierilor moldoveni. În ultimul număr „Courier de Moldavie” scrie că la Iași, în noaptea de 26 martie, s-au simțit cutremure de pământ succesive. Valoarea documentară este prețioasă pentru că ziarul cuprinde câteva date care ne informează asupra

vieții sociale și politice din Iași, arată cum erau receptate știrile referitoare la evenimentele mondiale. Prin intermediul acestui ziar au pătruns în țara noastră noțiuni și idei despre libertate, democrație, progres, egalitate (puse în circulație de revoluția franceză), conștiința libertății naționale și sociale dezvoltându-se tocmai datorită acestui ziar ieșean care acorda o mare atenție știrilor mondiale axate pe mari probleme social-politice cu caracter progresist.

Din nefericire, nicio bibliotecă românească nu se poate lăuda că ar deține măcar un număr din acest ziar și dacă el nu ar fi fost descoperit în colecțiile Bibliotecii de Stat „V. I. Lenin” (astăzi Lomonosov) din Moscova, dacă această instituție nu ar fi oferit o fotocopia Bibliotecii Academiei Române, probabil nici nu am fi știut cum arată. Fotocopia etalează un superb ziar cu dimensiunea de 18×23 de centimetri al cărui titlu este redactat eronat căci cuvântul „courrier” este greșit scris un singur „r”, ceea ce face pe specialiști să concluzioneze că din grupul redacțional nu făceau parte francezi. Frumusețea grafică a publicației este dată de prezența între cuvintele din titlu a unui cap de bour care reprezintă stema Moldovei, cea mai bună dovadă a faptului că a fost tipărit în ținuturile moldovene. Bineînțeles că și datarea fiecărui număr cu specificarea localității în care apărea, utilizând forma veche a denumirii Iași (Jassi), constituie un element de identificare a acestei publicații periodice.

Inițiativele cercurilor culturale românești de a înființa periodice românești în limba română s-au ivit mai întâi în Transilvania spre sfârșitul secolului al XVIII-lea. Deși au fost luate în discuție și au fost susținute de cărturarii sași și maghiari, ele nu au fost aprobate de cancelaria de la Viena, rămânând doar „înștiințările”, solicitările ca mărturie a voinței, a năzuinței de a crea și difuza documente cu putere de propagare a culturii românești. Sortite eșecului au fost „Gazeta românească pentru țărâtime” (1789, Sibiu), „Foaie românească pentru economie” (1790, Sibiu), „Vestiri filosofice și moralicești” (1793, Sibiu), „Novele” (Buda, 1814). „Fama Lipschii” adesea menționată ca prim ziar românesc s-a bucurat de apariția a șapte numere, ultimul fiind cel din noiembrie 1827. Până în 1966 se cunoștea doar titlul ziarului, neexistând vreo dovadă fizică a acestuia sau măcar vreo sumară descriere a foi tipărite. În acest an se descoperă un exemplar (ultimul) în colecțiile bibliotecii „Brukenthal” din Sibiu. Numerele 1-3 vor fi descoperite în Arhiva „Goethe” din Weimar, iar „înștiințarea” semnată de redactorul I.M.K. Rosetti va fi reprodusă în paginile ziarului „România literară” din 10 februarie 1972. „Iubitorilor de muze cititori” se adresa redactorul student la medicină, exprimându-și încrederea în progres, în emanciparea neamului prin educație și cultură, precum și dragostea pentru patrie și popor. Fiecare număr are ca logo o femeie înconjurată de raze și nori, ținând în mână dreaptă un

pergament, iar în cealaltă o trompetă. Textul pergamentului poate fi deslușit cu ușurință: „Primiți cum primim” și este bineînțeles deviză menită a sugera că foaia transmitea știri către cititori. Trompeta simbolizează noutățile, veștile ce fi-vor răspândite. „Fama Lipschii” va prelua știri din ziarele vremii, va difuza date geografice și demografice, va tipări o biografie romanțată a lui Ali Pașa, va avea și o rubrică de literatură universală. Redactorul va propune un proiect de reformă a ortografiei românești, recomandând alfabetul latin.

Calendarele, almanahurile nu fac parte din categoria cărților căci având apariție anuală constituie un segment important al publicațiilor periodice alături de ziare, gazete, reviste. Surprinzând, reflectând viața poporului cu toate manifestările lui culturale, sociale și politice, almanahurile și calendarele au avut norocul să pătrundă ușor în masele largi ale poporului mai ales datorită caracterului enciclopedic, dar și datorită faptului că erau scrise într-un registru lingvistic accesibil tuturor categoriilor socio-profesionale. Cel mai vechi calendar tipărit în teritoriile românești este „Neue und alter calendar”, apărut la Brașov în 1643, urmat la aproape un secol de cel tipărit în limba română „Calendari” (1733, Sibiu, editat de Petcu Șoanul) sau de multe altele în Iași după 1785 și 1895 la București. Seria „calendarelor românești” publicate la Buda de Samuel Micu, Gheorghe Șincai și Petru Maior din 1806 până în 1830 constituie treapta culminantă și înfloritoare a genului, la care se adaugă „Calendarele” lui Vasile Țintilă tipărite pentru românii din Bucovina (1809) și „Șematisme” lui Samuel Vulcan (Oradea, 1820). Primul almanah literar bine încheiat și puțin cunoscut se datorează lui I. H. Rădulescu, figură de seamă a culturii noastre. „Almachu literaru” apărea în 1839 la București și se bucura de colaborarea lui Karlu Nervil, nimeni altul decât Costache Negruzzi.

Revenind în Moldova, următorul ziar ce apare aici în 1829 este „Albina românească”, editând la scurt timp suplimentul literar „Alăuta românească”. După „Courier de Moldavie”, este primul ziar în limba română din această zonă a României, care dimpreună cu „Gazeta de Transilvania” și „Curierul românesc” vor sta la baza presei românești. Apariția „Albinei...” din Iași era anunțată printr-o invitație litografiată și printr-o înștiințare tipărită la 17 aprilie 1829 în care Gh. Asachi avea să insiste asupra importanței ziarului în viața modernă a unui popor afirmând că „nu se află astăzi în lumea politică neam (...) să nu aibă în limba nației un jurnal periodic”. Paginile ziarului vor cuprinde știri politice, buletine din teatrele de război, culegeri istorice, literare, filologice, poezii și foiletoane de interes cultural.

Poate pentru faptul că primele ziare cu durată de apariție măsurată în decenii, poate pentru faptul că au apărut sub coordonarea unor nume cunoscute în lumea literară

românească, majoritatea istoricilor presei românești situează începuturile ziaristicii în deceniul al treilea din secolul al XIX-lea, recunoscând ca prime ziare românești „Curierul românesc” (8 aprilie 1829, București), „Albina românească” (1 iunie 1829, Iași) alături de „Gazeta de Transilvania” (12 martie 1838, Brașov). Aprecierile sunt destul de sensibile, căci ne putem întreba ce încadrare dăm periodicelor de la 1709 sau aceleora din 1790, editate în limbi ale naționalităților conlocuitoare sau în limbi de circulație mondială. Ele au apărut în teritoriile locuite de români nefiind însă publicații scrise în limbă română. Ce primează oare? Locul de apariție? Limba în care au fost tipărite, caracterul efemer, unele având chiar o singură apariție? Personal, subscriu recomandărilor emise de Dan Simonescu care spunea încă din 1955 că trebuie îndreptată eroarea strecurată în manualele didactice și în istoriile literare care situează apariția periodicelor pe teritoriul țării noastre abia la începutul lui aprilie 1829. Colecțiile de bibliotecă, cercetările au demonstrat că avem periodice în formele lor primare (manuscris) încă din secolul al XVI-lea, în formă evoluată (foi volante) încă din secolul al XVII-lea și avem ziare în forma lor clasică (ziar, gazetă, revistă) începând cu secolul al XVIII-lea, așadar putem adăuga trei sute de ani înainte 1829, ceea ce face să atingem aproape jumătate de mileniu de difuzare și circulație a publicațiilor periodice pe cuprinsul patriei noastre.

Ziaristica secolului al XIX-lea este reprezentată de I. H. Rădulescu, Gh. Asachi, M. Kogălniceanu, G. Barițiu, în redacțiile ziarelor sau ale revistelor au lucrat Eminescu, Slavici, Delavrancea, Caragiale, Vlahuță fiind deopotrivă directori, redactori și colaboratori militând fără preget pentru literatură, educație, cultură, identitate, independență națională. Presa românească, și cea literară în special, a contribuit în această perioadă de frământări politice și economice la consolidarea bazelor democratice ale statului modern, la impunerea valorilor clasice ale literaturii române, dintre publicații detașându-se ziarele „Românul”, „Timpul”, „Tribuna”, „Adevărul”, „Universul” sau „Voința națională” alături de revistele „Dacia literară”, „România literară”, „Convorbiri literare”, multe dintre acestea întinzându-și existența în deceniile secolului XX, unele continuând să apară chiar și în zilele noastre. După realizarea unirii tuturor românilor într-un stat național independent, în granițele firești ale României Mari, presa românească cunoaște o nouă etapă de dezvoltare, impunându-se ca a patra putere în stat. Perioada interbelică s-a caracterizat printr-o adevărată explozie de ziare, reviste și chiar dacă unele dintre ele nu au avut viață îndelungată limitându-se la doar câteva numere, uneori doar o singură fulgerare de idei într-un singur număr, ele reprezintă valoare documentară constituind pagini de istorie națională.

Perioada comunistă a fost dominată de cenzură, publicate fiind doar acele materiale ce corespundeau ideologiei de partid. Presa a devenit un instrument de propagandă în slujba statului, în slujba partidului. Ziarele „Scânteia”, „Scânteia tineretului”, „România liberă”, „Libertatea” secondate de publicații locale bisăptămânale sau săptămânale (cu nume ce reflectau culoarea regimului: flacăra, drapelul, steagul roșu etc.) conțineau articole cu titluri transformate în lozinci și sloganuri, rolul presei nefiind de a reda realitatea, ci de a farda minciuna. O bună parte a personalităților culturale (scriitori, compozitori, ziariști, medici, arhitecți, balerini) au dispărut din peisajul presei scrise nefiind admiși în redacțiile gazetelor (redactori, colaboratori), operele lor nefiind tipărite și difuzate, publicul neavând acces nici măcar la informații privind viața artistică și socială a acestora. Erau interziși, izolați, marginalizați, arestați sau puși sub supraveghere. Presa comunistă și muncitorească trebuie să rămână în colecțiile bibliotecilor, sursă de cercetare și documentare pentru o epocă de aur în care limbajul de lemn a atins apogeul, epocă în care cuvinte precum „frică”, „foame”, „întuneric” nu aveau ce să caute în pagini tipărite, epocă în care regulile de redactare au cunoscut absurdul nefiind admis a scrie numele conducătorului suprem pe două rânduri ori a-l despărți în silabe dacă așa curgea așezarea în pagină. Vorbele lui Arghezi capătă în contextul temei de astăzi un înțeles aparte. La 86 de ani, încă avea limpezimea și vioiciunea minții căci scria în ziarul „Argeșul” cunoscutele tablete de limbă, constituite în ultimele „Bilete de papagal” ale căror îndemnuri au valoare testamentară.: „Să nu ne fie rușine de ceea ce a realizat neamul nostru de la Cantemir, prin Eminescu până în zilele noastre”. El însuși creator de ziaristică de calitate, încuraja tinerele talente literare, iar în plan jurnalistic își dorea o presă românească sănătoasă capabilă a spune adevărul cu asumarea unor responsabilități și evident a unor riscuri, știut fiind faptul că al său curaj a fost „răsplătit” cu două întemnițări în două regimuri diferite.

Nu e ușor să prezinți în câteva fraze o întreagă istorie a presei românești căci nu poți cuprinde în câteva cuvinte toată presă literară, politică sau aparținând atâtor diferite domenii științifice cu corespondent în activitățile specifice fiecărei meserii în parte. Ar fi imposibil să treci în revistă peste 18000 de publicații periodice, peste 33000 de condeieri jurnaliști, publiciști la care bineînțeles se adaugă mulți, mulți alții căci din 2012, anul editării Enciclopediei cronologice *Istoria jurnalismului din România în date*, viața jurnalistică nu a stat în loc.

Dar nu e imposibil de conștientizat că ziarele, revistele, almanahurile alături de cărțile tipărite sunt valori materiale și spirituale inestimabile ale patrimoniului național. La timpul prezent periodicul înseamnă viață căci surprinde momentul desfășurării evenimentelor, la timpul trecut informațiile sale devin sursa de cercetare, doar cercetătorul

animat de setea de cunoaștere va mai descoperi cu bucurie în paginile de altădată aroma epocii pe care o studiază, apreciind ajutorul oferit de condeiul jurnalistului de odinioară care a transformat efemerul în perenitate. Un ziar nu poate fi reeditat, o revistă nu cunoaște o ediție adăugită și reîntregită, ele rămân întru veșnicie ca în ziua facerii și poate tocmai de aceea sunt importante. Pot dăinui sau se pot pierde fără puțință de recuperare.

Bibliografie:

- Studii și materiale de istorie medie (1955);
- Ioachim Kirchner - Știința bibliotecilor. Istoria cărții (Ministerul Învățământului și Culturii, București, 1957);
- Revista bibliotecilor (1967);
- I. Hangiu – Dicționarul presei literare românești: 1790-2000 (Editura Institutului Cultural Român, București, 2004);
- Revista română de istorie a presei (2011, 2015);
- Marian Petcu – Istoria jurnalismului din România în date (Polirom, Iași, 2012).

**Mihaela OCHIANU, bibliotecar,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

CU O JUCĂRIE, FACI O BUCURIE!

Tot timpul suntem buni; în decembrie, să fim mai buni: „Cu o jucărie, faci o bucurie”, campania de colectare de jucării a Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, s-a dorit a fi o acțiune a comunității pentru comunitate.

Scopul a fost acela de a ajuta persoanele care trec prin greutăți în perioada sărbătorilor de iarnă, copii bolnavi, triști... pentru că o mână întinsă, o jucărie, un zâmbet, un gest de solidaritate pot să șteargă din lacrimi. Cu această colectă am intenționat să contribuim la dotarea cu jucării, cărți, reviste etc. a locului de joacă - Secția Pediatrie, Spitalul Județean de Urgență Vaslui. Acest loc amenajat pentru copii are nevoie de jucării care trebuie înlocuite mereu, pentru ca spațiul să fie unul atractiv, pe placul celor internați pe această secție.

În demersul nostru am fost ajutați și de *Spiridușii lui Moș Crăciun*, câștigători ai concursului cu același nume, trimișii lui Moș Crăciun care s-au deplasat la spital împreună cu angajați ai bibliotecii pentru a lăsa darurile.

Mulțumim celor care au ales, în prag de sărbători, să facă o bucurie semenilor care trec prin clipe mai grele. Mulțumim pentru darurile pe care le-ați făcut și vă dorim să aveți tot timpul un Moș darnic, pe măsura bunătații de care ați dat dovadă!

Personal, mulțumesc domnului director, profesor Voicu Gelu Bichineț, pentru susținere. Mulțumesc domnului profesor Ciprian Donosă, Grup Școlar „Ștefan Procopiu” Vaslui.

Mulțumesc doamnei doctor Andreea Olaru, un om cald pe care ți-l dorești mereu aproape. Nu în ultimul rând, mii de mulțumiri colegilor care s-au implicat activ în acest demers!

Mulțumesc!

**Responsabil activitate,
bibliotecar Dana Monica VÎNTU,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

„MLĂDIȚE LITERARE” – EDIȚIA A II-A

Ajuns la cea de-a doua ediție, Concursul județean de creație literară „Mlădițe literare” s-a bucurat și în acest an de interesul elevilor. Mărturie stau cele 180 de creații din diferite colțuri ale județului, precum Băcani, Bogdana, Codăești, Costești, Dodești, Duda-Epureni, Ferești, Gârceni, Muntenii de Sus, Oșești, Rebricea, Pochidia, Ștefan cel Mare, Tutova, Văleni, Vetrișoia și Zorleni.

Prin această inițiativă urmărim să-i încurajăm pe elevii cu vârsta între 10 și 18 ani să-și exprime, în mod creativ, ideile atât în proză, cât și în versuri.

Ne dorim să descoperim micii creatori de azi, să-i sprijinim, să-i promovăm și să-i ajutăm să devină marii creatori de mâine. Temele propuse, precum **familia, prietenia, iubirea, toleranța, bunătatea, empatia**, au fost îndeajuns de vaste și au oferit participanților spațiul propice pentru dezvoltarea imaginației și pentru a lăsa emoțiile să curgă în direcția creatoare. Am călătorit alături de tinerii participanți prin locuri pline de frumos și de magie, am învățat despre bunătate, toleranță, iubire, prietenie, am aflat visele, tristețile și speranțele lor. Am râs, am plâns, ne-am bucurat, ne-am întristat și ne-am emoționat la fiecare creație izvorâtă din sufletul lor de copil, iar la final am privit cu încredere spre viitor. Cu acești copii, totul e posibil.

Cei trei membri ai juriului, poetul și bibliotecarul Mihai Apostu, poeta și bibliotecara Alina Tanasă și profesorul Iulian Lavric, au urmărit, prin notarea lor, respectarea temelor, creativitatea, originalitatea, mesajul transmis și scrierea corectă din punct de vedere gramatical. Au avut o misiune frumoasă, dar grea, pentru că nu-i ușor să pui note pe cuvinte scrise cu sufletul plin de inocență.

Toți participanții sunt câștigători. Fără să-și dorească, ne-au câștigat inimile și ne-au oferit daruri neprețuite. Vă mulțumim!

Premierea din acest an a fost atipică, ca și vremurile pe care le trăim. Dar ne-am adaptat. Ne-am înarmat cu măști, cu mănuși, cu dezinfectant și cu dorința de a-i cunoaște pe premianți și de a le oferi premiile binemeritate. Astfel, în loc de o premiere, am avut 6 premieri la bibliotecile publice din Huși, Bârlad, Pochidia, Costești, Codăești și Vaslui. Nimic nu poate schimba faptul că bibliotecile sunt locurile în care poți visa, te poți informa și educa.

Nu a fost acel cadru amplu ca anul trecut, dar a fost la fel de emoționant, poate chiar mai mult, deoarece copiii erau „acasă”, tărâmul care le-a fost inspirație în scrierile lor. Alături de premianți, la festivitate au fost prezenți bibliotecari, profesori, părinți, iar

martori tăcuți au fost creatorii consacrați aflați pe rafturile bibliotecilor. I-am aplaudat, i-am răsplătit cu vorbe frumoase, cu cărți editate de Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui și cu bani. Lucrările câștigătoare au fost publicate în revista „Mlădițe literare” nr. 2.

Mulțumim partenerilor, doamnei inspector școlar general Gabriela Plăcintă, doamnei inspector școlar pentru limba și literatura română Mihaela Bahman, domnilor profesori și, nu în ultimul rând, colegilor bibliotecari, fără de care acest concurs nu ar fi fost posibil.

Premii și premianți

Marele premiu: Munteanu Lorena Nicoleta – Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși

Categoria I (10-14 ani)

Premiul I: Vidaicovici Riana Cătălina – Școala cu clasele I-VIII Sălceni

Premiul II: Boțoroga Aura Maria - Școala cu clasele I-VIII Sălceni

Premiul III: Livinț Ștefania – Liceul „Ștefan cel Mare” Codăești

Mențiune: Rîpan Teodora - Școala Gimnazială „Manolache Costache Epureanu” Bârlad

Mențiune: Jora Daria Maria - Școala Gimnazială „Manolache Costache Epureanu” Bârlad

Mențiune: Ignat Bianca Elena – Școala Gimnazială „Nicolae Milescu Spătaru” Ferești

Mențiune: Ursu Adelina Andreea – Școala „Sfântul Ierarh Luca” Costești

Categoria a II-a (15-18 ani)

Premiul I: Croitoru Luminița Mihaela – Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși

Premiul II: Lazanu Andreea Cosmina Magdalena – Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” Bârlad

Premiul III: Petrea Roberta Iulia – Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu” Vaslui

Mențiune: Butnaru Elena Diana– Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși

Mențiune: Ciobanu Roxana Elena– Liceul „Ștefan cel Mare” Codăești

Mențiune: Miron Maria Xenia – Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși

Mihaela-Elena TRIFAN,
șef Serviciu Programe și proiecte culturale,
metodic, conservare și restaurare documente,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

MAREȘALUL ION ANTONESCU ÎN ISTORIA NEAMULUI ROMÂNESC

Dintotdeauna istoria o scriu învingătorii care consideră că dreptatea a fost și este de partea lor, iar acțiunea lor a fost justă. În vremuri tulburi, când volbura evenimentelor întunecă orizontul viitorului, nu rareori națiunile și conducătorii lor trebuiau să aleagă calea și modalitatea de a supraviețui. Acele vremuri și acei oameni rămân în istorie pentru că, prin eroismul și sacrificiul lor, au marcat deopotrivă destinul și viitorul neamului.

Iată de ce mareșalul Ion Antonescu rămâne pentru veșnicie parte din istoria României, pentru că apare atunci când ființa neamului românesc era amenințată și pusă în situația de a fi sau a nu fi. Oricine ar încerca să revadă și să rescrie istoria poporului român (și încercări au fost și vor mai fi), ajuns la perioada celui de al II-lea Război Mondial, nu va putea ocoli personalitatea omului de stat și comandantului de oști, Ion Antonescu, al cărui nume rămâne adânc încrustat în istoria dăinuirii noastre ca neam și țară.

Buna-credință a celui care ar încerca această temerară incursiune istorică se vede în modul cum reușește să încadreze evenimentele în contextul politico-militar al vremii, mai ales că pentru un stat ca România, râvnit de vecinii săi hrăpăreți, nu erau decât trei alternative: 1. neutralitatea - care ar fi însemnat desființare ca stat, 2. alianța cu puterile Antantei - care ar fi însemnat cizma bolșevică pe grumazul României (englezii, francezii și apoi americanii erau prea departe) sau 3. alianța cu puterile Axei - care făceau legea în Europa și păreau că ar putea garanta viitorul României.

O comparație cu soarta Poloniei mi-a fost sugerată de participarea la un eveniment comemorativ, organizat de Ambasada Poloniei cu ocazia împlinirii a 80 de ani de la desființarea statului polonez, ca urmare a invadării sale de către trupele germane și sovietice în cadrul tratatului Ribentrop-Molotov. Tragedia poporului polonez a fost una de proporții apocaliptice pentru că nu numai că statul polonez a fost șters de pe harta Europei, dar ofițerii armatei au fost executați la Katyn, în timp ce trupele au fost trimise în lagărele de muncă din Germania, iar restul armatei, conducerea statului și tezaurul țării s-au refugiat în țara noastră, grație înțelegerii statului, la care a contribuit decisiv mareșalul Ion Antonescu.

Dezastrul României sub domnia lui Carol al II-lea se va încheia odată cu abdicarea regelui (6 sept. 1940) și preluarea puterii de către mareșalul Ion Antonescu care trebuia să facă ordine în țară, să se orienteze către o alianță pentru supraviețuire și să pregătească țara pentru război.

Antonescu a trebuit să aleagă între două rele. A ales alianța cu puterile Axei care puteau tempera aspirațiile Ungariei Mari, Bulgariei Mari și Serbiei, concomitent cu

recuperarea teritoriilor dintre Prut și Nistru ca și cele din Nordul Moldovei prin confruntare directă. Însăși conjunctura istorică arăta că pentru România acelor ani alianța cu Germania părea mai promițătoare, altfel ar fi avut soarta Poloniei, adică dispariția ei ca stat. „*Dacă cineva își închipuie că mi-s dragi nemții se înșeală amarnic. Am făcut alianța cu ei pentru a salva țara.*”

Este ușor de înțeles că alianța cu Germania a fost una de necesitate, iar Campania din Est a fost pentru recuperarea teritoriilor răpite. Reproșurile, pe care posteritatea i le aduce, trebuie judecate prin prisma evenimentelor de atunci, iar dacă a greșit, a plătit cu viața.

Această jertfă supremă îl înscrie în cartea de aur al eroilor neamului românesc, alături de Decebal, Mihai Viteazul, Ioan Vodă cel Cumplit, Constantin Brâncoveanu, Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu, Avram Iancu, Alexandru Ioan Cuza, Corneliu Zelea Codreanu, Iuliu Maniu și atâția alții care au plătit cu prețul vieții lor iubirea de Neam și Țară.

Dincolo de Ion Antonescu, omul de stat (Conducătorul Statului) care a marcat una din cele mai grele epoci din istoria României (1940-1944), este mareșalul Ion Antonescu, comandantul de oști, care a reușit întocmai ca mareșalul Alexandru Averescu (eroul de la Mărășești) să redea ostașului din tranșee demnitatea și mândria de a fi român. Aceste calități aveau să se regăsească nu numai în Campania din Est, ci și în Campania din Vest, în care ostașii și comandanții aveau în sângele lor sentimental datoriei și bravurii militare.

Iată de ce mareșalul Ion Antonescu nu poate fi șters din memoria poporului său, pe care l-a slujit cu credință și pentru care și-a dat viața.

Valeriu LUPU – doctor în științe medicale

SCRIITORUL CONSTANTIN CLISU – UN MARE ANIMATOR CULTURAL-ARTISTIC

Răsfoind hârtiile cu notații diferite, făcute pe parcursul anilor de viață, de învățământ și de creație, mi-am rememorat crâmpie din trecut, cu impact asupra destinului propriu. Astfel, mi-au revenit în minte idei rămase fără finalitate. Încerc acum să le asambliez coerent și să dau contur unor evenimente importante, dar rămase în ascunzișul oferit de uitare. Printre aceste idei, schițe fugare, crochiuri și notații grafice, sugestii pentru proiecte de creație, multe sunt „provocate” de un foarte important animator al vieții cultural-artistice bărlădene de prin anii 1967-1976. Îl evoc aici pe tânărul profesor de atunci, CONSTANTIN CLISU, prolificul scriitor de mai târziu. Există o serie de coincidențe privind efectul evenimentelor asupra vieților noastre și asupra modului în care noi doi am cooperat.

În evocarea de față am cuprins multe întâmplări și realizări personale, acestea fiind efecte directe ale inițiativei și insistenței lui Constantin Clisu – adevărat animator cultural și artistic. În anul 1968 el tocmai revenea în sistemul de învățământ după ce a fost bibliograf la Biblioteca Regională din Bârlad. Era absolventul Școlii Normale de Învățători Bacău, promoția 1951. Este bărlădean prin naștere (14 octombrie 1931).

Tot cam pe atunci îmi începeam și eu activitatea la catedră în Bârlad, după acea jumătate de an de școală militară obligatorie de după încheierea studiilor.

Destinul a făcut ca debutul meu în învățământ să se producă într-un mediu înțesat de remarcabile personalități, intelectuali formați pe măsura rigorilor și exigențelor școlii interbelice, prelungită până când a început să-și facă efectul noua reformă, croită pe calapodul ideologiei de import din Est. Amintesc din pleiada profesorimii de atunci doar o mică parte, anume pe cei care mi-au influențat edificarea și s-au apropiat cu interes de mine, de obiectul muncii mele, cu vorba și cu fapta. Ei sunt: Vasile Dumitrache, primul meu director la Liceul numit astăzi „Mihai Eminescu”, Traian Nicola, om de vastă cultură, un adevărat prieten și sfătuitor, cel care mi-a creat condiția să încerc în premieră realizarea unui monument de for public - *Gheorghe Roșca-Codreanu* -, Constantin Parfene, profesor universitar doctor, un fin observator și analist al însușirilor mele morale și profesionale, cel care m-a desemnat partener la editarea revistei liceale „Aripi tinere”, Vasile Țugulea,

model de intelectual, preocupat de tot ce-i nou în științe „căutător în stele”, preocupat de tot ce-i nou în astronomie și – îndeosebi – un pic mai tânărul Constantin Clisu, care m-a provocat la muncă răzbită, la perseverență în căutare de soluții pentru obținerea de forme cu tendință spre perfecțiune.

Cred că am corespuns așteptărilor sale și bănuiam încă de atunci, din anii ‘68-‘70, că îi plăceau încercările mele artistice. Câteva din desenele mele, majoritatea piese de grafică ilustrativă pentru poezie, și le-a dorit în colecția sa personală.

Fire activă și cu dorința de a anima viața cultural-artistică în rândul slujitorilor școlii, el însuși fiind om al acestui domeniu și creator de poezie, s-a angajat să acționeze simultan și ca redactor la ziarul local „Rulmentul”. Dovedindu-și înclinațiile de bun organizator, i-a îndemnat pe profesorii de muzică să selecteze tineretul din învățământ și să organizeze un cor capabil să concureze cu formații profesioniste.

De pe poziția sa de președinte al Comitetului Sindicatului Învățământ Bârlad, a animat și a înregimentat masa de cadre didactice în formațiuni și brigăzi artistice, vizând ocuparea de locuri fruntașe în competiții artistice de amploare și militând astfel pentru menținerea statutului de oraș cultural pentru Bârlad.

Pentru artiștii plastici bârlădeni, majoritatea cadre didactice, președintele Consiliului Sindical a reușit să obțină aprobările, condițiile și mijlocul de transport în vederea organizării unei expoziții la București în anul 1969. Cu asemenea acțiune a fost scos din anonimat Bârladul, făcându-l vizibil la nivel global după o perioadă de letargie în acest domeniu.

Cu admirabilă putere de muncă, poetul Constantin Clisu (așa l-am cunoscut încă din 1967) și-a drămuțit timpul pentru a face față chemării sale interioare spre creație poetică, să facă față cerințelor organizării, urmăririi și impulsționării muncii formațiunilor cultural-artistice ale cadrelor, dar să și aibă răgazul și pentru munca de student la Facultatea de Filologie a Universității București, devenind apoi licențiat în anul 1970.

Experiența de redactor la ziarul local „Rulmentul” l-a impulsionat și în preocuparea de publicist. A colaborat la „Vremea nouă”, „Clubul” din Bârlad, „Flacăra Iașului”, „Cronica”, „România liberă”, „Tribuna învățământului”, la Radio-Iași și Radio- București.

Constantin Clisu și-a făcut debutul în poezie încă din anul 1951 în ziarul bârlădean „Steagul roșu”. Cunoscând mișcarea artistică literară a orașului, și-a asumat răspunderea editării unei reviste cu apariție anuală, „Școala bârlădeană”, care să cuprindă producțiile artistice, științifice și cercetările din toate domeniile.

Profesorii plasticieni, printre care mă număram și eu, s-au raliat efortului comun la chemarea colegială a animatorului și au asigurat prezentarea grafică a câtorva numere. La

două din acestea am realizat coperțile de o originalitate și o estetică atrăgătoare, fapt remarcat de iubitorii de carte și de specialiști.

Aceeași colaborare fructuoasă am avut-o și pentru prezentarea grafică a revistei „Coordonate bârlădene”, organ de presă al Cenaclului literar „Alexandru Vlahuță” care se bucura de recunoscută celebritate în lumea literaților. La conducerea cenaclului s-au perindat, cu timpul, mai multe personalități, printre care și poetul Constantin Clisu.

Această revistă a fost considerată atunci, prin anii '70, o fericită continuatoare a revistei bârlădene „Paloda literară”.

Perioada 1970-1975 a fost de mare densitate creatoare și cu atingerea unor cote valorice remarcabile în toate domeniile pentru municipiul Bârlad, iar motorul și energia acestora a însemnat Sindicatul Învățăământului, implicit președintele lui.

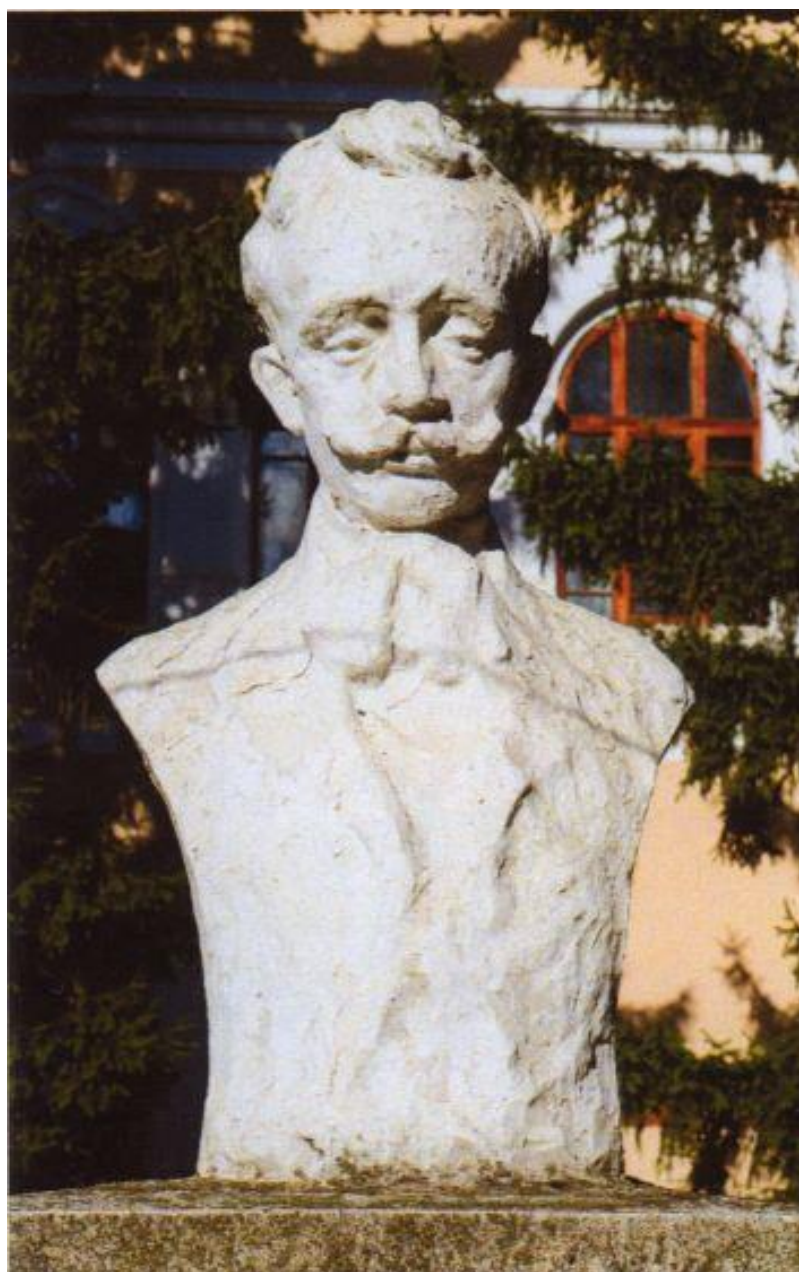
În acea perioadă s-au „recoltat” numeroase premii și diplome în confruntări cu forțe artistice profesioniste de prestigiu. Corul „Armonia” din Bârlad s-a bucurat de celebritate și a servit drept reper valoric de interpretare în acea perioadă.

Anul 1971 a fost de mare efervescență pentru Constantin Clisu. De relativ scurtă vreme era directorul Școlii generale nr. 1 Bârlad, care funcționa, ca și astăzi, în clădirea fostului Liceu de Fete „Iorgu Radu”. În sarcina sa a revenit pregătirea sărbătoririi a 50 de ani de existență a acestei impunătoare clădiri clasice.

Directorul școlii și-a manifestat încrederea în puterea mea de a modela bustul lui Emil Gîrleanu, ales patron al școlii.

Cu doar câteva luni în urmă s-a dezvelit în fața Liceului „Gheorghe Roșca-Codreanu” (fostul Liceu de Băieți) bustul patronului cu prilejul aniversării a 125 de ani de existență. La acea vreme s-a considerat o reușită artistică acel bust, fapt care l-a determinat pe directorul Constantin Clisu să-mi încredințeze lucrarea. Reușita bustului pentru Gîrleanu sub aspectul expresiei a fost remarcată de oameni de artă ieșeni și – în general – a plăcut oamenilor de rând.

Încrederea directorului în faptul că-l pot sprijini în recondiționarea aspectului școlii pentru festivitate mi-a dat impuls și încredere să mă angajez nonprofit la această treabă și să capăt experiență în rezolvări de probleme de ordin estetic pe care nu le-am mai încercat. Faptul de a-l simți pe director mulțumit de ceea ce realizam a fost pentru mine un argument solid că mă aflu pe drumul cel bun.

EMIL GÎRLEANU

*praf de piatră, 1971, Școala „Iorgu Radu”
Bârlad, 92x38x60 cm*

În anul 1974, poetul Constantin Clisu a devenit membru al „Academiei Guglielmo Marconi, Scienze Lettere” Roma și a primit atestatul de membru al Centrului Cultural Artistic din Milano. Tot în acel an, Constantin Clisu m-a înștiințat că unele poezii ale sale traduse în italiană au fost publicate la Milano și ilustrate cu grafică semnată de mine. Păstrez și acum copia unuia dintre aceste desene, ilustrare la poezia de dragoste *Otravă dulce*.

Poetul Constantin Clisu a publicat și în revista „Venta Nuova” din Florența în 1969 și în 1970. A semnat texte poetice în „Antologia poetică universală” apărută la Atena în 1970 și a colaborat la revista „Tempo Sensible” din Navara. Numele său este menționat într-un dicționar editat în S.U.A., *Daybreak on the land*, în 1997.

Cu iubire pentru oameni și patrie, poetul Constantin Clisu, suflet sensibil, a dedicat câte o publicație cu prilejul fiecărui eveniment care ne-a marcat existența. În anul 1977, Centenarul Independenței a fost semnalat prin publicația sa ilustrată „Plecat-am nouă din Vaslui”. Era o carte broșată, de formă pătrată, având pe copertă grafia colorată ilustrând celebrul tablou *Atacul de la Smârdan* al lui Nicolae Grigorescu. Autorul publicației m-a solicitat, știindu-mi aprecierile pentru arta clasică românească și dragostea pentru pictura realistă. Noi doi, fiecare în domeniul lui, am rămas credincioși valorilor clasice și rareori am încercat formule componistice mai îndrăznețe în ceea ce privește forma ca mijloc de exprimare.

Timp de zece ani (1974-1984), scriitorul, animatorul cultural și profesorul Constantin Clisu a ocupat funcția de inspector școlar general al Inspectoratului Școlar Județean Vaslui, funcție de pe poziția căreia s-a luptat pentru menținerea la cote ridicate a calității învățământului și împotriva alfabetismului prin abandon școlar și neglijențe privind procesul de școlarizare.

Ca șef de instituție județeană, s-a înconjurat de oameni în care să aibă încredere. Așa se face că în toamna lui 1976 am avut surpriza să fiu promovat inspector școlar pe specialitatea arte plastice, cumulând și muzica.

După eliberarea din funcție în 1984 (când am trecut și eu la catedră), profesorul Constantin Clisu a revenit pe funcția de director al Școlii nr. 1 Bârlad, activând încă 12 ani, până în 1996, când s-a pensionat.

A urmat o altă etapă în viața zbuciumată a acestui om deosebit. Cele două fete ale sale, Corina și Nausicaa (mi-a fost elevă scurt timp la Școala de Muzică și Arte plastice Bârlad) erau stabilite de multă vreme la Edmonton-Canada. Părinții lor au lichidat toate contractele, datoriile și angajamentele din țară și au plecat, stabilindu-se alături de familiile fetelor. Își organizează stilul de viață intelectuală conform noilor condiții. Își reia

activitatea publicistică devenind redactor la revista „Cuvântul adevărului”, publicație cu profund caracter creștin-ortodox. În scurt timp a fost primit membru al Asociației Scriitorilor Români din Canada cu sediul la Montreal.

Producția literară a scriitorului Constantin Clisu este deosebit de bogată și de variată.

Caracterul profund umanist, sensibilitatea sa în fața miracolelor naturii, nesfârșita dragoste pentru copii, amplificată de apariția și evoluția celor trei nepoți începând cu „Văluță”, harul cu care l-a înzestrat Divinitatea, măiestria „edificiilor sale literare” și sistematizarea lor în ansambluri metaforic-arhitecturale de complexitatea romanului sunt doar o parte din însușirile care-l coordonează pe scriitorul Constantin Clisu în finalizarea operelor sale.

La ieșirea de sub tipar a unora dintre acestea m-am bucurat de atenția autorului, primind câte un exemplar însoțit de câte o dedicație nemeritat de apreciativă.

Dintre cărțile de literatură pentru copii le amintesc mai întâi pe cele pe care le dețin, semne ale amabilității autorului: *Pentru un pui de sturz* – apărută în 1979 la Editura Ion Creangă. Am fost solicitat să realizez grafica. N-am reușit decât coperta, din lipsă de timp și mai ales, din lipsă de experiență în grafica pentru copii; *Văluță descoperă lumea* - apărută în 1988 la Editura Junimea, carte dedicată nepotului. Am realizat coperta. Ilustrațiile din interior aparțin graficianului de notorietate, Dragoș Pătrașcu; *Vine moșul pe cărare* – apărută în 1983 la Editura Ion Creangă. Și la această carte autorul mi-a solicitat să fac grafica. Am refuzat din motivele menționate anterior; *Cocorul singuratic* – apărută în 1987 la Editura Ion Creangă; *Dorobanț Clanț* – poezii – apărută în 1984 la Editura Ion Creangă.

Autorul mai are și alte cărți dedicate copiilor, proză și poezie, dar și piese de teatru așa cum sunt: *Chiț cel mic și prințesele Miorlau*, *Când vulpea își bagă coada* și *Misterioasa dispariție a ursulețului Rimbo*.

Instalat la Edmonton, scriitorul Constantin Clisu continuă munca de creație literară și-i apar câteva romane, toate având în miezul lor motive reale și insolite. În scurt timp este primit membru al Asociației Scriitorilor Români din Canada.

Acest titlu nu l-a primit în patria natală, deși l-ar fi meritat din plin...

Bastardul, roman apărut în anul 2002, îl propulsează pe romancier alături de nume celebre ale clasicilor noștri prin arta sa literară, prin sensibilitate, prin redare narativă a acțiunii, armonizată cu mediul geografic, social și temporal.

Din notațiile de după lecturare ale profesorului universitar doctor Constantin Parfene, notații imprimate pe coperta IV, rețin concluzia: „... De aceea lectura romanului

său este captivantă și emoționantă, punând în lumină invincibila forță a iubirii și a solidarității umane.”

Romanul are un „Cuvânt înainte” semnat de același profesor universitar doctor Constantin Parfene.

Romanul *La marginea nopții* - Editura PIM – 2009 are o prefață de profesor universitar doctor C. D. Zeletin. Este construit tot în jurul unui eveniment real.

Am primit cartea din Canada, cu dedicația „Domnului profesor Gheorghe Alupoaei – familiei – cu aleasă stimă, considerație și prețuire. Edmonton – ianuarie - 2010”.

Foarte rar, Constantin Clisu își data scrisorile. Cea din ianuarie 2010 este o raritate...

În calea vânturilor – viața romanțată a generalului și diplomatului american de origine română George Pomuț, are o prefață a poetului Lucian Vasiliu și dedicația: „Profesorului Gheorghe Alupoaei, în semn de mare prețuire”. Nedatat. Am primit cartea trimisă din Edmonton în anul apariției, 2005.

În octombrie 2011, Constantin Clisu mi-a trimis tot din Edmonton *Dincolo de poveste... mituri și legende indiene*, editată în 2002, și cu un „Cuvânt înainte” semnat de profesor Gruia Novac. Este o culegere de la indienii aborigeni din tribul Cri din Alberta – Canada.

Pe prima filă e scrisă precizarea „pentru copii între 5 și 90 de ani”, iar dedesubt, cu scris de mână, „Familiei dlui prof. Gh. Alupoaei, bunicilor, pentru a le citi nepoților... Cu cele mai alese gânduri de bine, C. Clisu, Edmonton – oct. 2011”.

În carte am găsit trei frunze uscate de arțar, iar în scrisoarea alăturată, explicația: o frunză pentru bunic, una pentru bunică, iar cea mai mică, pentru nepoata Olivia.

Am fost cu toții emoționați de atenția și gestul delicat care trădează spiritul său uman și mai ales iubirea pentru cei mici.

La începutul lui 2010 am primit și volumul *Miniaturi pentru buzunarul din stânga* – Editura PIM – 2009. Aceste miniaturi sunt niște cugetări condensate în câteva cuvinte așezate pe trei rânduri. Sunt peste 600 de asemenea cugetări care dezvăluie experiența de-o viață a autorului, așa cum e și cea de pe copertă: „Tăcerile sunt uneori mai ucigătoare decât vorbele.”

În „Cuvânt înainte”, valorosul critic vasluian Teodor Pracsiu dă expresie conținutului prin afirmația că autorul, „... împăcat cu sine și cu lumea [...] caută cele mai potrivite răspunsuri la marile și micile dileme existențiale.”

Citez din dedicație: „... Dacă veți găsi un singur panseu pe care l-ați putea pune în buzunarul din stânga, autorul ar fi mulțumit.”

În convorbirile noastre telefonice de la orele 20⁰⁰ ale multor duminici, dar și într-o scrisoare din 10 martie 2010, am replicat: „*Miniaturile* pot fi citite în oricare ordine, așa cum am și făcut-o deja. Ele ne pun pe gânduri și ne implică. E greu, deocamdată, să desprind un panseu anume. Dar m-a șocat că o veche obsesie a mea o regăsesc surprinzător de simplu explicată:

<< Dintre toate temerile din noi,
la superlativ absolut se află
teama de ridicol.>>

Tot ca o obsesie << Mă costă-acum mai scump o primăvară

Și vara-mi cere-n plus câte ceva.

E toamnă-n tot ce mă-nconjoară.....>>”

În acea scrisoare am trimis și două fotografii cu busturile profesorilor Constantin Parfene și Traian Nicola. Între anii 2008 și 2011 am întreținut asiduu corespondența epistolară, obiectivul urmărit fiind stabilirea datelor privind realizarea unui monument pentru Mihai Eminescu la Edmonton. Acest episod va fi ilustrat separat, bazându-mă pe reproducerea unora dintre scrisori primite de la scriitorul Constantin Clisu.

Monumentul a fost modelat în anul 2010, a fost trimis în stadiu de mulaj, a fost turnat la Calgary, pus pe soclu și dezvelit cu mult fast la 15 (16) ianuarie 2011.

De prin martie 2011 n-am mai primit nicio veste de la Edmonton. Știam că e bolnav. Mi-a spus cândva prin telefon că a stat în spital și a fost îngrijit de o doctoriță care i s-a destăinuit că e și ea româncă. – De unde? – Din Bârlad!

La 11 februarie 2012 am primit vestea cutremurătoare că scriitorul și omul de cultură, animatorul cultural și sfătuitorul multora dintre cei cu vreun har artistic, a încetat din viață. După patru ani de la tragicul eveniment mi-a fost trimis romanul postum *Cobra* - „plăsmuiri ale unor nopți de meditație [...], Cobră ce ne pândește din spatele timpului neiertător cu soarta noastră de pasageri pe meleaguri pământene”, așa cum a notat și Constantin Hușanu în „Memento”-ul care completează tulburător până la lacrimi „Cuvânt înainte” alcătuit de cele două fiice ale scriitorului, Corina și Nausicaa.

Regret că nu dețin romanele *Mama nu e vinovată*, Editura Junimea – 1999 și *Restul ... e tăcere*, Editura PIM 2005.

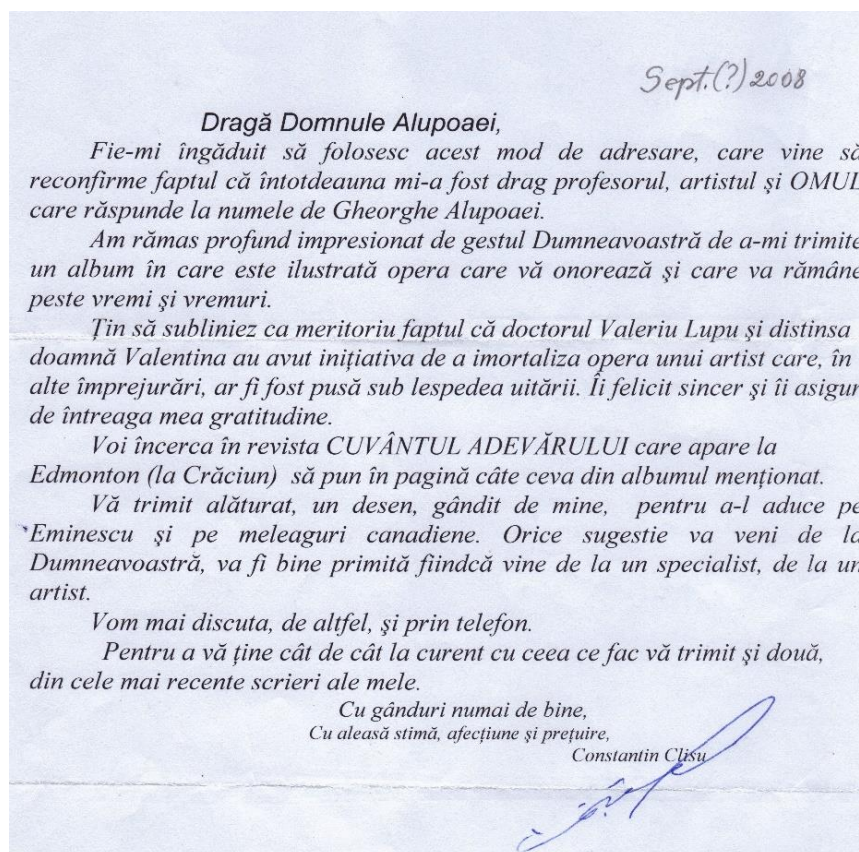
prof. Gheorghe ALUPOAEI
Aprilie 2020

CONSTANTIN CLISU- EVOCĂRI EPISTOLARE

S-a vorbit mult despre plecarea peste ocean a profesorului Constantin Clisu. Și-a încheiat conturile din țară și a plecat cu soția pentru a-și petrece restul vieții alături de familiile fiicelor, stabilite de mulți ani la Edmonton, oraș mare din vestul Canadei, în ținutul Alberta. Încerc să reconstitui din memorie acea perioadă. Nu am repere decât faptul că în anul 2002 l-am întâlnit stând la rând în fața unui ghișeu al Băncii Comerciale Vaslui. Mi-a spus „pe fugă” dorința sa de a coopera cu mine și în noua condiție, de la distanță. După încă un timp nedefinit am primit un telefon. Era probabil în anul 2006. Mă aflu în nordul Moldovei, la casa părintească, și modelam portretul fratelui meu geamăn, Alexandru.

Discuțiile la telefon s-au întetit și s-au stabilizat la ora 20⁰⁰ a fiecărei duminici. Simțeam în vocea lui dorința de a retrăi fragmente de viață pur românească. Îi lipseau atmosfera și animația din mediul cultural-artistic pentru care și-a zburat tinerețea și maturitatea deplinei puteri de muncă.

Dorea să afle cam totul din viața mea, a noastră, a celor din anturaj. Prin anul 2007 am început să purtăm corespondență epistolară. Nu își data scrisorile. Nici eu nu am avut inspirația să notez data poștei de pe plic. Am apucat, totuși, să datez o parte din acestea. Am posibilitatea să reconstitui cronologic evenimentele în funcție de conținutul lor.

Scrisa cu înverșunare. Proza a devenit prioritară în îndeletnicirea de scriitor. I-am trimis cartea *Statuile nu ies la pensie* ce mi-a fost dedicată de autorii ei, familia Valentina și Valeriu Lupu în toamna anului 2007, an al pensionării mele.

ianuarie 2010

Stimate Doamnă profesor Gh. Alupoie,

Am reușit, în fine, să vă trimit cartea promisă, cea mai recentă scriere a mea, elaborată după un fapt autentic, întâmplat la Bârlad, acum vreo treizeci de ani.

Mă simt onorat să știu că în rafturile bibliotecii unui artist este găzduită și această carte a mea. Când timpul o să vă îngăduie, poate o și citiți.

În același timp vă trimit o schiță a ceea ce aș dori eu să însemne ansamblul M. Eminescu din Edmonton-Canada. E un desen naiv. Puteți veni cu orice sugestie, pentru că eu cred în talentul Dumneavoastră și vă apreciez pentru tot ce ați făcut și sunt convins că veți mai face.

Cu Muzeul am terminat discuția. După ce le-am scris că nu de medalioane aveam nevoie, nu au mai răspuns. M-am eliberat!

Apelez la bunăvoința Dumneavoastră de a face un bust Eminescu, așa cum era el tânăr și frumos, cam de mărimea celui din parcul Teatrului din Bârlad, semnat de Irimescu.

Poate fi turnat în ipsos. Ambalat cu polistiren și menționat că este un obiect **FRAGIL**. Sper să ajungă bine la Edmonton, urmând să-l torn în ciment alb.

Vă trimit și o sută de dolari canadieni, sperând să ajungă pentru poștă.

Nu am deocamdată cum să onorez munca, concepția și elaborarea acestui bust. Spun deocamdată, fiindcă dacă timpul va avea răbdare cu mine, voi găsi o cale să vă arăt recunoștința mea nu numai prin vorbe, ci și prin o răsplătă binemeritată din punct de vedere material.

Dacă aveți încredere în cele expuse de mine și veți concepe în vara aceasta un bust care să vă poarte semnătura și să fie instalat în Canada, aș fi mai mult decât bucuros.

Vă voi telefona pe la jumătatea lunii februarie să vă întreb dacă acceptați propunerile mele și tot ce veți crede de cuviință privitoare la solicitarea mea.

Vă salută cu aleasă stimă,

Constantin Clisu

Adresa mea electronică E-mail: cclisu@gmail.com

După mai multe scrisori primite, m-am oprit la aceasta din ianuarie 2010, fiind mai clară în ce privește obiectivul dezbaterilor noastre și anume realizarea unui monument reprezentativ pentru Mihai Eminescu atât de mult dorit de Constantin Clisu.

Starea mea de sănătate reclama urgent o spitalizare la București pentru o operație delicată. Disperat că timpul trece și nu am început nimic, Constantin Clisu s-a consultat și cu Ioan Mancaș, directorul Muzeului Județean. Pântea Cr., un fost elev de-al meu, ca și Mancaș, a aflat de întârzierea mea cauzată de spitalizare și a trecut „la atac”. A încropit ceva în timp record fără să știe măcar doleanțele celor din Canada. A trimis acel „ceva” la Edmonton. Profesorul Clisu, indignat de cele ce s-au petrecut, a dorit un nou dialog cu Mancaș pentru a redirecționa mersul treburilor pe calea cea bună și nu pentru a-i trimite un alt potențial autor.

Acest Pântea, pe care l-am coordonat în încercările lui de a sculpta pe când era elev de liceu, s-a lăsat în seama sfaturilor soției mele să schilodească adevărul, propagând în lume, pe furiș, ideea că lucrări sculpturale de-ale mele sunt ale lui. „Argumentul” lui era

acela că el, din proprie inițiativă, s-a angajat să mă sprijine prin efort fizic, nu creativ, la munca mea de modelare a lucrărilor foarte mari. Soția lui a și editat un fel de album cu ceea ce a făcut el, dar și cu monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfânt din Curtea Episcopiei ca fiind a lui!

9 martie 2010

Stimate Domnule Profesor Alupoaei,

Mă bucur sincer că ați acceptat să executați un bust EMINESCU fapt care mă onorează și îi voi sensibiliza și pe alții să înțeleagă acest lucru, având certitudinea că va fi cel mai frumos Eminescu, în comparație cu cele existente în Canada, în două orașe : Montreal și Winnipeg și de ce nu, și din țară. Un Eminescu așa cum l-am cunoscut noi cu toții din cărțile de citire, încă din clasele primare: tânăr, cu plectele în vânt, visător.

Aștept cu nerăbdare primăvara care o să îngăduie să vă apropiați de atelier.

Nu știu cum aș putea să compensez munca, timpul Dumneavoastră pentru realizarea acestei opere de artă. De un lucru aș vrea să vă încredințez: nu voi rămâne dator și nu voi uita disponibilitatea care ați dat dovadă.

Așa cum vă spuneam și la telefon, vă rog respectuos să faceți câteva fotografii în timpul elaborării bustului, aceste fotografii îmi vor fi de mare folos în ilustrarea ce o voi face-o în revista din Edmonton și poate la unele publicații din țară unde voi avea acces.

În altă ordine de idei: o dată cu expedierea scrisorii către Dumneavoastră i-am scris și domnului Valentin Ciucă, o scrisoare, fără ostentație, dar în care am vrut să-i semnalez să nu treacă nepăsător pe lângă un talent autentic care, din exces de modestie nu trage toate clopotele să-și anunțe operele, unice în felul lor. De asemenea, i-am scris, folosind un limbaj cât se poate de elegant, că există la Vaslui un profesor-sculptor al cărui nume este umbrat de rău voitori, sperând în forul său intim că arta sa va fi văzută și prețuită de oamenii de bună credință, dar mai ales de specialiștii în materie.

Sper ca pentru această misiune a mea domnul Valentin Ciucă să găsească câteva clipe de reflecție care să-l conducă spre punerea adevărului pe tablăua timpului numele acestui critic de artă lui fiind o garanție în peisajul artelor platice din Moldova și nu numai.

Cred cu toată tăria în cele spuse mai sus! Vă urez Dumneavoastră, familiei Dumneavoastră urări de deplină sănătate, spor și inspirație în noul demers care se va înscrie în **Cartea cea Mare** a realizărilor profesor-sculptor Gh. Alupoaei.

Vă mulțumesc, de asemenea, pentru cuvintele calde la adresa modestelor mele cărți.

Să auzim numai de bine,

Vă salută cu stimă, considerație și prețuire,

Constantin Clien

P.S. Dacă timpul o să vă îngăduie poate veți găsi, pentru ansamblul propus, și altă variantă. Se pare că dimensiunile cărții nu sunt cele mai fericite exprimate de mine.

Cartea ar putea rămâne, poate micșorată...Nu-mi arog nici un fel de păreri, decât în trecut, las în mâna Dumneavoastră, ca un artist ce sunteți, toată concepția acestui ansamblu.

Valorosul critic de artă ieșean Valentin Ciucă, autorul masivelor volume *Un secol de arte frumoase în Moldova*, l-a inclus și pe Pântea în rândul artiștilor și a nominalizat opere de-ale mele ca fiind ale lui, eroare indusă criticului de către soția lui prin insistență. În comentariile privind operele mele, criticul a notat lucruri cu totul neadevărate. Soții Pântea au reușit să-l înșele și pe critic! Deși a recunoscut eroarea, criticul n-a mai putut să o repare. Totuși, Valentin Ciucă a scris un articol reparatoriu în revista bărlădeană „Baaadul literar” nr. 2(13) din mai 2010 la pagina 14 cu titlul „Gheorghe Alupoaei – un artist al memoriei și identității” însoțit și de fotografia monumentului *Ștefan cel Mare și Sfânt*

Sfânt de la Episcopia Huși, aceeași fotografie apărută eronat în volumul amintit conform inducerii comise de cei doi Pânte.

Contribuția „creatoare” a lui Pânte se rezumă la emblema Episcopiei de pe soclu și la conceperea conținutului celor două basoreliefuri de pe lateralele soclului, *Sfat de taină* și *Alegerea locului de mănăstire*. După ce le-a eboșat, detaliile de maximă importanță le-am modelat eu. Totuși, i-am cerut să le semneze numai el. Mi-a introdus și numele meu. Am crezut că, în sfârșit, vrea să respecte adevărul. Abia după ce s-a descoperit întreaga ticăloșie, am înțeles cum au raționat cei doi Pânte. Aveau nevoie de pretextul de a-și introduce numele și pe monument, ca fiind coautor! Și chiar au făcut-o pe furiș. Am făcut eroarea că i-am dat mână liberă să rezolve probleme administrative și colaterale muncii de creație, iar ei au profitat din plin de era mea că i-am crezut oameni de caracter.

În „Baaadul literar” nr. 2(13), între paginile 15-77, domnul Gruia Novac, redactorul-șef, mi-a prezentat un „Vernisaj” de sculptură a expoziției „Memorie și identitate” cu cea mai mare parte a operelor mele între care și cele fraudulos însușite de Pânte prin comiterea unui grav fals intelectual. Coordonarea manevrelor necinstite este, cu siguranță, realizată de cumătra Mărioara (le-am botezau fata...). (Prin anul 1990, un anumit personaj feminin era „ornat” cu epitetul „Sinistra doamnă”).

Oct 2010

Stimate Domnule profesor Gh. Alupoaei,

Felicitări! Sincere, calde și din toată inima, cuvenite felicitări pentru modul în care ati conceput și realizat bustul Marelui nostru poet național, MIHAI EMINESCU.

Cunoscându-vă, știind că aveți talent și har, nu m-am îndoit niciodată de reușită. Voiam însă ca și cei care mi s-au alăturat în acest proiect care incumbă cheltuieli, efort fizic și de ce nu trăiri, care vin de dincolo de noi, să aprecieze opera Dumneavoastră, să se bucure că pot să aducă în fața a zece mii de români existenți în Edmonton un semn al geniului unui popor cu trecut, cu un prezent învălmășit de puteri malefice, dar mereu cu speranța că acest popor înzestrat are mari drepturi la viitor.

Vă mărturisesc că toți cei ^{care} l-au văzut, încă înainte de a fi trimis ca să fie turnat în bronz au rămas extaziați, străduindu-se să vă pronunțe numele cu admirație și recunoștință.

Mai sunt numeroși pași de făcut până să putem inaugura ansamblul monumental, dar primul pas, și cel mai important a fost făcut.

Ați trudit aproape patru luni, dar munca Dumneavoastră este acum încununată de un succes binemeritat. Va exista un Eminescu și în continentul Nord-american, cum nu există în nici un stat, sau provincie din Alberta. Fiți mândru de realizarea Dumneavoastră. Mă mândresc și eu alături de Dumneavoastră, deși aportul meu umbrește în comparație cu trudnicia realizării acestei opere.

Vă trimit alăturat două ipostaze ale monumentului din Montreal, despre care v-am vorbit, numai ca să aveți o idee de ce poate crea cineva nechemat, care se autointitula mare artist, să schilodească o personalitate de talia celui despre care vorbim.

Vă voi ține la curent cu mersul lucrărilor și vă voi transmite tot ce voi întreprinde legat de evenimentul dezvelirii bustului.

N-avea să închei fără a mulțumi Domanei Virginica, ginerelei Dumneavoastră care v-au stat alături și v-au dat forța de a lupta cu boala și cu lutul și, nu în ultimul rând celor care v-au sprijinit în finalizarea acestei opere, de ambalare, transport, fotografii etc.

Încă odată, cu riscul de a mă repeta, primiți din partea mea și a colaboratorilor mei la înfăptuirea acestui proiect, cele mai sincere felicitări, gânduri de bine, sănătate deplină, realizarea altor importante opere pe care să strălucească numele modestului dar marelui artist : GHEORGHE ALUPOAEI

Cu stimă și recunoștință,
Constantin CLISU

Oct 2010

Cele două ipostaze foto ale monumentului din Montreal vor să-l reprezinte pe Eminescu. În poziția statică verticală, desculț, cu o mână întinsă în față, cu palma deschisă, îmbrăcat cu un „cămășoi” lung, având o figură care nu „aduce” cu poetul, monumentul pare a fi mai curând al unui cerșetor. Autorul este Vasile Gorduz, fost student al celebrului sculptor Dimitrie Paciurea. Statuia a fost donată Canadei de către președintele României, Ion Iliescu.

Pe fotografiile primite, Constantin Clisu a scris: „Dacă acesta este Eminescu, atunci eu sunt Napoleon!”

febr. 2011

Stimate Domnule Profesor Alupoaei,
Din Edmonton EMINESCU vă salută. Se pare că oricine îl privește acum
ține să răspundă: „Eu nu mai sunt al Profesorului-artist Gheorghe Alupoaei, aparțin
lumii întregii. „
Se pare că s-a acomodat cu clima, teiul îi stă în preajmă amintindu-i de
Copou din IAȘI, ținde să facă istorie și pe aceste meleaguri.
Nu sunt îndeajuns cuvintele prin care să vă mulțumesc pentru gentilețea,
efortul și înțelegerea cu care ați acceptat să creați un EMINESCU care, repet ceea ce
am mai spus, este cel mai reușit din întreaga AMERICĂ, incluzând și CANADA.
Puteți fi mândru!
Vă trimit câteva fotografii recente, de la capătul acestei veri și câteva frunze
de arțar: una pentru Doamna Veronica, una pentru Dumneavoastră și una pentru
nepoțică.
Vă spuneam la telefon că au mai apărut ecouri în presă și sper să mai apară
despre EMINESCU de la EDMONTON operă a Distinsului profesor GHEORGHE
ALUPOAEI.
În revista CUVÂNTUL ADEVĂRULUI care apare la Crăciun voi însera toate
aceste ecouri.
O vorbă și despre cartea care v-o trimit:
Neliniștea de a mă afla într-o țară nouă pentru mine, faptul că nu știam decât
lucruri vagi despre indienii de aici(nativii, aborigenii sau cum au acum pretenția de a fi
numiți PRIMA NAȚIUNE) m-a făcut să întreprind, atât cât m-au ținut puterile,
câteva investigații în acest teritoriu.
Și a ieșit această carte. Poate reușită, poate nu, dar un gând a fost transformat în
faptă.
În încheierea misivei mele țin să vă adresez Dumneavoastră, Distinsei
Dumneavoastră Doamne, ginerelei IONUȚ, un om deosebit, cele mai bune gânduri,
sănătate deplină și noi, și noi realizări.
Cu aleasă stimă, prețuire și recunoștință,
Acelaiși, dintotdeauna,
Constantin CLISU

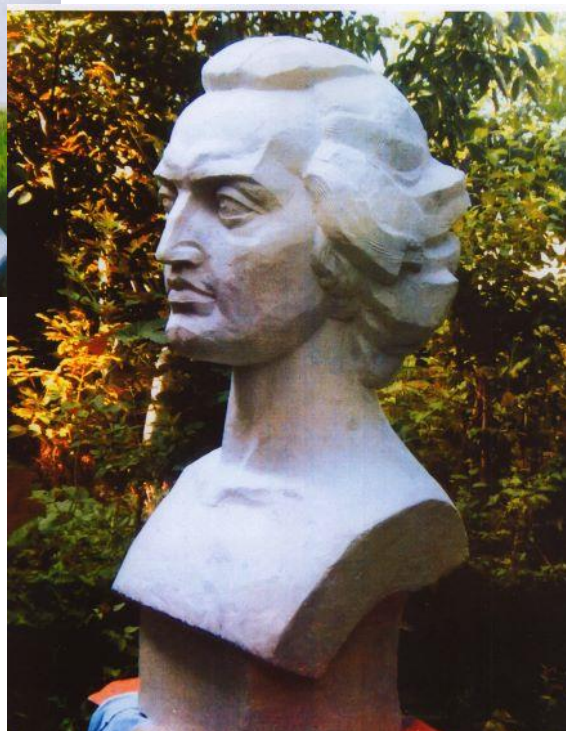
Puținele numere ale revistei de spiritualitate și cultură românească „Cuvântul adevărului” pe care le dețin, din al cărei colegiu de redacție a făcut parte și profesorul Constantin Clisu, conțin informații despre creatori de artă din județul Vaslui și opere ale acestora: poezie, proză, grafică, pictură și sculptură. În revista nr. 3-4 din 2008 sunt redată

citade din cartea semnată de soții Valentina și dr. Valeriu Lupu, *Statuile nu ies la pensie*, precum și șase fotocopii ale unor lucrări importante de-ale mele, inclusiv *Pro Patria* și *Ștefan cel Mare și Sfânt* de pe coperta cărții, ambele fiind declarate de cuplul Pânteș ca fiind ale lor, folosindu-se grosolan de greșeala criticului Valentin Ciucă, indusă chiar de ei și apărută asiduu, în pofida evidențelor.

Epistolele primite de la profesorul Constantin Clisă mi-au facilitat demersul în ilustrarea etapelor parcurse cu destule obstacole, pentru realizarea monumentelor marelui Poet din curtea Catedralei Ortodoxe „Sf. Împărați Constantin și Elena” de la Edmonton, ținutul Alberta, Canada.

A fost un bun prilej să dezvăluie modul nostru de a coopera, de a face schimb de impresii și de cărți, precum și de a ne destăinui necazurile, mai ales cele provocate de cei care au beneficiat din plin de generozitatea noastră.

prof. Gheorghe ALUPOAEI
Mai 2020

MIHAI EMINESCU ȘI ÎNVĂȚĂTORIMEA VASLUIANĂ

„Școala va fi bună când popa va fi bun, darea mică, subprefecții oameni care să știe administrație, finanțe și economie politică, învățătorii pedagogi, pe când va fi și școala – școală, statul – stat, omul – om, precum e în toată lumea, iar nu ca la noi – adică, ca la nimeni.”

Mihai Eminescu

Din pricina stării de înapoiere economică, în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, învățământul din județul Vaslui trecea printr-o perioadă destul de grea din punct de vedere al condițiilor materiale.

Mihai Eminescu a fost numit revizor școlar pentru județele Iași și Vaslui la 15 iunie 1875 de către Titu Maiorescu, ministrul al Cultelor și Instrucțiunii Publice. Interesat de situația educației, pe care o considera ca având un rol foarte însemnat în viața socială, și hotărât de a fi de folos poporului, a acceptat postul activând în perioada 1 iulie 1875-4 iunie 1876. „Această scurtă, dar rodnică perioadă din activitatea marelui clasic al literaturii noastre prezintă interes atât pentru istoricii literaturii, cât și pentru cercetătorii istoriei învățământului nostru. Cercetarea ei oferă posibilitatea unei cunoașteri mai adâncite a învățământului de acum 80 de ani, a nivelului pedagogiei din acel timp, a felului în care cărturarii progresiști luptau împotriva situației existente în învățământ.”³

În *Amintiri din Junimea*, Iacob Negruzzi evocă faptul că „el călătorea din sat în sat, avea raporturi continue cu învățătorii, cu primarii, cu țăranii, și se întări tot mai mult în dragostea sa pentru poporul de jos. De pe atunci datează începuturile sale de poezii în formă populară, pe care mai târziu le-a perfecționat așa de mult. Sâmbăta seara venea obișnuit cu câteva poezii de acestea, cărora Junimea le dădu epitetul de *cantabile* fiindcă adeseori le intonam în cor spre înveselirea tuturor și a autorului însuși, care, când era binedispus, lua și el parte la cântarea comună.”⁴

În urma inspecțiilor, Eminescu nota: „Impresia generală care mi-au făcut-o școalele rurale din acest județ (Vaslui n.n.), a fost rea.”⁵ Afirmația se baza pe un număr mare de inspecții făcute la școlile din județul Vaslui de atunci, „după o călătorie de 18 zile, în care a trecut prin 54 de sate.”⁶ Printre școlile inspectate se numără: Școala primară de băieți și

³ Mircea Ștefan. *Mihai Eminescu: revizor școlar*. [s.l.] : Editura de Stat Didactică și Pedagogică, 1956, p. 9.

⁴ Iacob Negruzzi. *Amintiri din Junimea*. Iași : Junimea, 2018, p. 213.

⁵ Nicolae Ionescu (coord). *Învățământul vashlian: file de istorie (secolul XVIII- 2014)*. Iași : PIM, 2014, p. 30.

⁶ Ibidem 1, p. 282.

cea de fete din Vaslui, școlile din Șurănești, Țibănești, Tanacu, Munteni de Jos, Dumești, Telejna, Zăpodeni, Butucărie, Laza, Hârșova, Poienesti, Florești, Reditu, Brodoc, Pușcași, Bălteni, Mărășeni, Rafaila, Delești, Bălești, Bârzăști, Codăești, Gârceni și Lipovăț.

Imediat după ce a fost numit revizor școlar, Mihai Eminescu a organizat la Vaslui, în perioada 10-30 august 1875, o conferință cu învățătorii pe teme de metodologie didactică, conform unui ordin circular din partea ministrului. Organizarea de conferințe anuale cu învățătorii era una din sarcinile importante ale revizorilor școlari, prevăzute în Legea instrucțiunii din 1864. În ciuda greutăților întâmpinate (caracterul formal al conferințelor, slaba frecvență a învățătorilor, indiferența autorităților) a avut un succes deosebit.

Din rapoartele întocmite se evidențiază faptul că, până la Spiru Haret, Mihai Eminescu se dovedește a fi mintea cea mai cuprinzătoare în problemele învățământului modern european. A fost un organizator priceput prin faptul că întocmea tablouri exacte ale situației școlare, reda problemele reale ale vieții școlii, a pus în ordine arhiva, ceea ce a făcut ca munca sa administrativă să fie cu adevărat remarcabilă. A pledat pentru drepturile învățătorilor, cât și pentru școlarizarea a cât mai multor copii într-o vreme când majoritatea populației era osândită de întunericul neștiinței de carte.

Constatările critice făcute de Mihai Eminescu, precum și rapoartele adresate Ministerului Instrucțiunii Publice, au condus la conflicte cu autoritățile vremii și au avut ca urmare demiterea sa la 4 iunie 1876 de către Gheorghe Chițu, ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice.

În același timp trebuie menționat că afirmațiile sale de la începutul acestor rânduri nu au fost luate în considerare după încetarea mandatului de ministru a lui Spiru Haret și până astăzi. Pentru toate acestea și încă multe altele, Mihai Eminescu ne amintește mereu de Legenda cadrului didactic. Când Dumnezeu a creat cadrul didactic, a chemat toți îngerii și i-a întrebat: „Cum ar trebui să fie un cadru didactic?” Îngerii i-au dat mai multe răspunsuri. Să-i iubească pe copii. Să rămână mereu elev, învățând continuu pentru a transmite învățăcelilor lui cunoștințe actuale și de valoare. O ființă care să rămână veșnic tânără, amabilă, înțelegătoare, modestă, creativă și corectă. Să aibă câte trei perechi de ochi: cu o pereche să vadă în timp ce scrie la tablă sau citește, o alta să vadă tot ce se întâmplă în jurul lui, iar cu ultima să se poată uita de elev când acesta este obraznic și trebuie să-i spună: „Te iert, altă dată să nu se mai întâmple.”

Să poată preda când copilul îi este bolnav acasă sau el însuși suferă de vreo boală. O ființă care, deși uneori firavă, este în stare să stăpânească prin tact pedagogic și talent un

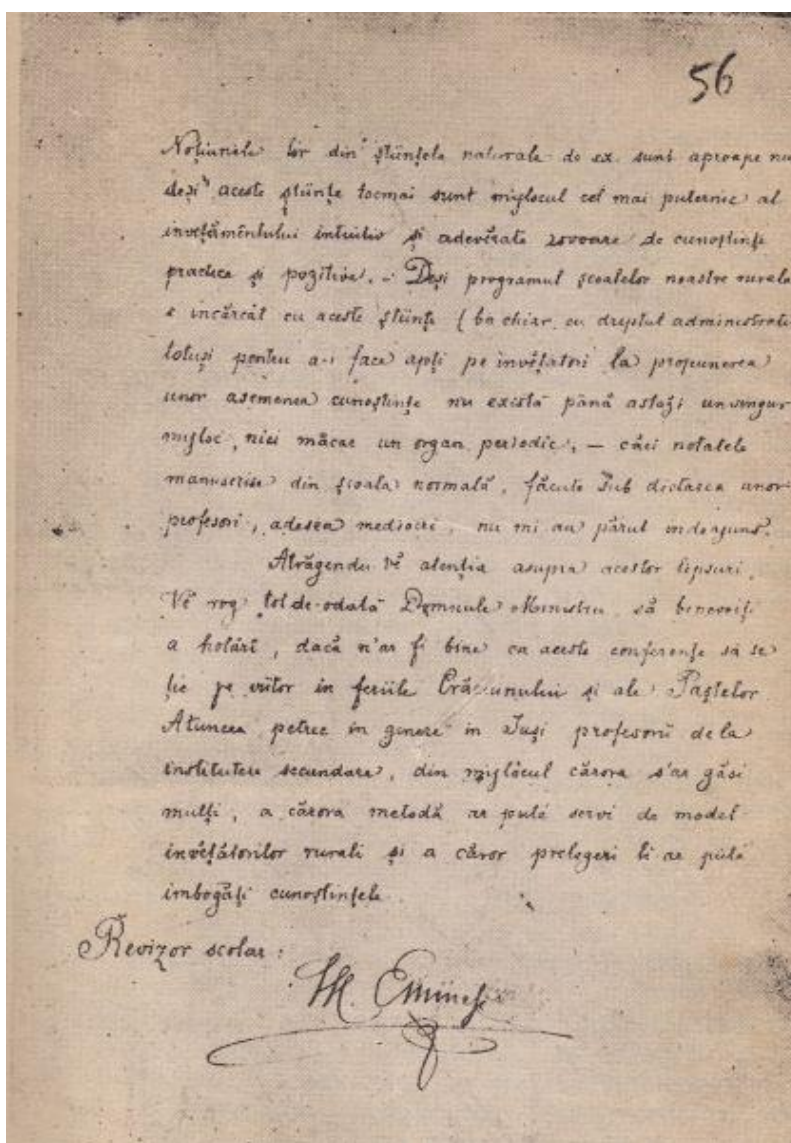
grup mare de învățăcei, uneori mai înalți sau mai puternici decât el, fiecare având propriile idei și aspirații.

Când a auzit toate aceste răspunsuri, Dumnezeu le-a spus îngerilor: „Acestei ființe, care primește atât de puțin și dă sau i se cere atât de mult, mai trebuie să-i adăugăm ceva!

- Ce? au întrebat toți îngerii în cor.

- LUMINĂ, multă LUMINĂ, pentru ca flacăra cadrului didactic să nu se stingă niciodată! a zis Dumnezeu.”

MIHAI EMINESCU a primit de la Dumnezeu foarte multă lumină, flacăra lui continuând să fie aprinsă aici în România lui dragă, dar și peste hotare.

prof. Dumitru V. APOSTOLACHE

Chiar în buricul târgului, la Librăria „Cartea noastră” avea în grijă depozitul, standurile și cheile unității, iar în subordine trei librărițe. Ei, pe-atunci, ca să ajungi librar trebuia să ai musai liceul. Adam Dominic avea în plus un supliment de școală comercială și începuse la fără frecvență și facultatea de filologie, dar n-a putut urma decât trei semestre, renunțând să-și mai finalizeze studiile. Pricini au fost mărunțele, fie gelozia soției, fie grija îndatoririlor de serviciu, fie dificultatea examenelor, fie apariția celor doi băieți, ceea ce însemna griji și cheltuială în plus. „Nu-i nimic, se poate și așa. Ba, chiar e mai bine decât să-mi bat capul cu copiii oamenilor!”, se-ncuraja adesea. Așa că s-a limitat la a fi un bun librar, șef al cărților și al vânzătoarelor. Fiecare își știa rostul și spațiul amenajat cu vitrine expoziționale, cu cataloage editoriale și cu rafturi în care cărțile se buluceau la vedere. Șeful se retrăgea în cămăruța din spate, pentru completarea borderourilor, a comenzilor, într-un fel de debara, ce nu avea ferestre, doar o gură de aerisire, pe unde se eliberau fumul de țigară și damful, izul de stătut ori de cerneală tipografică.

Cumpărători mulți, de toate vârstele, interesați de noile apariții editoriale. Pe vremuri, o carte nouă devenea un mic eveniment cultural în târgușor, în jurul căruia discutau intelectualii (cadrele didactice, mai ales), dar antrena curiozitatea și ambiția altor categorii de cititori. *Istoria literaturii...* lui Călinescu circula doar în formă dactilografiată mărunț, pe ascuns și la negru, pentru care se dădea și un salariu întreg, cumpărătorul fiind bucuros ca de-un chilipir. Mai apoi a apărut ediția îngrijită de Al. Piru, cu fascicule externate, dar, mă rog, tot era foarte căutată. Ce să mai spunem de romanul *Cel mai iubit dintre pământeni* al lui Preda... În urbea cu gară fără trenuri erau repartizate doar câteva exemplare și acelea se dădeau pe sub mână. Unul era destinat, se știe, prim-secretarului de partid din oraș chit că nu avea să-l citească niciodată. Îl așeza însă, la vedere, în rafturile de sus ale mobilei de culoare brună-roșiatică, din lemn masiv ce constituia fala casei. Lăudabil, căci privirile oaspeților mai aleși erau atrase de volumul masiv ori de cărțile foarte rare, încât cristalurile și chiciurile din porțelan cădeau în dizgrație, spre ciuda matroanei. Unii dintre prietenii familiei aveau sclipiri de invidie, drept urmare admirau deschis muzeul de bibelouri din vitrină și aveau cuvinte de laudă pentru fripturi și pentru vinurile specifice locului, luate de la sursă, nu amestecate cu adaosuri... ca acelea de prin magazine. Acelea erau pentru „alde bunăziua”, amărății cu palme bătătorite și cearcăne vineții. Și domnul Adam Dominic a fost de câteva ori pe la apartamentul prim-secretarului de partid să-i ducă acasă cărțile de răsunet, căci șeful era ocupat, n-avea timp. Librarul știa acest lucru, „nu-i nimic, rezolv eu cumva”, și, ca să n-o încurce, îi procura ceea ce era special în cele editoriale. Nu-i vorba, totul se plătea, fie cărțile duse acasă, fie șefia lui Dominic.

Cum peste tot prin magazine se comercializau și produse de calitate – alimentare, textile, electronice etc. – care se vindeau pe sub masă, tot așa în librărie existau cărți rare și de toată mâna. Cele cu coperte roșii și titluri aurii, cartonate, bine legate, troneau la intrare, la vedere. De bunăvoie nu le cumpăra nici dracul. Doar cei care mai trebuiau să fie la curent cu dezbaterile vreunui congres, plenare sau cu tezele unicului partid. Învățămintul ideologic era o ședință lunară de aplatizare a idealurilor proprii, administrată

obligatoriu ca o pastilă de anihilare a personalității, în fapt un timp pierdut inutil pentru membrii și nemembrii de partid. În cazul celor mulți, era un chin, fiindcă era greu de perceput conținutul unor idei de partid înveșmântate ca moaștele într-un limbaj de lemn. Și totuși, unii cu ponoasele, alții cu foloasele. Ponosul consta în avertizările directe ori ironice asupra celor care ieșeau „din rând”, abătându-se de la linia partidului unic și a direcțiilor de educare a ideilor. Cât despre foloase... nu erau nici mici și nici puține, concretizate, mai ales, în ierarhii politice, funcții administrative de teama cărora amuțeau subalternii, mâncare și băutură la discreție. Nu, nu erau vile impozante, nici mașini luxoase, doar îmblăniri sfidătoare, îmbuibări gastronomice, multă îngâmfare și prostie afișate. Și altele.

Domnul Dominic fusese numit librar-șef și înțepenise în această funcție, pe care, e drept, o exercita fără cusur, mulțumindu-i și pe cumpărători, și pe șefii șefului. Standurile erau dispuse în semicerc. Vânzătoare la prima secțiune de politică și științe, imediat lângă intrare, era Olga, o rudă prin alianță, ageră și înțepată ca o viespe, repartizată de la consiliul orașenesc de partid. Mari necazuri i-a mai făcut! „Ciripea” tot și înflorea după bunu-i plac orice întâmplare insignifiantă.

Marioara vindea la standul din mijloc – cărți de beletristică – îi fusese vecină la casele de pe stradă, pe când nu li se demolaseră locuințele. Cea mai accesibilă colecție, doar cinci lei exemplarul, era „Biblioteca pentru toți”, în care apăreau texte literare fundamentale din literatura română și din cea universală. Aici era bătălia pentru carte, fiindcă erau repartizate de la centrul județean al librăriilor exemplare puține pentru mulți cumpărători. Ce să facă librarul-șef? Cartea devenise și o necesitate și un semn de prestigiu. Cine avea o bibliotecă personală era mai bogat decât bogații timpului, aspirând respectul celorlalți, după același principiu al posesiei pământului de la început de secol douăzeci.

Mai aproape de ușa ce da în spate, la raft, vindea mama Stanca, femeie planturoasă și mai în vârstă, dar cu fler de „comersant”. O găsisese aici când a intrat în serviciu. Domoală și așezată, își știa foarte bine rostul încât, prin îngăduință și zâmbet, i se potrivea ca o mânășă să vândă cărți pentru cei mici. Avea aptitudini de educatoare și de aceea copiii își duceau părinții la raftul ei, preferând recomandările mamei Stanca. În ultimul timp, îi atașaseră și responsabilitatea comercializării de rechizite școlare, ceea ce o cam încurca în socoteli multe și mărunțele.

Intrarea în spate ducea spre magazie, toaletă și, îndată în stânga, către biroul omului firav cu voce tremurată, pe masa căruia stăteau împrăștiate oarecum în voie dosare, creioane, pixuri, o riglă de lemn și alte obiecte de conțopist. Un ochean vechi, maroniu cu două inele aurii, era așezat vertical cu lentila mare către suprafața mesei, fără niciun fel de husă protectoare. Un lăntișor de argint șerpua prin jurul lui, unindu-și cele două capete într-o verigă mărinimoasă chiar deasupra cheiței proeminente a unui ceas de buzunar cu capac argintiu. Constituiau, pentru timpul acela, obiecte de lux, greu de justificat la o anchetă minuțioasă. „Cum să priceapă ei ce importanță uriașă au anticăriile? Vechiturile sunt pagini de istorie pentru cine vrea să le citească.” Una dintre nepoate, Cezara, la întoarcerea de la școală, obișnuia să-și atârne de gât ceasul greu și să privească prin ocheanul „de pirat” al unchiului.

- Îmi stă bine? întreba cu inocență.

- Păcat că domnul Adam nu are și pantofi cu tocuri cui..., îi zâmbeau doamnele cu îngăduință.

Fetița se amuza când vedea cotoarele uriașe ale cărților și le putea citi fără efort. Ce vedea doar ea, crezând că așa era normal, era mișcarea cărților într-o horă, îmbrățișându-se cu foile până la contopire, formând un soi de minge plutitoare din hârtie colorată. Se uita și la unchiul ei și-l vedea deodată altfel, într-un amestec de cărți din care se creiona rotundul ochilor cât lacul din Dumbrăvița... Mica pictoriță a fratelui îi aduse, într-o zi, un așa-zis tablou lucrat la școală, un colaj fistichiu și inedit. Un cap imens pictat peste care erau lipite – în loc de ochi, gură, nas, sprâncene, urechi, bărbie, haine, nasturi – imitații de cărțulii, mai mărișoare, mai mici, toate făcute din frunze uscate, din pene, hârtiuțe, petice colorate de pânză suprapuse, sugerând o copilărească reprezentare a celebrei picturi *Biblioteca* a lui Giuseppe Arcimboldo. Cu grijă, fetița i-a desfășurat pe masă coala de carton, format mare, executat din creion, acuarelă și elemente de ornamentație.

- Acesta ești tu, unchiule. Tu ești cu cărțile.

Adam a surâs îngăduitor și surprins. Observă că pe creștet nu se afla nimic, ca un fel de oală fără capac, nici măcar o chelie, înlăuntru căscându-se un gol prăpăstios.

- Aici, de ce nu-i nimic? întrebă și arătă spre deschizătura capului.

- Pe-acolo nu se poate. Intră ideile, unchiule...

- Nu-i nimic, e bine așa. Mulțumesc, dragă nepoată!

Și unchiul a luat-o în brațe cu tot cu ghiozdan, urcând-o cât de sus putea, adică până la o fereștrică cu gratii mici vâruite, dincolo de care se zăreau alternativ gratii de întuneric.

- Acolo, ce-i, unchiule? zise și arătă spre zăbrele.

Parcă abia atunci observase și el pătratul zăbrelit, adică aerisirea indispensabilă locuințelor din blocuri. Ce să-i răspundă puștoaicei?

- Ehe, vezi tu, pe-acolo intră ideile...

Acolo, în cămăruță, despre abisul din țeasta portretului, librarul a rostit primul întrebarea ce urma să i-o pună invariabil toți vizitatorii, căroră el nu le-a răspuns decât prin echivocul lipsit de intonație:

- Nu-i nimic. Gândește...

Așadar, pe peretele din fața mesei, prins într-o ramă aurie, domnea portretul dăruit de nepoată, purtând urme de praf pe cărțuliile care zvâcneau din tablou. Colajul acela, ocheanul cu inele și ceasornicul cu cheiță erau un fel de părtași ciudați a tot ce se întâmpla, devenind pentru restul anilor punct de sprijin privirilor și gândurilor lui Dominic.

Aici nu intrau decât doar două soiuri de persoane. Nu putea să-i oprească pe cei veniți în „inspecție”, adică în interes de serviciu, știa el ce fel de „servici”... Îi plăcea să creadă că de acolo nu „respiră” niciun secret, chiar dacă pe doi dintre musafiri îi cunoștea de ciripitori. Chiar profesorul Ilarie Sahardău, fratele Olgăi, urcat în ierarhie ca secretar de partid la una din școlile generale, a recunoscut:

- Cum să trăiesc altfel, nene Domnic?

Adam nu-i sugera cum să trăiască „altfel”, deși avea nenumărate soluții. Tăcea gros.

- Acesta-i drumul, nu vezi? îl lumina agresiv Ilarie.

Librarul îl privea lung și nu dădea drum întrebării care-l rodea – „Da’ de unde știi tu, măi Mucea?” – , ci rostea invariabilul:

- Nu-i nimic, nu-i nimic!

Pentru librar, devenise acest „Nu-i nimic” o necesitate de a ascunde un răspuns prompt, ceea ce a împietrit ca un tic verbal încât, prin metateză lingvistică, s-a trecut de la adresarea Dom’ Dominic la comprimatul Dom’ Nimic. Din stocul volumelor primite, Adam alegea și dădea deoparte câteva pentru intelectualii subțiri, pe care-i știa ca oameni aplecați spre cultură, abonați perpetuu, ziua – la presa literară a vremii și noaptea – la „Vocea Americii” ori „Europa liberă”. Pe aceștia, Poetul, Criticul și Prozatorul, îi invita în încăperea strâmtă cu ferestruica spre un cer virtual, unde discutau îndelung, dezbăteau idei, comentau aparițiile editoriale, răscoleau amintiri ori dezvăluiau „neștiute” din viața personalităților vremii. Nu, de politică nu se atingeau, fiecare își păstra pentru sine părerile, nu de teama vreunui trădător, ci după principiul „și pereții au urechi”. Dom’ Nimic înghițea pastila de cultură cu interes informativ, deși nu era un împătimit cititor de cărți. Le răsfoia, citea pasaje care i se păreau importante și adesea chiar nimerea ce e mai valoros, încât participa, cu măsură, la discuțiile ce se încingeau în „cușca librarului”. În clipe de îndoială, privea ca-ntr-o carte, prin luneta maronie spre portretul din perete, unde câmpul de vedere nu era propice perspectivei. Totuși, în fiecare cărțuie lipită pe carton vedea o poveste cât o viață. Când se dezmeticea, observa că acele ceasornicului se mutaseră vizibil pe cadranul îngălbenit de la o cifră romanică la următoarele, adică înregistraseră trecerea a aproape două ore. Cam cât ai viziona un film la cinematograf. I se părea bizar, dar se complăcea acestei abandonări a sinelui într-un timp și spațiu pe care nu le cunoscuse până atunci. Ce-și închipuia vedea aidoma prin acest instrument optic. Mulți au privit prin lentilele lunetei, însă, doar la Poet a observat lumina de surprindere. Sahardău, aproape să-l trântescă pe masă, de n-ar fi observat librarul. „Prostii! Nu se vede. E stricat!”, decreta cu o grimasă de indignare. De cele mai multe ori Dominic tăcea, sub muțenie dosind respectul măsurat față de ierarhizări, dar și modul special de a da de înțeles că știe mai mult decât ar fi exprimat el prin vorbe. Nu, nu a exersat condeiul, avea imaginație chiar șugubeață adesea, dar nu talent. Librarul era liantul coagulant, crea confort fizic și atmosferă spirituală prin amabilitate și plăcerea amicitiei. Pentru aceasta amuțea între ceilalți, dând culoare miniaturalului conclav avivant.

Se întâmplau toate după ce orarul de funcționare se derulase, vânzătoarele plecau, el închidea ușa de la intrare, anunțându-le că mai rămâne puțin, „puținul” lăbărțându-se până pe la miezul nopții uneori. Câte un pahar de vin din podgoriile locului, pe care-l aducea din propria cămară și-l ținea dosit sub birou, descătușa spiritele, fie prin glume, fie prin schimb de idei. Apartamentul familiei Adam se afla chiar deasupra librăriei, iar camera proprie era situată prin construcția blocului tocmai deasupra biroului. Nevastă-sa nu se putea lămuri cât de importantă e întârzierea lui după program ca sarcină de serviciu, bănuind că plăcerea majoră era a lui. De deasupra, trăgea cu urechea, însă vorbele nu răzbăteau prin ferestruică în mod deslușit, ci doar în cavalcade fie de râs zgometos, fie de vorbărie întărită de alcool. Chiolhanul „cultural” se termina târziu, dar nu intra în panică, știindu-l „aproape”, adică dedesubt. „Bine că nu locuiește vreun milițian aici, că...”, se-ncuraja spre liniștea amândurora. L-a lăsat în pace, căci așa de plăcut argumenta întârzierile, încât o seducea prin cuvinte meșteșugite ca la carte. Ce nu știa Marina era altceva. Achiziționaseră o balercă din lemn de dud, care face țuica aurie și-i păstrează nectarul bine îmbuteliat. În fiecare toamnă o umpleau, dar caneaua nu era prea des învârtită pentru deschidere. De băut nu se prea bea în casa lor. Doar cu musafirii și de sărbători. Când era anunțat că sosesc la librărie persoane alese, Adam dădea fuguța sus, scotea ceva

țuică în sticlute și le ducea sub masa drapată generos cu o pânză cafenie. N-avea niciun fel de obligație, ba, chiar musafirii veneau cu sticle pline cu licori aurii și rubinii, cu ceva pastramă, costiță, telemea... Însă, Dominic voia să fie ospitalier. Așa a riscat și a reușit să păcălească vigilența nevestei. Doar el se ocupa cu pregătirea butoiașului, procurarea țuicii de prune în amestec cu caise și așezarea ei pentru conservare, așa că a putut pune o canea și în cealaltă parte a balercii. A încheștat un furtun subțire de robinet, pe care l-a strecurat printr-o găurice de jos, între două cărămizi ale aerisirii debaralei, prelungindu-i calea până la zăbrelele de jos din „cușca librarului”. La capăt i-a atașat tot un fel de robinet meșteșugit cum a putut el mai bine. Căderea furtunașului a camuflat-o cu două halate de serviciu atârinate într-un cui înfipt în peretele subțire al căii de aerisire.

- Hopa! Învârtești rozeta și iată! un fir străveziu curge direct în păhăruțul de rachiu.

- Ticluită meșteșugire!...

Dom' Nimic nu avea obiceiul să tragă la măsea, dar nu refuza un pahar cu prietenii cu ștaif, dovedind rafinament atât în degustarea de vinuri alese, cât și în flerul de librar. Cu un fin apetit de cărturar, simțea de departe care carte-i durabilă în cultură și care e de mai mică valoare. Tot așa îi citea și pe cumpărători, deosebind lesne pe adevărații iubitori de carte de ageamii.

Povestea cu furtunașul a durat vreo trei ani, până când ochiul vigilent al lui Ilarie Sahardău a zărit capătul gălbui strecurat printre vergelele văruiate, a dat halatele deoparte, l-a înhățat și gata! s-a descoperit șmecheria librarului.

- Ce-i asta, domnule Adam? Aici e crăsmă? Profanarea unei instituții de cultură se pedepsește, știi au ba? Ia să studiem noi ce-i aici..., se arătă indignat Sahardău, apăsând vitriolant pe „să studiem”.

A tras de el până s-a rupt, de fapt s-a desprins din caneaua balercuței de rachiu. Poate să fi înțeles, poate nu; oricum, Sahardău i-a făcut un proces-verbal de constatare, urmând să-l înainteze „mai sus”. Domnul Adam n-a replicat, îi părea rău că, între timp, rachiul se scurge domol în cămara de acasă, dar a înțeles că s-a rupt creanga de sub el. A tăcut, în timp ce damful devenea insuportabil în birou și un fir subțire se prelingea peste varul aerisirii. A așteptat să plece milițianul și a dat fuga sus să închidă robinetul balercuței.

Chemat la partid pentru a da explicații, a venit în întâmpinarea așteptărilor cu cererea de demisie gata scrisă. De șmotru n-a scăpat, desigur, dar a fost mulțumit că a rămas angajat. S-a făcut rocada: Olga, ruda lui și sora lui Sahardău, a preluat șefia, de când aștepta momentul? și el, ca librar – exact la standul cu cărți imposibil de citit: științe politice. Din „cușcă” și-a luat numai tabloul cu portretul făcut de nepoată, ceasornicul de buzunar cu capac argintiu atârând de lănțișor și ocheanul vechi garnisit fin cu cele două brăie aurii. Faptul a intrat în aria anecdotelor hazlii ale urbei, „era unul care...”, uitându-se numele eroului.

Într-un fel, mutarea la stand i-a fost benefică, ieșise la vedere, vânzare nu prea avea, ci mai mult privea strada, standul fiind imediat la intrarea în librărie. În rest, scăpase de hârțogăraie, de lumina galbenă a becului și cușca fără aer curat. Seara făcea monetarul, destul de subțire, în funcție de plenarele, tezele, congresele partidului. Imediat după un asemenea eveniment politic, atunci veneau bieții dascăli și cumpărau... Când sosea vreun stoc de cărți, reținea pentru sine, avea voie câte un exemplar din cele căutate, și-l oferea vreunui prieten dintre vizitatorii vechiului conclav. Întâmpinați de bătrânul librar, Poetul și Criticul ori Prozatorul nu intrau mai departe decât pentru o repede ochire asupra

noutăților editoriale. Și le alegeau singuri, numai să fi ajuns la timp, adică în prima marți a fiecărei luni, când se primea carte nouă. Librarul nu putea sta de vorbă îndelung, era în timpul serviciului, dar au hotărât ca duminica dimineață să se întâlnească la o bere la barul casei de cultură, un fel de bombă a artiștilor, amenajat în subsolul clădirii. Se închegase un ceneclu în toată amplitudinea, fiindcă se atașase de grupul intelectual o parte din tinerimea orașului, atrasă de discuțiile altfel, de recitări și muzică. Pe versurile poezilor locali, chiar ale Prozatorului, Baladistul cânta arare, dar muzica creează stări emoționale mai intense, așa încât într-o dimineață în care se cânta cu avânt juvenil, se exprima mai repede și mai voalat dorința de descătușare. Cum orașul era sărac în evenimente culturale, o asemenea manifestare coagula dorințele tinerimii din orașul cu gara abandonată.

Anii au trecut și peste librar și peste întâmplările locului. Feciorii lui erau acum plecați din oraș, fiecare conform aspirațiilor moderne, iar Marina tot aștepta să fie bunică. Dom' Nimic a ieșit la pensie în timp ce orașelul a intrat sub revoluție. Nu s-au amestecat nici el, nici prietenii lui în vârtoarea caricaturală, la nivelul târgului, nu din lașitate, ci de teama noilor figuri ce animau tribunele deschise și străzile. Strigau, amenințau, jigneau, promiteau marea cu sarea...

- Scrâșnesc prea tare din maxilare...

- Nu-mi pare rău pentru răsturnarea guvernării, ci mă înspăimântă ceea ce va urma, opina Prozatorul.

- Raiul, domnule! Raiul pustiu...

- Nu-i nimic, trece și asta, conchidea mai bătrânul lor amic.

Subsolul casei de cultură devenise mai gălăgios și spiritul democratic exulta în rândul participanților. Se citeau texte multe de maculatură, se interpreta fals, se burzuluia fiecare fără măsură... Dom' Nimic a început să se retragă ușor-ușor. La început întârzia, apoi lipsea, dar ceneclul își ținea cursul. Observase că, pe băncuța joasă din bar, nu-și mai găsea locul rezervat. Între el și Poet, între el și Critic se strecurau cu îndrăzneală tineri talentați ori „încercători” într-ale condeiului scriitoricesc, cantautori neatestați, dar cu chitare voluminoase înzorzonate cu abțibilduri, încât se așeza mai la o parte și tot mai departe de prieteni. Uneori clocotea de furie și intra într-o transă îndărătnică de muțenie. Pleca acasă și se uita ca pierdut prin lentilele lunetei, căutând explicații acestor răsturnări existențiale. Își potolea mânia.

O singură zvâcnire orgolioasă l-a aruncat definitiv în derizoriu. La matinalele din subsol erau solicitate recitățile cu amplitudine ale Poetului, care, cu gesturi largi și tonalitate modulată, cucerea sala. Prozatorul alegea povestiri scurte cu schepsis, prin care să mențină atenția ascultătorilor. Criticul își da cu părerea spre final, cuvântul lui avea greutate, încât respectul față de aprecierile critice măguleau ori incitau orgoliile debutanților. Doar Dom' Nimic nu-și mai găsea locul, deoarece atmosfera era cu totul alta decât cea din „cușca librarului”. Într-adevăr, în preajma unor scriitori, pictori, actori, oameni care făptuiau cultura, nu doar o simulau, se simțea cuprins de-un fel de vrajă, nu pentru că afla tot felul de întâmplări și mașinațiuni din culisele literaturii, ci pentru că respira atmosfera elevată în compania acestora. Tăcerea lui era un soi de delicatețe interioară. Acum însă, muțenia avea tonul unei înfrângeri și însingurări. Nu se simțea trădat de prietenii lui, ci înlăturat de valul tinerimii ce năvălea abrupt în lumea culturală a târgușorului, anihilându-l ca pe o epavă. „Poate chiar sunt un expirat. Auzi, expirat?!”. Astfel i-a venit în gând să recite și el un text din creația lui George Coșbuc. I-a făcut Poetul

o „intrare” așa de fastuoasă, încât, din start, librarul s-a simțit nimicir sub greutatea laudelor.

- O surpriză spectaculoasă este numărul pe care vrea să-l prezinte cel mai iubitor de carte al locului, un cititor mai mare decât mine într-ale poeziei, cu harul prieteniei și cu ales talent actoricesc în a recita pentru Dumneavoastră un poem.

Mințea în mod vădit Poetul, mai ales în ce privea talentul, dar n-a mai avut timp să-l contrazică, deoarece aplauzele, ca la o scenă deschisă, l-au asurzit, însă nu i-au dat avântul necesar unei recitări. Poemul îl știa încă din tinerețe și-și programase să anunțe titlul la sfârșit. Așa că a început, spre mirarea tuturor:

- De George Coșbuc.

*La pașa vine un arab,
Cu ochii stinși, cu graiul slab.
„Sunt pașă, neam de beduin,
Și de la Bab-el-Manteb vin
Să vând pe El-Zorab...”*

A pornit vijelios. După vreo trei strofe, recitatorul simțea că vocea cu tremur de frunză nu-l ajută cum sperase, niște nodulețe i se urcau din stomac și pe frunte începură să i se ivească brobonele sticloase. Nu auzea nimic, nu vedea nimic, deși sala reacționa din ce în ce mai împotriva. Nu a încurcat nici multele strofe, nici cuvintele, dar nu nimerea acordul între greutatea cuvintelor și ton. Părea un violonist care și-a pierdut consonanța tonurilor orchestrei și cântă buimac după o partitură proprie. Rumoarea creștea între ascultătorii neîngăduitori. Surâsuri stânjenitoare, neatenție față de cele rostite, haz nepolitic, toate creșteau în intensitate, încât finalul poemului a fost răstălmăcit în sens derizoriu:

- *Se-ntoarce-apoi cu ochi păgâni*

*Și-aruncă fierul crunt din mâini:
„Te-or răzbuna copiii mei!
Și-acum mă taie, dacă vrei,
Și-aruncă-mă la câini!”*

A fost un insucces total, încât titlul poemului – *El-Zorab* – surpriza pregătită de Dom’ Nimic, a fost citit de cunoscători de pe buzele recitatorului. Doar marii lui prieteni au căzut pe gânduri când, printre murmure și false aplauze, au înțeles adevărul rostit de librar: „Și-aruncă-mă la câini!”. Prima lui intrare deschisă a devenit cântecul de lebadă, pe melodia căruia Dom’ Nimic ieșea definitiv de pe improvizata scenă culturală a orașelului cu o gară fără trenuri.

*

Duminică de duminică în fața vechii clădiri boierești, cu un etaj și un foișor, ca un turnuleț, împodobit cu arhitectură în stil baroc se adunau orașenii. Nu demult fusese în toată clădirea magazinul Romarta, dar azi, doar simbolic mai atârna firma magazinului, căci a fost privatizat și împărțit în părțile: la parter, o bancă comercială și un chioșc pentru reparații electronice, apoi urcând scara interioară, la etaj – hăinărie de te înăbuși, strasuri și alte fâlșării de luat ochii, puțină încălțăminte de stradă ori de serviciu, o tarabă cu cărți simulând a librărie etc. Într-un colț, chiar pe muchea magazinului, într-un spațiu impropriu oricărui butic, bărbosul își instalase vechiul ochean de „pirat” pe un trepied improvizat după imaginația lui. Mai avea lângă scăunelul cu cinci picioare și un cântar.

Cine voia să vadă de la înălțime orașul dădea un bănuț și gata, punea sub observație ce și pe cine dorea. Mulți curioși, puțin câștig. Dar bătrânelul era mulțumit că patronul, lup de mare odinioară, i-a îngăduit aproape pe gratis să-și câștige și el pâinea pentru câte zile va avea.

După „eșecul cultural”, Adam Dominic s-a mutat în marginea târgului, la o casuță, nu prea arătoasă, nu cu un confort aidoma celui din apartament, dar cu vedere spre pădure și spre podgorii. „O, ce liniște! Și calc pe pământ cu iarbă...” La început, absența lui n-a fost băgată în seamă. Dispăruse o vreme îndelungată, nu se mai știa de el. Doar atât, că nu murise. Asta s-ar fi auzit, în mod sigur. Lumea era atât de dornică să ia în piept noul capitalism, încât n-avea simțuri decât pentru a câștiga, a prospera, a trăi ca-n Occident. Egoismul alungase idealurile colective, iar oamenii erau din ce în ce mai singuratici, lipsiți de preajma prietenilor de cursă lungă.

Băieții lui Dom' Nimic și-au găsit servicii în alte părți. Unul era în Spania, „la lucru”. „Vai de el! Cine-i mai știe necazul?” Primea vești că o duce bine. „Ce bine o mai fi și acesta, fără părinți, fără frate, fără prieteni?...” Celălalt, Mihalaș, mai mare, apucase să-și deschidă o afacere, un autoservice în capitală. Trăia pe picior mare, s-ar zice.

- Tată, vino la noi. Avem de toate. Veți avea camera voastră, suntem unii lângă alții. Nu veți duce lipsă de nimic...

- S-o crezi tu asta. Dar orașul, casa, viile, pădurea... Dar prietenii și oamenii? Ce am acolo? replica tatăl, făcând distincție între prieteni și oameni.

- Uite, mergi în parc, te plimbi, citești presa. Vezi lumea..., îl îmbia Mihalaș.

- Lumea ta, nu a noastră. Eu de acasă până hăt la gară mă-mbăt de zece ori, ajung acasă tocmai seara și nu cheltui niciun bănuț. Toți mă cunosc, îmi dau binețe, mă-ntreabă. Știu istoria fiecăruia... Dar în parcul vostru, ce să fac? Mor pe-o bancă și nu mă-ntreabă nimeni.

- Ei! Nu-i chiar așa...

Mihalaș nu i-a mai săcâit cu planul său, însă le purta grija și venea cam de două ori pe lună să-i vadă.

Moș Nimic era fizic greu de recunoscut. Puțin adus de spate, privea cam de jos în sus persoanele cu care conversa, dar nu se sprijinea în baston. Părea tot dârz, își lăsase mustați și barbă, părul bogat și răzvrătit albise. Renunțase la ursuzenia lui, devenise predispus la vorbă multă, era chiar foarte zâmbitor, spre surpriza cunoscuților lui.

- Dar ce-ai pățit de ești așa de vorbăreț, Moș Nimic?

- Uite, dragă, am auzit eu de la un doctor că pentru a trăi mult trei lucruri trebuie să ai în vedere: mișcarea, conversația și buna dispoziție. Altfel, te duci repede, puncta bătrânul arătând în sus.

Stătea în colțișorul rezervat al magazinului și-și aștepta clienții. Cel mai frecvent, părinții își aduceau copiii acolo să vadă orașul de la înălțime. Moșul îi urca, după caz, pe scăunel ca să ajungă la înălțimea trepidului și-i învăța cum să rotească spre stânga sau spre dreapta inelele aurii pentru focalizarea dorită. Situația s-a schimbat când s-a zvonit că lucruri ciudate se văd prin oceanul bărbosului.

Într-o zi, niște părinți grijulii îl însoțeau pe băiețelul cu ochii verzi, accentuat garnisiți cu gene dese ca niște oblonașe. Bătrânul l-a urcat pe scăunelul cu cinci picioare ca să ajungă la luneta pe care copilul o ținea, încercând să ghicească miracolul de la capătul tunelului cu imagini. A apucat cu ambele mâini instrumentul optic, absorbit de

ceea ce avea să vadă. Ce-o fi văzut nu știa nimeni, dar părinții citeau pe chipul băiatului mirarea, surâsul, teama... Când a terminat, parcă s-ar fi trezit dintr-un somn lung, cu chip luminat straniu. Curioasă și nerăbdătoare, mama abia aștepta să spună ceva.

- Ei?!

- L-am văzut pe Doamne-Doamne..., șopti băiețelul.

- Ei, Doamne iartă-mă, cum asta?

Îl dădu deoparte și, fără nicio invitație, privi la rându-i prin ochiul magic al lunetei. Grimasa dezamăgitoare a fost preambulul unei răbufniri împotriva bărbosului:

- Umbli cu prostii și amăgești oamenii, moșule! Cine te-a autorizat să înșeli lumea? Apoi, smucind copilul de mâna stângă, a încheiat nervoasă, adresându-se bărbatului ei:

- E un șarlatan!

În mod paradoxal, incidentul a avut răsunet, așa că zilnic veneau mai mulți curioși de vârste diferite să vadă minunile. Unii „vedeau”, alții observau doar detalii din mediul împrejmuitor al orașului, unii nu deslușeau imaginile cețoase, iar alții nu vedeau nici atât. Informațiile erau contradictorii, „drăciile” nefiind niciodată identice. Vedeau leul trecând prin cercul de foc, rățăceau înspăimântați printre țevi subterane, primeau darul sperat de Crăciun, aveau în mâini puști mitralieră adevărate, se rostogoleau pe semicercul lunii, le creșteau ciocuri de papagal, înotau cu coadă de sirenă, zăceau părăsiți prin spitale, călcau pe vârfurile plopilor aliniați pe marginea șoselelor...

Acum, cei mici își aduceau părinții să privească ciudățeniile. Câțiva copii, dar mai ales unii părinți nu vedeau decât figuri în mișcare ori banale priveliști, în funcție de anotimp. Dominic îi îndruma cum să regleze focalizarea pe un anumit obiectiv de observație terestră – schitul părăsit, vârful dealului cu cele două schele pentru liniile de electricitate, castelul dintre vii, apa șerpuitoare ce desparte două neamuri, cantoanele singuratice ori eolienele albicioase de pe dealurile satului vecin... - , în general, pentru distanțe terestre aflate la distanțe mijlocii. Imaginile puteau fi clare, luminoase ori confuze.

- Depinde de ochi, încerca să-i lămurească Moș Nimic pe nemulțumiți. Cu ambii ochi vezi două imagini: una apropiată, alta în depărtare. Cu unul singur poți vedea și butonul de alarmă de la intrare în eoliene și iarba din pădure și sclipirea apei sub razele de soare.

- Cum așa? Dar eu...

- Ca într-o carte, poți vedea totul orin nimic. Nimic! Depinde de ochi, întărea bătrânelul și știa el bine ce spune.

Veștile circulau repede în târgușor, așa aflând și Poetul de oceanul năzdrăvan al lui Moș Nimic. La revedere, aproape să nu-l recunoască pe fostul librar Adam Dominic. S-au îmbrățișat amical. Poetul purta ochelari cu lentile verzui, avea fire argintii la tâmpile și un smoc albicios înspre creștet, semn că a suferit un șoc emoțional. Părea, de altfel, mai puțin exaltat, mai gânditor decât odinioară. Totuși, emoțiile din adâncul firii sale răzbăteau pe sub cuvintele calde, cu sonuri răzlețite ca florile minuscule, fără a căror zvâcnire verdele ierbii n-ar răspândi mireasma pajiștii.

- Unde te-ai ascuns, omule? De-atâta vreme...

- Acolo, arată simbolic undeva înspre pădurea ca o blană uriașă de mușchi crescut pe spinarea dealului. Și mâine-poimâine, acolo – arată moșul cu degetul spre cer.

Au tot vorbit, și-au amintit, au făurit alte planuri, de parcă erau, ca nu demult, în „cușca librarului”. Moșul se uită la ceas, același ceasornic cu capac și lăntug argintiu.

- Încă îl păstrezi?

- Ca pe toți prietenii mei. Aici, și arată înspre buzunarul de la piept. Mi-e cel mai neîndurător amic, nu-mi păsuiește nici măcat o secundă. Măsoară și măsoară...

- Ai auzit de o plantă exotică numită ceasornic? Brazilienii o mai denumesc și floarea suferinței.

- Chiar așa: măsurător al suferinței...

- ... dar și al fericirii, nu?

- Există cineva fără orologiu personal? – adăugă cu subînțelesuri bătrânul. Uite, e trecut de șapte. Se-nchide magazinul.

- Poate mâine...

„Ce vremuri! Ce oameni!”, încă șoptea pentru sine, cu un fel de tângă, omul puțintel cu voce tremurată.

A doua zi, Poetul veni îndată după ora trei, după un nesomn tulburat și o dimineață în care scrisese un inspirat poem despre prietenie. Revederea cu bătrânul librar i-a stârnit muza capricioasă, care l-a împins a scrie în ritm trepidant poemul. Chiar nu mai crease ceva așa de inspirat în ultimul timp.

- A fost de bun augur întâlnirea noastră. Am avut o inspirație fabuloasă. Iată ce-a ieșit.

Autorul dădu să-și citească poemul, dar Moș Nimic îi făcu semn că nu e locul potrivit acolo. Așa că luară cântarul, scăunelul și trepidul cu luneta și urcară pe o scară exterioară și îngustă în foișorul de deasupra clădirii. Cei cinci stâlpi alcătuiau un pridvor deschis, un fel de turn de observare panoramică a vechii urbe. Micile coloane care sprijineau acoperișul sub forma unei coroane voievodale aveau ornamente florale în relief, ce spiralaу de jos în sus, purtând viziunea barocă a unui artist al cărui nume nu-l mai știa nimeni.

- Nu depindem de nimeni aici... Suntem mai aproape de cer. Citește, Poete!

Mai întâi șoptit, apoi din ce în ce mai avântat, poemul își desfăcea aripile, gata să planeze peste teii și castanii care-și zvârliau ramurile spre cerul lor. Ochelaristul se-mbujorase, în timp ce fostul librar, așezat ritualic pe scăunelul cu cinci picioare, asculta cu pupilele mărite ca și cum ar fi privit prin luneta magică.

- ... *Și haideți, prieteni,*

Prin stepa cailor sălbatici!

După citirea ultimului vers, Poetul a dat să-l ridice alături pe Moș Nimic. Acesta a ezitat nițel, rostind mai mult pentru sine:

- Artiștii trebuie văzuți de jos. Au aripi și ne pot răni când își iau zborul...

- Ceva trebuie să dea unitatea lumii. Spiritul, cred.

- Nimic n-ar avea sens fără poezie..., completă în vădită admirație moșneagul.

- Și fără iubire, bărbosule, completă, apropiindu-se de trepid. Se poate vedea căsuța matală?

- Știu eu? Depinde de ochi... Încearcă! – îl îndemnă cu zâmbet echivoc, știind că unii n-ar putea s-o vadă.

Poetul își apropie corect ocularul lunetei cam la un centimetru de pleopă, roti inelul ocheanului cât să prindă în câmpul vizual imaginea căsuței așezată la periferia orașului și în marginea pădurii. Apoi, celălalt inel pentru claritatea imaginii. Puțintel la trup, Moș

Nimic își privea îngăduitor prietenul, zâmbind în barbă cu subînțelesuri. „N-ai să vezi, prietene, niciodată căsuța mea. Tu vezi ce-ți dorește ție sufletul.” Așa și era. Poetul se uita concentrat înspre pădurea neguroasă, dar vedea herghelii de cai roșcați călcând pe ape, admira sălbăticele silfide pășind grațios din stea în stea ca pe o gigantică pelerină albastră, se-mbrățișa cu bunicul care-și cioplea o cruce din razele lunii... Deodată, o vântoasă de cuvinte șoptitoare îi dădu rotocol, îngrădindu-i orice evadare din cercul saturnian. Nu mai deslușea nimic sub efectul rotirii nebunatice a cuvintelor, decât un brâu imens, care-l învăluia încetul cu încetul. Șoapte abia percepute, îndemnuri haiducești, chemări grave ori voci înalte, vorbe-murmur și-o melodie dumnezeiască îl transbordau ușor și monoton dincolo de marginile acestei lumi materiale. Moș Nimic nu-l pierdu de sub observație. „Ocheanul meu e carte cu poeme. Depinde de ochi...” Când constată că pe chipul poetului paloarea se lățește, îl prinse de umeri și-l îndreptă spre scăunelul pentagonal, în timp ce își așeză trupul ușurel alături pe cântar ca pe un scaun în miniatură.

- Strașnică drăcovenie!

- Și? întrebă bătrânul prieten ca și cum știa ce „vedenii” ascundea cilindrul lunetei.

- Acuma știu... Fantastic! Am citit că porți în tine o lume întreagă, de la începătorul Adam până la nimicul de mâine.

- Prietene Poet! Eu nu mă aflu la niciun capăt al ocheanului...

- M-am lămurit. Ești dincolo de margini. E-așa de simplu: Adam Nimic!

Stânjenit, ca prins în flagrant, bătrânul își privi ceasornicul scos din buzunarul superior al jilecii și oftă scoțând sunete nearticulate, gemând sub greutatea unei puteri din afara sa. Privi apoi cerul printre popii ornamentați cu flori împietrite pentru veșnicie. De-aproape, ipsosul era modelat și colorat fără gust artistic într-o simulare imatură artistică a stilului baroc. „Așa sunt eu: atrăgător de dinafară, dar straniu când mă cotrobăiești prin mecanismele interioare”, concluzionează bărbosul, prin asemuire.

- E aproape seară. Plecăm de-aici, nu?

- Întotdeauna plecăm. Câte unul, dar toți...

Obosit, așezat pe cântar, bătrânul se cocârjă cu capul în mâini, încolăcindu-și trupul în jurul golului iscat în adâncuri. Poetul zări acul de pe cadranul cântarului bălângănindu-se ca sub o pală de vânt, oprindu-se la liniuța zero. Holbă ochii pe toată suprafața obiectului de măsurat greutatea. „S-o fi defectat, cine mai știe?” Căzut și el pe gânduri, merse la marginea îngustă a balustradei alunecându-și privirea peste coama întunecată a copacilor și urmărind absent mișcarea orașenilor... Se-ntoarse spre librar. Acul cântarului – nemișcat, iar Moș Nimic – nicăieri. Sus, sub coroana voievodală a foișorului, Poetul rămăsese singur în fața ocheanului-miracol. Se simți ispitit să mai privească încă o dată prin luneta căutătoare. Reglându-i focalizarea, roti cele două inele aurii și, prin sistemul de lentile, i se arătă clar și luminos colajul portret al lui Dom' Nimic, atârând de un singur colț al ramei. Filele cărților minuscule se agitau într-o parte sau alta sub o amenințătoare vântoasă. Întinse mâinile spre a-l prinde să nu cadă, dar rama aurie se înălța imponderabil. Din tablou, figura asimetrică părea că-i zâmbește cu un fel de amărăciune.

- Deja?

Se miră lung ochelariștii cu șuviță albicioasă, bănuind că l-a pierdut iarăși pe bunul amic pentru un alt amar de vreme. Coborî pe scara îngustă, cu treptele în spirală precum florile de ipsos de pe stâlpișorii foișorului pentagonal. Ajuns în fața magazinului, prin

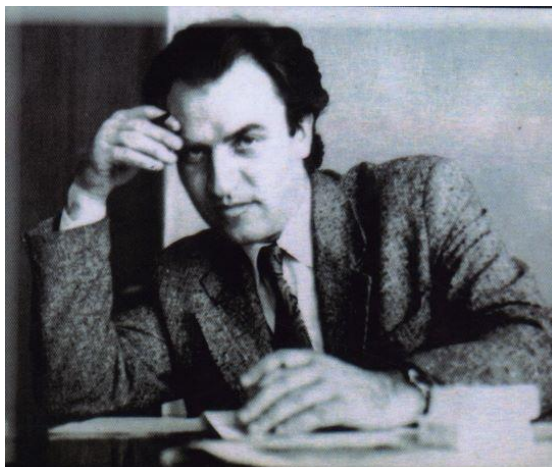
Întinericul serii își aruncă privirea spre foișor. De acolo, venea ca o adiere în ecou:
„Artiștii trebuie văzuți de jos. Au aripi și ne pot răni când își iau zborul...”

- ...și prietenii, adăugă imperceptibil Poetul.

O noapte pătoloasă îl împiedica să-și găsească drumul spre casă. Pe caldarâmul sticlos, pocnetul pantofilor bătea în ritmul ceasornicului cu capac argintiu din buzunarul fostului librar Dom' Nimic.

(din volumul *Poștalionul*/ Lina Codreanu. Iași : Junimea, 2014)

ION IANCU LEFTER
(28 septembrie 1940 - 1 martie 1990)

Lili

Cum toate mor, înduioșata mea femeie
pe marginile liniștii abrupte nu te rătăci
împărtășește-acolo-n chip de zee
dorința morții de a nu mai fi

fă-ți părul colb și ochii zmeuriș
alune umerii – sunt formele perfecte
și, în fiecare noapte, pe furiș,
voi fi lumina care să se-mbete

din vina ei, din vina ta totală,
pe marginile liniștii abrupte
sorbind nectaru-nchipuirii de vestală
cu buzele de neîncrederi rupte...

Coroană

Acum sunt împărat, femeia mea,
închipuire-a lutului spre moarte
și tu-mpletești cu dragoste-n andrea
chipul meu stins ca frunzele-ntr-o carte

pe care o arunci arareori
în cușca câinelui albastru de alături
și uiți că-n tine mor privighetori
și cu o mătură de vis le mături.

Sunt împărat! Este o chintesență
a sângelui drapel care s-a risipit
căci renunțând la ură și clemență
ca împărat altfel am înflorit

încât mi se închină șerpi-n drum
veninu-mprăștiindu-l în țărână...
Vai, sunt două umbre mici de fum,
două izvoare rătăcite în fântână!

(din volumul *Starea de duminică*/ Ion Iancu Lefter. Iași : Junimea, 1982)

Scrisoare tatei

Mărite tată, ca un spic de grâu
ți-așterni pe buza nopții capul greu
precum pe pânțelele unui râu
se prăbușește-un ram de curcubeu
care-a-nflorit precum o brazdă deasă,
de-a lungul și de-a latul pe Pământ,
să crească vremea-n vremi ca o mireasă
sau, ca în fluier de os, un cânt.

Măria Ta, din ziduri de cetate,
somnia de cal ți-l priveghez, lucid,
și te întreb de vii și sănătate
și dacă ochii ți se mai închid
de-atâtea griji și de atâta dor
că nu-ți mai calcă nimeni bătătura,

dac-a fătat țurcana vreun mior
și-ți mai ajung făina și untura.

Se cern zăpezi pe capul tău frumos
solar și-nnegurat ca un Ceahlău
de parc-ar ninge pulbere de os
pe trunchiul rămurosului pârâu
care-ți îngroapă, zi de zi, făptura
ca-ntr-un mormânt sonor și mișcător
încât se-mbolnăvește băătura
și plâng salcâmi-n crengi și flori de dor.

Te-ntreb de mama dacă-i tot bătrână
și flori va mai putea să răsădească
și cum mai este apa din fântână
și ce fecioare-s gata să mai nască,
cum stați cu focul și cu alte cele
căci bani prea mulți, desigur, nu aveți
și dacă-n vară, pe sub vânt și stele,
să mai cărați lumina mai puteți.

Mărite Tată, mă retrag în vis
să-ți fie somnul moale ca țărâna
căci singurului fiu, de-atâta scris,
îi fulgeră și-i sângerează mâna,
căci, dacă tu cari brazda-n dinți, ca pe-un ecou
din vremile genezei până-n moarte,
pe brazda Poeziei, ca un bou,
se va usca și el pe-un deal de carte...

De ziua...

De ziua numelui tău, Mamă,
îngenunchez în calendare

și-mi las creionul ca să geamă
ca o pădure sub ninsoare.

Mai ești o vie rugăciune
în care-adorm-adeseori,
când rana satului apune
în mine, la sfârșit de zori.

Mai este vreme înainte
să ne mai cari trudind în spate,
mai ai de respirat cuvinte
și lacrimi pe săturate.

Dar să rămâi în sat la tine
stâlp casei noastre bătrânești,
altfel se pierd printre ruine
și mor eroii din povești.

(din volumul *Săgetarea cerbului* : versuri/ Ioan Iancu Lefter.
București : Cartea Românească, 1988)

Prezicere neagră

Vei fi de păsări ocolită,
de ploi și vânturi, de jivine,
plămânii tăi de-abia palpită,
oh, maică Țară, vai de tine!

Te-ngenuncheară căpcăunii
și laptele ți-l sug, și sânge,
pe pântecu-ți domnesc nebunii
și floarea Neamului se stinge.

Vai, ți-au murit și Feți-Frumoșii
și Cosânzenele le vinzi,

și nu-ți mai cântă-n zori cocoșii,
nu-ți mai sunt apele oglinzi.

Chiar Soarele-o să-și depărteze
privirea-i din a ta ogradă
căci nu mai vrea să-ți lumineze
‘ntunericul, să nu mai vadă.

Cum viermii-ți colcăie în oase
ca într-un stârv neîngropat
tu, cea dintâi între frumoase
când respirai la tine-n sat!

În pântec ți-oi rămâne însă
ca să-ți mai car prin vremi povara,
Măicuța veche, mamă plânsă,
căci, pentru mine, ești tot Țara!

26.01.1989

(din volumul *Poezii de sertar*/ Ion Iancu Lefter. Iași : PIM, 2015)

**selecții de Alina TANASĂ, bibliotecar,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

„CARTEA ARHEILOR”: MIHAI EMINESCU – O SUTĂ ȘI UNA DE POEZII

(București, Editura Academiei, 2017.

Selecție, studiu introductiv, schiță biografică, notă asupra ediției de Theodor Codreanu.)

Nimic nu trebuie precupețit pentru ca poezia lui Mihai Eminescu să fie cunoscută și îndrăgită mereu în țară și în întreaga lume pentru că în magia versului său se aude însuși sufletul muzicii. Academia Română a încredințat alcătuirea volumului *Mihai Eminescu – O sută și una de poezii* hușeanului Theodor Codreanu, care a cercetat opera eminesciană nu cu pasiune, ci cu devoțiune.

Izvorul arhetipal eminescian continuă să adape generațiile de iubitori și creatori de frumos artistic, poeții români, chiar și cei nenăscuți încă, fiind și ei eminescieni (academician Mihai Cimpoi). Prin inițiativa sa, Academia Română, demnă de toată lauda și prețuirea noastră, editează o *Carte a arheilor sau a marilor întruchipări*, pe care Constantin Noica intenționa s-o scrie, dar n-a mai avut răgazul s-o facă. (Constantin Noica – *Jurnal de idei*, București, Editura Humanitas, 1991, p. 372). „Fiecare cultură, spunea Noica, are într-un ceas al ei un om deplin, un arhetip: Homer – Dante – Shakespeare, poate Cervantes – Goethe. La noi, EMINESCU” (op. cit, p. 234).

Talentul deosebit al lui Theodor Codreanu consistă în faptul de a fi topit într-un studiu de numai 35 de pagini cele 11 cărți ale sale dedicate vieții și operei poetului-arheu. Cel puțin trei ar fi reușitele codreniene în această ediție:

- demonstrarea cu acribie a arheității eminesciene, care este, în același timp, a întregii spiritualități românești;
- susținerea ideii că romantismul eminescian este punctul de plecare pentru simbolismul românesc autentic și pentru întreaga lirică modernă;
- certificarea faptului că poetul-arheu Mihai Eminescu, geniu incontestabil al literaturii universale, este centrul iradiant al canonului literar românesc.

Gândirea aleasă a lui Theodor Codreanu, bogăția informațiilor, eleganța stilului său polemic „cordial” (Octavian Paler), care duce la ridiculizarea denigratorilor năimiți din cultura română, ineditul și justetea conexiunilor dintre literatura română și literatura universală, adevărul opiniilor sale, susținut de opera eminesciană, fac din acest studiu introductiv unul de referință. Față de acei pitici vioi și dezagreabili detractori, Eminescu însuși manifesta un dispreț olimpic: „Dacă port cu ușurință și cu zâmbet a lor ură,/ Laudele lor desigur m-ar mâhni peste măsură”.

„Schița biografică” prezintă la zi, în lumina noilor descoperiri, viața Poetului în momentele ei tensionate, acestea fiind, de fapt, cauzele declanșării maladiei bipolare (psihoza maniaco-depresivă), iar nu sifilisul terțiar, maladie de natură iatrogenă, dobândită adică în sanatoriul Șuțu, prin tratamentul inadecvat cu mercur.

Celebrul citat al „divinului critic” George Călinescu încheie această schiță biografică, demnă de a fi inclusă în toate manualele școlare.

În „Notă asupra ediției”, Theodor Codreanu motivează argumentul alegerii făcute, excelând și de această dată.

După cele „O sută și una de poezii”, vin „Repere critice”, și ele bine întocmite, cititorii întâlnind numele unor mari personalități din cultura română și universală, din secolul anterior până în zilele noastre.

Cartea aceasta, *Mihai Eminescu – O sută și una de poezii*, este o adevărată „Cartea Cărților” și ea trebuie păstrată, alături de Biblie, în casa și în inima oricărui român, oriunde s-ar afla el în lume.

„Cartea arheilor” continuă, spre cinstea Academiei Române, întru cunoașterea și prețuirea valorilor românești peste tot în lume. Opera eminesciană, prin profunzimea și multitudinea ideilor și prin seducția și perfecțiunea formei, va putea hrăni în continuare cultura română cel puțin câteva secole de acum încolo.

Petruș ANDREI – membru U.S.R.

THEODOR CODREANU – *HYPERIONICE*

Theodor Codreanu – eminescologul pe care îl *respect până la cer pentru curajul în ceea ce-l privește pe EMINESCU* - Maica Benedicta (acad. Zoe Dumitrescu Bușulenga, în *Caietul de la Văratice* – 2007)

Hyperionice (Editura Junimea, Iași, 2019) este o carte excepțională, după cele treisprezece dedicate arheului Mihai Eminescu, „centru iradiant al canonului literar românesc”. (Theodor Codreanu)

În același timp, a apărut și cartea scriitoarei Elena Condrei *Convorbiri cu Theodor Codreanu - Itinerar în universul eminescian* (Editura Gea, Botoșani, 2019). Diligenta scriitoare este organizatoarea Premiilor Eminescu – „Teiul de aur” și „Teiul de Argint”.

Hyperionice ne propune terapia prin cultură în vederea însănătoșirii literaturii și culturii române, pentru o mai dreaptă cinstire a ei în lume. Din nefericire, în corpul românismului au intrat viruși, iar țara pare că-și pierde imunitatea, nemaiaivând puterea de a-și crea anticorpi. Impresionantul volum cuprinde trei mari secțiuni: „Ontoestetice” (pp. 5-239; „Patografice” (pp. 239-329) și „Două dialoguri” (pp. 331-361).

Primul și cel mai amplu capitol debutează cu eseul „Limba ca taină a ființei”.

Pentru genialul poet limba este „un fagure de miere”, ea este „stăpâna noastră”, cuminecătură, pe aceeași treaptă cu duhul bisericii lui Hristos, Biserica Ortodoxă Română fiind „Maica Spirituală a neamului românesc”.

Eminescologul Theodor Codreanu exemplifică prin versurile poetului nepereche simbolul limbii, pe de o parte, iar pe de alta evidențiază filipicele acestuia împotriva stricătorilor de limbă, în zilele noastre vădindu-se crasa incultură a unor categorii și, în special, în sfera politicului unde face ravagii. Autorul citează pe Eminescu, acesta afirmând că „Nu noi suntem stăpânii limbii, ci limba e stăpâna noastră”.

În versurile sale, Eminescu s-a ridicat împotriva stricătorilor de limbă: „Prea v-ați bătut joc de limbă, de străbuni și obicei/ Ca să nu se arate odată ce sunteți: niște mișei!”.

Că în zilele noastre un Vasile Stati a inventat *Dicționarul moldovenesc-românesc* ține de noaptea minții.

Limba română, „cea mai poetică limbă din lume” (Emil Cioran), este „împărăteasă” la ea acasă, iar pe mama care ne-a dat viață n-o schimbăm cu una mai frumoasă. Lectura mea empatică a produs un sonet chiar pe această temă:

*Sunt unele ce spun că-s mai frumoase
Și, după cât se pare, mai bogate
Cu bunuri de aiurea căpătate*

*Și-anume la vedere acum sunt scoase.
De bună seamă că vor fi curtate
Că de la ele unii au foloase,
Mulți fluturi trag la firme luminoase
Și nu la cele mai întunecate.*

*Pe mine mă conduc alte criterii,
Drăguțele pot fi în jur puzderii,
Nu printre ele îmi găsesc aleasa.*

*De frumusețea mândrelor nu-mi pasă
Că am o mai frumoasă pe acasă
Și, pentru mine, ea-i împărăteasa.*

Eminescu este de părere că generațiile următoare vor trebui să lupte pentru îmbogățirea limbii române, iar nu pentru sărăcirea ei. „Toate acestea, afirmă Th. Codreanu, ar trebui coroborate cu textele publicistice și cu cele literare având ca numitor comun ontologia arheității. Numai aceasta dă splendoare viziunii eminesciene asupra limbii, în genere, și asupra limbii române, în particular.” (op. cit. pp. 19-20) „Eminescu echivalează arheul cu Logosul, cu informația primordială” (p.20). Genialul poet gândea cuantic „într-o vreme când o asemenea gândire nu era posibilă”, în manuscrisele sale găsimu-se „prima referință românească și europeană la cuantă” (p. 21).

Acestea toate, și încă altele, sunt motive bine întemeiate ca pe denigratorii lui Eminescu Th. Codreanu să-i trimită la școală.

Periplul prin opera eminesciană continuă la fel de seducător cu „Ceva despre filosofarea eminesciană”. Cum cărțile se fac din cărți, punctul de plecare îl constituie excepționalul text intitulat „Eminescu și filosofia indiană” scris de savantul Anton Dumitru (1905-1992) cu prilejul lecturii cărții indienei Amita Boshe (1933-1992) *Eminescu și India*, apărută în Colecția „Eminesciana” a Editurii Junimea din Iași, 1978.

Theodor Codreanu reiterează însemnarea eminesciană de pe fila 8 a mss. 2275: „Eu sunt budist. Nefiind creștin simplu, ci creștin ridicat la puterea a 10-a”, de unde un Răzvan Codrescu trage concluzia că Eminescu „nu prea se dădea în vânt după creștinism”, eminescologul arătându-i unde și cât greșeste, arguție sprijinită pe citate din „Eu nu cred nici în Iehova”, din „Preot și filosof” și din capodoperele „Scrisoarea I” și „Luceafărul”. Concluzia este una singură: „Inteligența (lui Eminescu n.n.) extraordinară era deschisă, în mod natural, spre zone inaccesibile intelectului obișnuit” (p.28). De aici și olimpianismul lui Th. Codreanu în fața celor din „Galaxia Grama”, „ejusdem farrinae”: „Comparați astfel de situații cu grobianismul diletanților care-i refuzau lui Eminescu orice <<rudiment de

gândire>> și veți avea imaginea uriașei invazii a prostiei și primitivismului în rândurile unor << intelectuali >> pervertiți de <<politically correct>>” (p. 29).

Eminescu, însă, „nu poate fi clintit din postura de centru iradiant al canonului literar și cultural românesc” (p. 30). Sonetul următor, dedicat lui Eminescu, tratează aceeași problemă spinoasă:

*Lui Eminescu i se-aduc acuze
Iar de le-auzi tot părul se-ncrețește
Că poezia lui „se învechește”
Și se cuvine ca s-și ceară scuze.*

*„Corect politic” nu se dovedește,
Iar vreo trei-patru strofe-i sunt ursuze
Când îl trădase una dintre muze
De a simțit că îl înnebunește.*

*În poezie nu cunoaște noul
Și nici n-a mers vreodată cu metrul
Și-a lui poetică e perimată.*

*Bieți negustori de-atâta vorbe goale,
Ajunge-o ghioagă la un car de oale,
La el în vers e artă-adevărată.*

În „Preambulul” capitolului „Poezia sa ca poveste a armoniei”, Th. Codreanu reproduce aprecierile celor mai de seamă oameni de cultură de la noi: Constantin Noica (Eminescu – „omul deplin al culturii românești”); „expresia integrală a sufletului românesc”, „Eminescu – poetul arheu, centrul iradiant al culturii române” (Th. Codreanu), „Eminescu - Poetul național” (G. Călinescu ș.a.).

Mihai Eminescu a fost poet, filosof, ziarist, istoric, culegător de folclor, om de știință, autor de aforisme, epistolar, revizor școlar, critic dramatic și literar dovedind gust literar desăvârșit, clarviziune logică în comentariile pe marginea cărților lui Slavici, Creangă, Maiorescu precum și ale altora.

Cognomenul de poet-arheu i-a fost atribuit lui Eminescu de Theodor Codreanu încă din 1984. Argumentele imbatabile sunt susținute de citate din poezii ca „Revedere”, „Mușatin și codru”, „Scrisoarea I”, dar și din prozele „Archaeus” și „Fragmentarium” și din capodopera „Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte”.

Marea descoperire a lui Eminescu - susține Th. Codreanu - este că arheul, ca adevăr („singura realitate pe lume”), se ascunde în poveste: „S-ascultăm poveștile căci ele cel puțin ne fac să trăim și-n viața altor oameni, să ne amestecăm visurile noastre cu ale lor. În ele trăiește Archaeus. Poate că povestea este partea cea mai frumoasă a vieții omenești. Cu povești ne leagă lumea, cu povești ne adoarme. Ne trezim și murim cu ele.” (p.35)

Poezia lui Eminescu, susține eminentul eminescolog, „trebuie citită sub spectrul miraculos al poveștii, care nu se restrânge deloc la specia epică bine cunoscută. Așadar, îndemnul meu este ca tinerii și copiii de azi să se apropie de poezia lui Eminescu sub aceeași magie a ascultării și citirii poveștilor.” (p.35)

Iar marele merit al criticului literar Th. Codreanu este acela de a face conexiuni între gândirea lui Eminescu, între filosofia și arta lui și gândirea celor mai mari nume din cultura universală.: Aristotel, Mircea Eliade, Constantin Noica, George Călinescu, Rabindranat Tagore, Amita Boshe, Rosa del Conte, Zoe Dumitrescu Bușulenga, Svetlana Paleologu Mata, Martin Heidegger, Eugeniu Coșeriu, Kant, Hegel, Einstein, Lucian Blaga, Schopenhauer, Mihai Cimpoi ș.a.

Eminescu însuși folosește cu predilecție termenii de „poveste” și „basn”(„Povestea codrului”, „Călin” (file din poveste), „Basmul ce l-aș spune ei”, chiar capodopera „Luceafărul” este inspirată din basmele „Miron și frumoasa fără corp” și „Fata în grădina de aur”.

„Formele perfecte” visate de Eminescu le obține în câteva capodopere printre care și „Luceafărul” („Și eu, eu sunt copilul nefericitei secte/ Cuprins de-adâncă sete a formelor perfecte” – „Icoană și privaz”) ceea ce îl așază pe genialul poet român alături de Dante Shakespeare și Goethe.

Adevărata frumusețe artistică, susține Eminescu, „nu constă în proporția de forme”, ca în poetica tradițională, ci în „proporția de mișcări”. În privința artei versului, Th. Codreanu apropie pe Eminescu de Victor Hugo și Mallarmé.

Pornind de la celebrul studiu *Eminescu și poeziile lui* (1880) al lui Titu Maiorescu, dar și în studiul *Direcția nouă în poezia și proza română* (1872), în care criticul afirma că Eminescu este „om al timpului modern”, Th. Codreanu dezavuează sintagma „ultimul romantic” demonstrând că simbolismul românesc își are sorgintea în lirica eminesciană, lucru susținut și de Ștefan Petică, primul simbolist român autentic.

Eminescu este poet „romantic”, intuind cu geniul său că „romantismul este calea regală a poeziei (dar nu numai) din toate timpurile.” (p.49)

După George Munteanu și Theodor Codreanu, „triada precursorare” a poeziei moderne este formată din Poe, Baudelaire și Eminescu.

O lucrare pe care Th. Codreanu o consideră „excepțională” este aceea intitulată *Mihai Eminescu ca reprezentantul romantismului* (București, Editura Saeculum, 2010) aparținând lui A.C. Cuza, lucrare în care se susține ideea că „romantismul lui Eminescu este fundamental”.

Tot ceea ce a susținut Th. Codreanu până acum face din Eminescu „centrul iradiant al canonului literar românesc”, comparat cu Shakespeare.

Eminescu și-a dat seama de raritatea geniilor care se nasc o dată la trei, patru mii de ani și de propria-i genialitate: „Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor cum soarele soarbe un nor de aur din marea de amar.” Printre genii, Eminescu enumeră pe Homer, Shakespeare, Rafael, Newton, Galilei, Darwin și Kant. Între ei și Mihai Eminescu, după Svetlana Paleologu Matta, „cel mai mare gânditor român”. (apud Th. Codreanu)

Studiul intitulat „Sonetele eminesciene” realizat pe baza cărții *Din laboratorul lui Mihai Eminescu: sonetul* (autori: Florica Gh. Ceapoiu și Florian Chelu Madeva – Editura Muzeului Național al Literaturii române, București, 2018), lucrare pe care juriul din care a făcut parte și eminescologul Th. Codreanu a primit Premiul Național „Mihai Eminescu”. Despre laboratorul eminescian de creație depun mărturii Petru Creția, Ioan Slavici, eminescologul Nae Georgescu ș.a.

Capitolul „Între fizică și poezie” are drept punct de pornire, de analiză și sinteză tot o carte, anume aceea a profesorului de fizică Ioan Câmpean: *Eminescu, Magul călător* (București, Editura Sigma, 2007).

Eminescu a avut întotdeauna preocupări științifice uimind pe contemporani și pe urmași cu geniul și cu previziunile sale. Aproximarea lui Eminescu de Einstein este îndrituită (Melania Șerbu), vizionarismul celor doi manifestându-se în limbaje diferite. Einstein în cel fizico-matematic, Eminescu în cel poetic.

„Eminescu și patriotismul Marii Uniri” este un studiu care pornește de la teza de doctorat a lui Elie Cristea din 1895, susținută în limba maghiară și tradusă la noi abia în anul 2000 sub titlul *Eminescu, viața și opera. Studiu asupra unei creații mai noi din literatura română* (Editura Tipographie, Miercurea Ciuc, ediție îngrijită de Ilie Șandru, dar și replica patriarhului Miron Cristea dată canonicului blăjean Al. Grama (*Mihai Eminescu – studiu critic*, Blaj, 1891).

Unirea tuturor românilor a fost idealul eminescian ca și proiectul Catedralei Mântuirii Neamului, dus la bun sfârșit de Preafericitul Daniel.

O altă carte de referință este aceea a profesorului academician Ioan Lupaș (1880-1967) *Istoria unirii românilor* (1930) comentată de Theodor Codreanu în eseu intitulat „Eminescu, Ioan Lupaș și Unirea românilor”. Acad. Ioan Lupaș este autor de manuale de istorie din perioada interbelică, „patriot cu măsură, obiectiv și profund”. Opera sa este „de o excepțională coerență vizionară, în care o lucrare de peste două mii de ani se desfășoară eminescian, recunoscând în *ideea unirii* ceea ce Eminescu numise *arhaeus*, acea devenire tainică, organică a pădurii din ghindă” (p. 97). Ceea ce Ioan Lupaș afirmă despre Eminescu

este valabil și în zilele noastre. Nu e de mirare că asemenea geniu „n-a fost priceput de contemporanii cu o pregătire așa de slabă, a căror minte nu se ridică la recunoașterea acelorași adevăruri eterne”. Atunci ca și acum.

Explicația „golului etnic” (Mihai Eminescu) , a „neantului valah” (Emil Cioran) o află Th. Codreanu tot în „archaeus”: „În orice principiu unificator și identitar (archaeus) se insinuează și sămânța discordiei aducătoare de moarte. Răul, ura, fraticidul Cain - Abel a marcat intrarea omului în istorie.” O spune Eminescu în poemul dramatic „Mureșan” din care Th. Codreanu citează: „Rău și ură/ Dacă nu sunt nu este istorie/ Sperjură,/ Invidioasă, crudă de sânge însetată/ E omenirea-ntreagă/ O rasă blestemată, Făcută numai bine spre-a stăpâni pământul.” (p.101) Salvarea ei o aduce religia iubirii „cea mai înaltă formă a existenței umane”: „Cotitura majoră în istoria umanității o produce creștinismul, ca religie a iubirii menită să pună capăt stăpânirii Satanei în lume”. (René Girard – *Prăbușirea Satanei*, 1999, versiune românească la Nemira, 2006 - apud Th. Codreanu).

Față de eroul mitologic Mihai Viteazul, oamenii politici ai zilelor noastre, niște pigmei, nu sunt în stare să facă din România „o mare putere care să conteze măcar ca strat de cultură la gurile Dunării (Eminescu), deși țara are toate darurile lăsate de Dumnezeu pentru un asemenea destin istoric.” (p.114)

Eseul „*Eminescianismul*” lui Salazar debutează cu mențiunea celor două cărți scrise de Mircea Eliade *Jurnal portughez* (1942) și *Salazar și revoluția din Portugalia* (Editura Gorjan, București, 1942), cărți care nu vor putea fi înțelese fără *Mitul reîntregirii* (1942), fără „Comentariu la legenda Meșterului Manole” și „Insula lui Euthanasius” și fără conferința-eseu din 1953 „Destinul culturii românești”. Eliade, ca și ceilalți „perdanți”, a dorit o „revoluție națională spirituală”, aflându-se astfel mult mai aproape de Eminescu, în toată puritatea lui de arheu al geniului național.” În cartea lui Mircea Eliade, eminescologul Th. Codreanu află similitudini între Portugalia și România, țara noastră fiind astăzi „într-o criză profundă de identitate națională, în plan politic, economic, moral și spiritual.” Cartea lui Eliade din 1942 ar fi „o cale testamentară de reîntoarcere la valorile naționale creștin-ortodoxe, la organicismul eminescian, spre a doua speranță împotriva disoluției și destrămării națiunii și statului românesc, până nu este prea târziu” (p.141).

Nici „Personalitatea de excepție care a fost Vintilă Horia nu putea să treacă indiferentă pe lângă geniul eminescian” („În viziunea lui Vintilă Horia”) (p.142). Sunt analizate de către eminescolog, cu aceeași putere de pătrundere cărțile acestuia scrise în exil: *Memoriile unui fost Săgetător*, *Jurnalul unui țăran de la Dunăre*, *Dumnezeu s-a născut în exil*, în care exilatul susține ideea maioreșciană că „sub uriașa umbră a lui Eminescu crește și va crește întreaga noastră cultură (*Să înviem strămoșii*)” (p.144).

Cunoaștem și noi eleganța și bunăvoința pe care le manifestă P.S. Ignatie al Hușilor față de creatorii de frumos uman și artistic, așa încât darul de carte („tot una și una”) pe care i-l face eminescologului Th. Codreanu îl privim și noi cu frățescă dragoste. Printre ele și *Leacuri contra evlaviei* (București, Editura Paiadeia, 2018) semnată de George Renete, teolog ortodox, universitar la Alba Iulia. Titlul cărții academicianului George Renete (structurată în trei părți: Minora, Moralia și Theologica) este incitant și stă sub semnul lui „Palemos”. Autorul are drept temelie gândirea teologică a poetului Eminescu, sprijinindu-se pe cele două enunțuri fundamentale ale sale: „Nu noi suntem stăpânii limbii, ci limba e stăpâna noastră” și „Adevărul e stăpânul nostru, nu noi stăpânii adevărului.” Aflăm în această carte și o replică plină de curaj dată „corectitudinii politice” și „civilizației gay”. „Drepturile omului postmodern”, consideră Th. Codreanu, „sunt sinucigașe: dreptul la homosexualitate, dreptul la droguri, dreptul la sinucidere, la eutanasiere, la clonare, la masochism, sadism și perversiuni.” (p.171).

În cartea sa, părintele academician George Remete vorbește „despre adevăr, educație, morală, prietenie, curaj, frică, paternitate și patriotism, rușine și frumusețe, iubire și omenie, Dumnezeu, rațiune, moarte și iad, rugăciune și Biserică, tot lucruri fundamentale din complexa și fascinanta noastră existență.” (p.174)

Eseul *Fabula mundi* comentează cartea filosofului ieșean Ștefan Afloroaei intitulată *Fabula existențială. Cu privire la distanța dintre a trăi și a exista și alte eseuri* (Iași, Editura Polirom, 2018), „o carte fermecătoare”, autorul fiind un „intelectual care stăpânește cu acuratețe tainele limbii române.” (p. 184)

Eseul intitulat *Eminescu n-a fost singur* este motivat de două evenimente culturale: sărbătorirea a 150 de ani de la apariția celebrei reviste „Convorbiri literare” și apariția cărții *Elitele și conștiința națională* sub semnătura istoricului și poetului Mircea Platon. Ideea centrală a cărții este aceea că „nu Eminescu a fost influențat de „Junimea”, ci, cum am zis, mai degrabă „Junimea” de Eminescu” (p. 188), Eminescu dovedindu-se a fi centru iradiant al spiritualității românești. Captivante sunt de asemenea și capitolele „Junimism și convorbirism”, „Câțiva români primejdioși”, „Vocea lui Iorga și serviciile secrete. Epilog”. Concluzia este limpede ca adevărul. Eminescu n-a fost, nu este și nu va fi singur.

Constantin Cubleşan (prozator, dramaturg, poet, eminescolog, critic și istoric literar) este și „cel mai productiv eminescolog” și „una dintre cele mai complexe personalități literare și culturale ale Ardealului de astăzi.” (p. 216)

Între cele 80 de volume ale sale se numără și cele dedicate operei eminesciene. La cea mai recentă carte a sa, *Eminescu, lecturi analitice* (București, Editura Olimpsest, 2018), face referire Th. Codreanu. Pigmeii de la „Dilema” (nr. 265/1998) au căpătat o

replică pe măsură „organismul conștiinței naționale, al spiritualității românești, simțindu-se virusat, și-a luat măsuri de apărare” (p. 219), iar după mârșavul atac împotriva lui Eminescu, „biblioteca eminesciană s-a îmbogățit cu 150 de cărți noi, Constantin Cubeșan reușind să scrie despre cvasimajoritatea lor” (p.219).

Între spiritele feminine care s-au afirmat în istoria eminescologiei (Zoe Dumitrescu Bușulenga, Rosa del Conte, Amitha Boshe, Aurelia Rusu, Svetlana Paleologu-Matta, Ioana M. Petrescu, Ilina Gregori) se numără și Carmina Mimi Cojocaru cu cartea *Antropogonia eminesciană* (Junimea, Iași, 2012). Eminescologul Th. Codreanu subliniază liniile cardinale ale cărții, considerând că autoarea se alătură cercetătorilor meritorii ale exegezei eminesciene.

Eseul *Teiul de aur* pornește, firesc, de la Botoșani „locul binecuvântat al românității care a adus pe lume omul deplin al culturii românești” (C. Noica) și de la numele scriitoarei Elena Condrei, directoarea Editurii Gee, căreia i se datorează. Dacă Premiul Național „Mihai Eminescu” este acordat la 15 ianuarie, poetul Gellu Dorian păstorind și revista „Hyperion”, premiile „Teiul de argint” și „Teiul de aur” sunt acordate la 15 iunie. Printre deținătorii acestor importante premii se numără și câțiva scriitori și colecționari bârlădeni cu o contribuție importantă la dezvoltarea literaturii române și la întreținerea flăcării eminesciene.

Al doilea capitol al cărții *Hyperionice* este intitulat „Patografice” și se deschide cu „O nouă abordare a bolii lui Eminescu” de către medicul-scriitor Valeriu Lupu, autor a nu mai puțin de opt cărți dedicate geniului eminescian. Cartea *Mihai Eminescu din perspectiva medicală și socială* (Editura Tipo Moldova, Iași, 2016) este una „onorabilă, imagine a unui infatigabil scormonitor în memoria medicală și culturală, dovadă a unui spirit sensibil la adevăr și la valorile naționale.” (p.245)

Cum apar mereu noi cărți, de pildă și cea a chirurgului timișorean Virgil Ene *Mihai Eminescu între geniu și nebunie. O patografie adevărată* (Editura Brumar, Timișoara, 2018), și Th. Codreanu se simte îndreptățit să scrie „Iarăși despre bolile și geniul lui Eminescu”. Cu rara sa capacitate de analiză și sinteză, eminescologul anulează toate pretențiile argumente ale medicului timișorean, scoțând în evidență câteva din multele erori de care acesta se face vinovat încât ne putem întreba și noi, asemeni lui, „ce fel de eminescolog mai este și acest doctor?”

Analizând cartea tânărului cercetător Dan Toma Dulciu *Mihai Eminescu. Nevropatii atipice. Aspecte de patologie informațională* (Viena, 2018), Th. Codreanu reface drumul *De la malpraxis la patologia informațională*. Cartea lui Dan Toma Dulciu excelează prin bogăția informațiilor, (de pildă, acelea referitoare la decesele suveranului Carol I și

Ferdinant „având stranii similitudini cu moartea lui Eminescu”) și prin noutatea argumentelor.

Câteva pagini sunt dedicate cântecului de lebedă al eminescologului Dimitrie Vatamaniuc, dar și lui Lucian Boia „Un Roller al eminescologiei”, viermele din hrean, alături de alții ca el, „ejusdem farrinae”, acest Boia boiește minciuna ca să pară adevăr, dar Th. Codreanu îl obligă să-și șteargă boiaua.

Eseul intitulat *Eminescu, Eliade și Robert D. Kaplan* ne arată nu numai clarviziunea eminescologului Th. Codreanu, cât și frumusețea sa morală, el fiind unul dintre acei „chevalliers sans peur et sans reproches” întru apărarea eminescianismului și românismului.

Răspunsurile date unui Robert D. Kaplan, căzut sub influența nefastă a unor Silviu Brucan, Vladimir Tismăneanu, Horia Roman Patapievici și Lucian Boia, țin de exemplaritate. Prin Th. Codreanu, trupul spiritual al națiunii, așa cum am mai spus, mai poate crea anticorpi pentru ca acești viruși să poată fi anihilați.

Această carte de valoare excepțională pentru cultura română contemporană și încheie cu „Două dialoguri”, ambele seducătoare. Primul dintre ele, realizat împreună cu acad. Mihai Cimpoi, aduce în discuție pe „Eminescu, Einstein și legile universului”. Nu se putea o mai bună companie decât a celor doi mari eminescologi pentru a pătrunde în fascinantul univers eminescian. Părerea lui Th. Codreanu este și a noastră: „Credința mea este că se poate face cultură și-n cel mai nenorocit sat din Moldova.” (p.345) Cea mai bună dovadă este că la Huși și Chișinău Eminescu se simte acasă.

Cel de-al doilea dialog are loc în Eparhia Hușilor între Th. Codreanu și Dumitru Manolache având drept temă: „Eminescu și idealul unității naționale a românilor.” Aflăm cu acest prilej că Eminescu a fost declarat „persona non grata” în trei rânduri și sacrificat pentru clarviziunea sa și profunzimea analizei în privința celor două provincii românești: Bucovina și Basarabia. Ziua când o să se realizeze „Dacia ideală” va veni, așa cum a visat-o Mihai Eminescu.

Luptând pentru Eminescu împotriva detractorilor, apărăm și luptăm pentru ființa noastră națională. Noua apariție editorială sub semnătura eminescologului Theodor Codreanu, *Hyperionice*, este o carte românească de învățătură pentru duminicile sufletelor noastre.

Petruș ANDREI – membru U.S.R.

UN PROFESOR ȘI SCRIITOR CE-A APRINS CONȘTIINȚE

Dacă ar fi trăit, scriitorul Ion Gheorghe Pricop ar fi împlinit anul acesta, pe 15 aprilie, 76 de ani și roadele scrisului său, fie că ar fi fost proză, eseistică sau poezie, ar fi continuat să hrănească mintea cititorilor cu idei noi, pline de frumusețe clasică și înțelepciune despre neam, cultură, istorie.

L-am întâlnit prima dată în urmă cu mai bine de cincizeci de ani, într-un compartiment de tren, când eu călătoream singură spre București, unde în fiecare vară petreceam o lună la rudele mele.

El, proaspăt absolvent al Facultății de Filologie, mergea, împreună cu două colege, la Capitală pentru repartiție, conform sistemului centralizat care funcționa atunci pentru absolvenții de facultate, curs de zi, pentru oferirea primului loc de muncă. Ei veneau cu trenul din Iași, iar eu am urcat în acel tren din Crasna, locul meu fiind în compartimentul lor, lângă fereastră, în sensul invers al mersului trenului.

Nu mai țin minte exact anul, dar bănuiesc că era 1969 ori 1970. Stăteam pitită, tăcută în colțul meu, uitându-mă din când în când pe fereastră, dar și citind dintr-o carte, în timp ce tinerii absolvenți povesteau, râdeau, împărtășeau câte ceva din viața lor particulară. Total ignorată (cum de fapt și doream) de proaspeții profesori, cu ochii în carte, citeam, dar cred că mai mult trăgeam cu urechea la discuțiile care mi se păreau interesante și uneori amuzante. Mi-amintesc din acele discuții că domnul din grup era singurul căsătorit, fericit în relația lui matrimonială și că avea un băiețel de vreo doi anișori pe care îl adora. Nu cred că am privit în față pe vreunul dintre ei, așa că nu am pictat portretele lor în memoria mea.

Câteva luni mai târziu, la una din ședintele de cenaclu de la Casa de Cultură din Huși, a venit pentru prima dată un tânăr profesor din Duda-Epureni, care a fost prezentat de profesorul și poetul Ioan Alexandru Angheluș, conducătorul cenaclului. Era vorba de Ion Gheorghe Pricop, care, în acea seară a citit o proză scurtă. Mi-am dat seama imediat că aveam printre noi un talent autentic, un mentor de la care cenacliștii hușeni care scriau

proză, aveau ce învăța. În plus, am fost surprinsă când i-am auzit vocea specifică, ușor răgușită, profundă și eram sigură că o mai auzisem cândva, undeva, dar mi-a fost imposibil să-mi amintesc împrejurarea. Ședintele de cenaclu aveau loc într-o cameră cu pereții îmbrăcați în catifea, care absorbea fumul țigărilor pe care majoritatea bărbaților le fumau „ca turcii”, una după alta. În acea seară, privirea mi-a tot rămas ațintită pe faldurii catifelei, auzind doar pe jumătate din ceea ce s-a citit și comentat, mintea fiindu-mi preocupată cu unde și când mai auzisem vocea noului coleg de cenaclu. După vreo două săptămâni, dilema s-a rezolvat ca prin miracol, când într-o zi mi-am amintit de discuțiile proaspeților absolvenți din compartimentul de tren și am conectat imediat vocea cu persoana căreia îi aparținea. Când i-am relatat lui Ion Gheorghe Pricop, la următoarea ședință de cenaclu, împrejurarea în care l-am auzit vorbind prima dată, a fost surprins și nu și-a amintit ca eu să fi fost în compartiment, însă când i-am citat câteva fragmente din discuțiile de atunci, a părut și mai mirat, dar a dat din cap aprobator.

Anii au trecut, locuiam deja în Noua Zeelandă de 9 ani și, grație tehnologiei, l-am revăzut pe Ion Gheorghe Pricop prin intermediul skype-ului pe 7 octombrie 2011, cu ocazia comemorării a 25 de ani de la despărțirea de poetul Ioan Alexandru Angheluș, când a fost și lansarea cărții de versuri *Dialog* pe care am scris-o împreună cu prietena mea de-o viață, poeta Ana Anton, și ea fostă cenaclistă și discipol, ca și mine, al maestrului comemorat.

În 2017, când am pregătit lista colaboratorilor pentru al doilea volum al antologiei *Poetical Bridges – Poduri lirice*, publicat un an mai târziu, l-am invitat pe Ion Gheorghe Pricop să facă parte din colecție. Domnia sa a răspuns invitației cu toată inima și colaborarea cu el a fost extrem de eficientă, pe aceeași lungime de undă, lină ca apa curgătoare în perioada verii.

În toamna anului 2018, am revenit pentru o vizită de aproape două luni acasă, în România și pe data de 19 octombrie 2018, am organizat la Biblioteca Municipală „Mihai Ralea” din Huși, împreună cu scriitoarea Lina Codreanu lansarea cărților noastre *Răsfrângeri critice* semnată de domnia sa și *Poetical Bridges – Poduri lirice*, volumele I și II, unde am semnat ca traducător din română în engleză și invers și ca editor. La acea lansare de carte, l-am văzut pe scriitorul Ion Gheorghe Pricop pentru ultima dată. Venise împreună cu soția și am reușit să schimbăm câteva cuvinte înainte și după lansarea de carte și să facem câteva fotografii.

M-am simțit extrem de onorată când scriitorul Ion Gheorghe Pricop a răspuns invitației de a fi parte din antologia la care lucram și încă păstrez acel sentiment. Nu am făcut muncă de cercetare, dar cred că ceea ce-am publicat în antologie a fost ultima apariție

din timpul vieții lui pentru că trei săptămâni mai târziu a părăsit această lume în care a fost un învingător recunoscut prin premiile obținute și ecourile avute de la criticii și cronicarii literari, de la cititorii și sătenii lui care l-au iubit, prețuit și și-au exprimat deschis mândria de a avea printre ei pe primul sătean care a terminat liceul, primul absolvent de facultate și primul scriitor al satului Novaci, care îmi place să cred că într-o zi se va numi Ion Gheorghe Pricop.

Mărturisesc faptul că nu a fost simplu să selectez doar trei poeme ale autorului (normă de întocmire a antologiei) întrucât lirica lui Ion Gheorghe Pricop este de o înaltă ținută literară și estetică. După îndelungă cumpănire m-am oprit la poemele și informațiile bio-bibliografice de mai jos.

Ion Gheorghe Pricop⁷ s-a născut la 15 aprilie 1944, în localitatea Duda-Novaci, județul Vaslui, România. A absolvit Facultatea de Filologie, la Iași.

A debutat în poezie, în 1963, în periodicul „Flacăra Iașului”. Editorial, debutează în 1980, cu placheta de versuri *Nesomnul patriei*, Comitetul Județean de Cultură, Vaslui. Au urmat alte cinci volume de poezie.

Volumului de debut în proză *Corăbii în septembrie*, povestiri, Editura Junimea, Iași, 1984, i-a fost oferit Premiul pentru debut în proză de către revista „Cronica” din Iași. A publicat alte șase volume de proză și romane. În 2015, a primit premiul Reprezentanței scriitoricești Vaslui, pentru romanul-trilogie *Paradigma deșertului*. A publicat poezie, proză și eseu în reviste importante din țară și străinătate.

A fost membru al Uniunii Scriitorilor din România, filiala Iași, din anul 2001.

În 2015, a fost numit cetățean de onoare al comunei Duda-Epureni, unde a trăit și locuit fiind, așa cum îl numise istoricul Costin Clit, „Un profesor și scriitor ce aprinde conștiințe, pentru că el realmente arde”.

De altfel, Ion Gh. Pricop a fost primul sătean care a terminat liceul, primul absolvent de facultate și primul scriitor al locurilor natale. Marele om al satului, poet, prozator, eseist și profesor, a locuit pe „Ulița Scriitorului”, stradă impropriu denumită de oamenii locului, în semn de recunoaștere și mândrie.

Ion Gheorghe Pricop was born on April 15, 1944, in Duda-Novaci, Vaslui district, Romania. He graduated from the Faculty of Philology in Iasi.

⁷*Poetical Bridges – Poduri lirice*, translated and edited by Valentina Teclici, Scripta manent Ltd, New Zealand, 2018, pages 33-41.

His poem debut was published in "Flacăra Iaşului" periodic in 1963. His debut poetry collection *Nesomnul patriei*, published by the County Cultural Committee, Vaslui, 1980 was followed by other five books of poetry.

His debut prose collection *Corăbii în septembrie*, (short stories) Junimea Publishing House, Iasi, 1984, was offered the Prize for debut in prose from "Cronica" (Chronicle) magazine in Iasi. He published six other collections of prose and novels.

In 2015 he received the Prize of the Vaslui Writing Representation, for the novel-trilogy *Paradigma deşertului*. He published poetry, prose and essays in important magazines in his country and abroad.

He was a member of the Romanian Writers' Union, Iasi branch, since 2001.

In 2015, he was named citizen of honour of Duda-Epureni village, where he lived all his life and is "A teacher and a writer who ignites consciousness, because of his passion", as the historian Costin Clit described him.

In fact, Ion Gh. Pricop was the first villager to graduate from high school, the first graduate of the faculty and the first writer of his birthplace. The great man of the village, poet, prose writer, essayist and professor, lived on the "Writer's Street", improperly named so by the locals, as a tribute of recognition and pride.

CRONICAR

Ai schimbat limba cronicilor
ca pe o monedă nefolositoare:
una scâlciată şi amară, pe alta
vaporoasă şi dulce, tu, primul,
plin de mândrie şi de iubire de ţară;

muiai pana în cerneala Lwowului
şi-acesta nu se usca până sub poalele
Carpaţilor, unde scriai despre faptele
de măreţie ale moldovenilor,
cum şi din ce ţară au venit ei...

Şi te-ai încumetat, boier măria ta,
oh, ce fruct dulce-veninos a putut
să-ţi rodească mintea, sufletul,
să spui răspicat că *rumânii, câţi se află
peste tot în lume, de la un loc sîntu
cu moldovenii şi toţi
de la Rîm se trag.*

Aşa scrib, aşa bărbat,
tare în vîrtute şi *Ureche*, ca un blînd şi vrednic
Grigore din popor, să ne tot trăiască!

CHRONICLER

You have changed the language of the chronicles
like an useless currency:
one deformed and bitter with the other one
vaporous and sweet, you, the first,
full of pride and love of country;

you dipped the pen into Lwow's ink
and it did not dry up to the foothills of
the Carpathians, where you were writing about
the brave deeds of Moldovans,
how and from which country they came from ...

And you dare, boyar your grace
oh, what a sweet-venomous fruit
your mind and soul produced
so you bluntly say that *the Romanians, as many are
all over the world, they all belong
from the same place as Moldovans,
from Rome.*

Such a writer,
such a man strong in virtue,
so let *Ureche*⁸ live long forever,
as a gentle and worthy *Grigore* of the people!

ȘI PERECHEA ACEEA

Băiatul cu fruntea în nori creștea, creștea – ntr-un an
cât alții în zece... Trecea, așa, *ca norii lungi
pe șesuri*, cu poezia română pe brațe,
de parcă purta o pâine... Veronica pășea
pe urmele lui, ridicându-i trena, care, asemeni
unei veri faste, atârna pe umerii atletici,
țesută fiind din raze de luceferi, în urzeală
galbenă de lumină de taină și petale de floare de tei...

Și-n urma lor, cohorte de iezi și căprioare tresăltau,
și codrul se făcea când *de argint*, când *de aramă*,
iar la celălalt capăt al preumblării lor
limba strămoșească se primenea ca o casă,
cu iatace și pridvoare numai din marmoră...

Și-o odaie, sub formă de inimă, se pregătea
să devină nupțială, vestale și nimfe cu *floare albastră*

⁸ https://ro.wikipedia.org/wiki/Grigore_Ureche

în păr turnând în aburii băii *lacrima* din care
se născuse Făt-Frumos... Numai că, numai că...
de-o creangă se împiedică, și perechea aceea

nepereche, cu sufletele ca perele, peste măsură
de coapte, se hotărâse să se odihnească
în odaia dintre ziuă și noapte, pe patul nemuririi
și-al dragostei veșnice, având ca perină – lună,
soare și stele – ca sfeșnice...

AND THAT COUPLE⁹

The boy with his forehead in the clouds grew up, grew up
in one year as many as in ten... He was walking *like long clouds on the lowlands* with
Romanian poetry on his arms, as he was carrying a bread... Veronica was walking
in his footsteps, bearing his train, which,
was hanging on his athletic shoulders,
like an amazing summer, woven of stars' rays with
yellow light of mystery and petals of linden flower...

The vibrating cohorts of kids and deer followed them
and the forest appeared to be sometimes *of silver*, sometimes *of brass*. and at the other
end of their journey,
our ancestral language was refreshing like a house,
with decks and porches made only of marble...

And a heart-shaped chamber was preparing
to become bridal, vests and nymphs with *the blue flower*
in their hair pouring *the tear* from which
the Prince Charming was born into the steam of bath...
It's just that... they tripped over a branch

and that unique couple with souls like over ripped pears, had decided to rest in the room
between night and dawn,
on the bed of the immortal and eternal love,
having the moon as pillow and the sun and stars –
as candlesticks...

ÎN JURUL NUMELUI MEU

Câtă viață, câtă moarte,
pe același picior drept,
câtă dragoste, câtă ură,
pe același picior stâng,
mă întreb eu pe mine,
ca și cum mine ar fi a doua persoană,
care, la rândul ei, îl interpretează pe eu,

⁹ refers to Mihai Eminescu, the Romanian national poet, and his lover, poetess Veronica Micle

cazurile gramaticale n-au făcut
niciodată ordine în pronumele
vitalo-mortale, formele lungi
au avut mereu tendința de a deveni
tot mai lungi,
până la tocul ușii, până la nadir,
până la zenit și de-acolo înainte,
rupându-se pe sine,
sfărâmându-se
și nemaiputând înlocui numele și prenumele
acestei lumi, care se-nvârtește ca o iapă
cu dârlogii încurcați
în jurul numelui meu,
tot încercând să îmi semene...

AROUND MY NAME

How much life, how much death,
on the same right leg,
how much love, how much hate,
on the same left leg,
I ask myself, as if I were the second person,
who, in turn, interprets my I,
grammar cases never made order
in vital-mortal pronouns, the long forms
have always tended to become
even longer,
up to the top door, up to nadir
up to the zenith and from there forward,
detaching to itself
breaking itself into pieces
and not being able to replace the name and surname
of this world, which spins like a mare
with its bars tangled
around my name,
trying hard to be like me...

Valentina TECLICI
Noua Zeelandă,
8 Aprilie 2020

SCRIITORI VASLUIENI DIN ȚARĂ ȘI DIASPORĂ: Un prieten fidel al versului

„Lirica lui Coriolan Păunescu sublimează experiențele insolite ale periplului său artistic, încercat de neliniștile și incertitudinile căutătorului de adevăr. Predispoziția spre meditația gravă, intensitatea și puritatea sentimentelor, precum și fascinația regăsirii paradisului pierdut sunt câteva dintre coordonatele esențiale care susțin edificiul unei mari poezii. De asemenea, rafinamentul stilistic și recuzita romantică sunt alte două aspecte esențiale ce definesc lirismul păunescian, memorabil pentru farmecul discret al trăirii, pentru eleganța rostirii gândului, dar mai ales, pentru atitudinea princiară față de rețetele succesului facil.” (Virginia Chiriac)

Născut pe 1 noiembrie 1945 pe meleaguri vasluiene, în comuna Banca, Coriolan Păunescu trăiește în prezent la Galați. Cu toate acestea, nu putem ignora faptul că rădăcinile sale sunt aici, la noi, într-un colț de lume căruia nu i se va putea pune nicicând pecetea anonimatului. Și nu va fi posibil pentru că Vasluiul a dat omenirii, în domenii dintre cele mai diverse, nume mari care au îmbogățit-o, au înfrumusețat-o, dăluindu-și astfel dreptul la nemurire.

Coriolan Păunescu a debutat în 1982 cu *Iarbă solară*. Fără doar și poate, este prietenul versului, atât liber, cât și rimat, lucru pe care l-a dovedit prin publicarea a peste 20 de volume de poezie, el fiind membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 1994), membru fondator al Comitetului de conducere al Filialei Galați-Brăila a U.S.R. și membru fondator al Societății Scriitorilor „C. Negri” Galați (din anul 1990).

Poetul generației optzeciste este un colaborator prolific la: numeroase reviste de cultură (și nu numai) din țară („Cronica” Iași, „Incandescențe” Galați, „Convorbiri literare” Iași, „Flacăra” București, „Luceafărul” București, Suplimentul literar-artistic al ziarului „Viața nouă” Galați, „Orientări” Galați, „Baaadul literar Bârlad”, „Oglinda literară” Focșani ș.a.); volume colective (*Lumina de martie* – 1969, *Imn* – 1969, *Urme pe timp* - 1970, *Pagini dunărene* – 1980 ș.a.); reviste din străinătate („Le Courier Francophone”, édité en Roumanie, par l’Académie Francophone de Paris, „Nuove Lettere” - revista internazionale di poesia e letteratura, anni VIII-IX-nn. 9-10-1988, care apare la Napoli-Italia, „Cuvântul adevărului” - vol. X, no. 1-2, 2007, Canada etc.).

Din vasta sa operă transpare emoția care îmbracă cele mai diferite forme: a iubirii („Te-am așteptat ca fiara, la hotare,/ unde visând te cheamă trupul meu/ să vii desculță ca oricare,/ învăluită-n aripă de zeu.” – *Cântec rupt*); a nostalgiei stârnite de gândul la copilărie („În van te strig, copilărie/ și te tot caut pe la poartă/ că nici nu știu de mai ești vie/ ori dac-ai fost cumva vreodată.” – *Copilărie surpată*) și la părinți („Mamă, îți aduci aminte/ Tu erai frumoasă/ Ca un lemn crud,/ Gura ta mirosea a cimbriu/ Când te plecai tremurătoare/ Ca o salcie albă/ Spre inima mea!” – *Parcă de cer vorbeai*); a satului („Să trecem și să dăm un bună-seara/ bătrânilor ce-au mai rămas în sat,/ pe la apusul soarelui, când vara/ se pregătește-n lume de-ntomnat.” – *În așteptare*), a prieteniei etc.

„Da, sunt pretutindeni/cu urmele mele/ce ard peste zâmbetul tău/și peste blesteme./ Mă împart mereu și egal/ între doruri și vise/ și cânt în cărciuma/ c-un singur lăutar/ și toate lămpile aprinse”. Aceasta este descrierea eului său liric în poezia *Renunțare*. Alteori, este *Ca un condamnat*: „Niciodată, niciodată n-o să mai iau/ un singur bilet anonim/ pe calea ferată/ spre-nsoritele pajiști ale sufletului.”

Aceste rânduri nu-și propun o prezentare exhaustivă a operei scriitorului, ci (re)amintirea și (re)trezirea interesului prietenilor cărții de a se pătrunde în universul liric al lui Coriolan Păunescu. Reprezintă o invitație la lectură.

Printre titlurile semnate de Coriolan Păunescu, aflate în colecțiile Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, amintim: *Adresa mea - prezentul* (reportaje, 1985), *Aleargă cu mine* (versuri, 2011), *Carte cu ștrengari* (poezie pentru copii, 2011), *Cumplitul joc de-a poezia* (versuri, 1999), *Dimineața din cuvinte* (versuri, 1987), *Incompatibila noapte* (versuri, 2013), *Întîlnirea de sub stele* (proză, 1989), *Liber la iubire și vis* (versuri, 2008), *Planetă liberă și sumbră* (versuri, 2016), *Pridvor de lut* (versuri, 1997), *Răstimpul iubirii* (versuri, 2010) ș.a.

Bibliografie:

- *Dimineața din cuvinte* : versuri/ Coriolan Păunescu. Iași : Junimea, 1987
- *Florilegiu poetic vasluian* : (din colecțiile Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui și ale bibliotecilor municipale „Stroe Belloescu” Bârlad și „Mihail Ralea” Huși)/ coordonator Liliana Moga. Bârlad : Sfera, 2015;
- *Interogație finită* : versuri/ Coriolan Păunescu.- Galați : Zigotto, 2014;
- <http://uniuneascriitorilorfilialaiasi.ro/paunescu-coriolan/>;
- http://www.bjvaslui.ro/portal/?l=rou&s=1&a=Paunescu_Coriolan

**Alina TANASĂ, bibliotecar,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

Anna Nora Rotaru-Papadimitriou în peregrinare sufletească

La începutul anului 2017, Nora Rotaru își completează lista aparițiilor editoriale cu încă două volume: *Apostol fără nume* și *La granița-ntre vise*, publicate la Editura Singur, Târgoviște.

Ca și la rugăciune, scriind poezie, coborâm și căutăm în noi pe Dumnezeu și pe noi înșine. Și, cum Dumnezeu nu poate fi descoperit cu mintea, tot la fel și poezia nu poate fi scrisă și înțeleasă doar cu mintea. Pe lângă gânduri, idei și imagini, este nevoie de simțire, de trăire, de suflet deschis. Cine scrie poezie se simte norocit, mângâiat de Dumnezeu, își simte întreaga ființă luminată de har și simte nevoia să dăruiască din această binecuvântare semenilor, prin cuvinte: „*Ce-mi ceri, tu, Doamne, sufletul am să-l predau,/ Cuvioasă, c-aicea pe Pământ am învățat destule.../ Din viața ce mi-ai dăruit, am luat și pot să dau/ Și la-alții, că brațele-mi sunt pline și sătule!*”.

Volumul *Apostol fără nume* reprezintă căutarea de sine a Norei Rotaru. Este un ritual care se desfășoară dincolo de minte și are ca scop găsirea liniștii, împăcarea cu sine și cu lumea. În concepția autoarei, a scrie poezie este un proces de eliberare de angoase, de bănuieli, de frici, de neînțelegeri, o posibilitate de curățire și de purificare, însă, în același timp, și o modalitate de a construi pârgii către libertate și împlinire. Poetul este o pasăre care nu uită că are aripi, care nu-și uită trilurile și, ceea ce este și mai important, pasărea crede în menirea ei. Într-o joacă de copil ghiduș, Nora își strigă *Dorul călător* „*Și-așa-nvârtindu-mă, liber sângele-mi pulseze,/ Pe-aceeași rezonanță, totuna cu pământul!/ Coardă să-mi fac din trup, prin oscilații să vibreze,/ Din dimineți-necate-n rouă, până-n adânci amieze,/ Să-mi fure și-apoi să-mi dea mințile și cântul!*”.

Pentru Nora Rotaru, a scrie poezie înseamnă a întreprinde o călătorie în timp și spațiu, timp în care putem învăța lucruri noi, interesante și beneficătoare, putem reacționa adecvat unor situații, putem iubi, ierta și dăruia mai mult. Această carte poate fi un tovarăș

de nădejde pentru orice cititor într-o asemenea drumeție în varii universuri; putem deschide porți spre lumea terestră (natură și oameni), spre cea astrală, dar și spre lumea tainică, divină. Cu siguranță, prin poezie autorul deschide lacătele unor uși spre sufletul cititorilor și construiește punți de la inimă la inimă, atingând cele mai sensibile corzi. Dacă în vremea Mântuitorului, pescarii au devenit „pescari de oameni”, în viziunea autoarei, apostolii de azi sunt poeții; și dacă la început a fost cuvântul, și astăzi cuvântul spus cu iubire ajunge la suflet.

Poate, uneori, a scrie poezie pare a fi o simplă întâmplare, însă, și în aceste condiții, cred că este o chemare tainică, de undeva de mai sus de noi, care ne aprinde flacăra dorinței de a scrie și întreține licărul cuvântului, gândim în alt mod, vedem cu alți ochi, auzim cu alte urechi.

Bine ancorată în realitățile lumii de azi, prin poezie, autoarea mărturisește „Îmi luai lumea în cap” și călătorește pe tărâmurii noi, necunoscute: „*Mă găsesc pe alt tărâm, / Pe o alt-a lumii coastă... / N-are case, caldarâm, / Ci doar un bătrân salcâm... / Singurei suntem pe creastă!*” „*Căutăm Steaua Polară... / Cunosând că vremea trece, / Îmi las sufletul să plece... / Lumea asta-i prea barbară!*”.

Cu mintea trează, cu zbateri intime, continuă periplul prin lumea răscolită de infinite încercări și, dezamăgită de tot și de toate, constată că „...Și îngerii-au căzut din cer”: „*Și chiar, cum s-auzi, în lumea asta destrămată... / Se-mprăstie cuvintele în ploi pe caldarâm... mă tem / Că și Îngerii au căzut din cer cu ploaia înspumată, / Din lumea lor, fără prihană, ce poate-i sfărâmată, / De-o Mână mai presus de Ei, ca-ntr-un blestem!*”.

Asemenea apostolilor plecați în lume să propovăduiască cuvântul Domnului, Nora Rotaru, prin vers, face *Pași spre eternitate*, descoperind o lume plină de suferință, nevoi, necazuri, neputințe, amărăciuni, agonie, semnalând nevoia de credință, de rugăciune, de lumină. Cu modestie, tot ceea ce își dorește este „Un loc pentru mine”: „*Că... n-am căpătâi și nici altar... / De unde vin și-unde m-oi duce? / Că nopți de fug și zori răsar, / Cu sacu-n spate, iar hoinar, / Pașii nu-mi știu-ncotro s-apuce!*”.

În ansamblu, cartea *Apostol fără nume* este o carte tristă, care dezvăluie trăirile autoarei într-o lume nebună, numai bună de legat, o adevărată junglă, în care oamenii rătăcesc precum niște năluci prin locuri întunecate și întinate. Omul, asemenea celui de zăpadă, este rece, înțepenit de gerul lăuntric ce-i intră-n oase, trist și singuratic „*Și ninge... ninge enervant... tulburător... / Cu viscol șuierând, nămeți mă doboară... / Zăpadă-n suflet, în gânduri și în dor... / Un trist Om de Zăpadă, agoniind să mor!*” (Om de zăpadă).

Volumul ne prezintă două imagini ale omenirii la o distanță de peste două mii de ani, între care găsim asemănări izbitoare și dureroase. Poetul ne prezintă omenirea de azi

care nu se deosebește de lumea în care a fost răstignit Iisus, cu farisei și trădători, cu lași și fără suflet, cu păcătoși care arată cu degetul și chiar aruncă cu pietre în cel fără de vină. Parcurgând cartea, de la un capăt la altul, aș putea spune că imaginea lumii de astăzi în viziunea autoarei poate fi conturată lapidar astfel - înotăm în oceanul lumii deșarte.

Prin firea sa umană, își îngăduie să oscileze, nu în credință, ci în felul de a vedea ieșirea din necredință. În atare situație, consideră că este o utopie să mai avem vreo speranță, iar singura cale de a fi fericiți este lumea de apoi pentru că, acolo, „*Nu semnezi foi, nu te-așteaptă nevoi,/ Nu te simți prigonit de ochi urmărit,/ Nu te sperie strigoi, nu-s la pândă ciocoi,/ Nu te simți istovit, ci-n pace liniștit...*” (Joc de gânduri printre rânduri). Omul contemporan poate avea și crede într-un singur posibil Vis de libertate - „*Când vremea o să vină,/ Pragul să-l pășești,/ Lumina cea divină/ Te-ndeamnă s-o-nsoțești./ Ușor o să te-nalți/ Și vei zbura-n etere,/ Cu alții o să-mparți/ Făgăduitele mistere./ Dureri și suferință/ Pe veci rămân uitate,/ Având doar ca dorință/ Un vis de libertate!*”.

Plină de înțelepciune, prin formație și educație, autoarea înțelege că fiecare are destinul lui și important este să descoperim cheia acestuia, ceea ce ea a reușit: „*Ca să-mi respect legile până să pier.../ Că-mi voi trăi clipele luptând cu vlagă.../ Cheia Destinului o voi purta ca giuvaier,/ Fapte, trăiri, toate le-oi pune în desagă!*” (Cheia destinului) Numai astfel își va putea construi Un naos pentru mine: „*Să mă adun din firimiturile-mprăștiat-n haos,/ De lanț să mă dezleg, fulg să fiu de nea zburdalnic.../ Din trupul meu să îmi ridic spre nori, sfințit naos,/ Acolo să mă-nchin sufletului meu, cel regăsit și darnic!*”.

Sporadic, dar de bun augur, în volum se regăsesc și poeme optimiste în care strălucesc fărâme de speranță, raze fierbinți de doriri de bine, sunete armonice de conviețuire, picuri de apă vie. Amintesc Treptele vieții: „*Clipe doar de fericire,/ Mult, puține-așa cum sunt,/ Să n-aștept în lincezire.../ Să urc treptele cântând!*” pentru că Închisoarea e în noi, Unde e umbră, e și lumină, Speranțele nu mor, Mai pâlpâie o lumină și, uneori, Plouă cu lumină.

De admirat și faptul că autoarea nu-și uită rădăcinile, meleagurile natale unde și-a petrecut copilăria, adolescența și unde s-a format ca om. După propria-i mărturisire, în Vaslui „*am învățat primele litere ale alfabetului, acolo am învățat ce-i frumosul și-am încercat să-l slujesc cu pasiune de-atunci și până azi!*”. Aș adăuga și faptul că Nora a cunoscut și asimilat aici omenia și altruismul. Prietenilor le oferă daruri de suflet, cărțile sale. Pentru a ajunge la cât mai mulți cititori, a ales să doneze cărțile sale Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” și Bibliotecii Colegiului Economic „Anghel Rugină” din Vaslui.

Autoarea volumului simte și o nevoie acută de senin, de limpezime prin cuvinte. Spirit mereu viu, colindă prin amintiri și prospectează poteci, uneori nebănuite pe care presară boboci de vise. Un *Apostol fără nume* este însuși autorul volumului, binecuvântat cu har, iubire, răbdare care, cu sinceritate, ne dezvăluie o lume așa cum o vede și o simte, cu dorința fierbinte de a schimba ceva. Este o carte bine așezată în formă, atent și profund alcătuită în fond. Prin ansamblul coerent al operei sale, subtilitatea și robustețea versului, Nora Rotaru intră în mod inevitabil în panoplia liricii românești și face pași importanți spre eternitate.

Coperta este o realizare de excepție, extrem de sugestivă, vine să completeze conținutul de idei și mesajul versurilor. În întunericul vremurilor, lumina vine de la apostolii timpului; să-i iubim și să urmărim calea lor!

Vasilica GRIGORAȘ

POLIVALENȚA ACTORULUI ȘI SCRITORULUI ȘTEFAN CIOBOTĂRAȘU

Dacă Aurel Leon își începe cartea *Destinul unui actor - Ștefan Ciobotărașu* cu ziua ultimului popas al actorului împreună cu familia la Lipovăț, noi am ales ca mod de prezentare a vieții și activității talentatului și îndrăgitului actor și scriitor cu rădăcini vasluiene, cronologia evenimentelor și faptelor.

Ne-am propus să-l consfințim în plenitudinea creației sale artistice teatrale, cinematografice și literare, în multitudinea și profunzimea trăirilor sale pe scenă, pe ecran și în viață. Nu în ultimul rând, să ni-l reamintim plin de candoarea copilăriei și tinereții la Lipovăț și Vaslui. Așadar, Ștefan Ciobotărașu s-a născut la 21 martie 1910, în comuna Lipovăț, județul Vaslui, din părinții Vasile și Ana Ciobotărașu. A avut o soră, Maria, care după căsătorie a locuit lângă București. În paginile sale de jurnal consemnează „Mă trag din neam de țărani vasluieni. Bunicii și părinții mei s-au ocupat, de bine, de rău, cu agricultura...”, dar nu aveau pământ decât în jurul casei și 40 de prăjini către Chițoc. Mama, ambițioasă, l-a convins pe tată să intre frânar la calea ferată la Vaslui, Câmpina, Mărășești.

Ștefan Ciobotărașu are amintiri vii, chiar de la vârsta de 3-4 ani, când „avea de furcă cu găștele, cărora nu le plăcea rochița mea de stambă, cu buline albastre...” După aceste episoade cu găștele, trece la purtatul pantalonilor, dar și acest lucru i-a dat bătăi de cap, de data aceasta cu câinii, de care îi era tare frică, fiind nevoită biata mamă să-l afume și cu păr de lup pentru a-l scăpa de teamă. Însă vindecarea i-a venit de la un lup, în timp ce mergea la Vaslui, la tatăl său. Pe un omăt sclipitor, prin pădurea de la Reditu îi iese în cale o „dihanie de cîine mare sur”. Neștiind că este lup, chiar îi era drag acest „cîine frumos” cum nu mai existau prin sat, gândindu-se chiar să-l ia acasă și să se fâlească cu el. Din fericire, animalul este văzut de consătenii cu care plecase la drum, mai maturi decât el, și au speriat lupul care a fugit în pădure mâncând pământul... De atunci nu s-a mai temut nici de câini.

Își amintește cu mare drag de faptul că bunicul de pe tată știa ceva carte și știa bine a cânta din trișcă, un fel de piculină. L-a învățat și pe nepot să cante pe când avea vreo 6 anișori și păștea vacuța pe câmp, printre bordeiele soldaților, satul și pădurea fiind pline de soldați, de cai, de tunuri și chesoare. Tot în satul natal a învățat să cante din frunză, din fluier de bostan, să joace „bătuta” și „corăgheasca” după flăcăii satului.

Povestește cu dragoste și mândrie despre Lipovăț, ca fiind un „sat frumos, cu oameni harnici și copii cuminți”, unde a cunoscut obiceiurile și datinile satului moldovenesc.

Frecventează cursurile Școlii primare în satul natal, dar mucalit și hâtru precum era, mai târziu scrie: „Vă spun cu mîna pe inimă, așa [cuminte] eram și eu, deși învățătorul care m-a luat în primire din clasa întâi cam umbla cu vârguța pe la palmele mele”. Dar a învățat carte și de atunci a ținut minte proverbul: „Cine are carte, are parte... de mere sau de nuci, plata pentru ca să te lase să-nveți lecția”.

Vremurile grele îi determină pe părinți ca, la vârsta de 11 ani, să-l trimită la București pentru a învăța cizmărie. Ca părinți grijulii și iubitori, îi umplu băiatului „tolba” cu sfaturi înțelepte și sănătoase pentru a ști cum să se comporte la Conu Ghiță, fost soldat, care a trecut și prin Lipovăț în timpul războiului.

Astfel copilăria i se cam termină și începe să se maturizeze.

Prima imagine a atelierului de cizmărie, condițiile în care lucrau muncitorii l-au impresionat într-atât, încât ar fi vrut mai degrabă să se întoarcă decât să intre, dar și-a adus aminte cuvintele mamei: „Tu vezi, Ștefane, că n-avem nici de unele, pământ puțin și slab, ești doar bărbat acum! Singura ta scăpare de foame e meseria, dragul mamei. Să fii cuminte și supus stăpânului. Să nu pui mîna pe-un capăt de ață străină, să nu răspunzi obraznic; să te gîndești totdeauna la ce-i acasă”. Cu asemenea sfaturi, nu putea decât să rămână, încercând să se adapteze la munca aceea.

Între timp se împrietenește cu un tânăr de la tramvai și era plăcut și de clienții de familii bune ai atelierului de cizmărie. Cu toate acestea, într-o bună zi își ia valiza, pleacă de la cizmărie și se angajează ca ucenic la un atelier de pictat firme, unde a mai pierdut un an inutil, „acumulând doar o experiență amară de veșnică slugărie, dezorientare și desperare, neputința de a evada”.

Printr-o scrisoare, părinții îi comunică faptul că s-au mutat la Vaslui și într-o noapte friguroasă de octombrie 1924 pleacă acasă: „ce mi-e obor, ce mi-e iarmaroc, tot un drac. Dacă e să îndur mizerie, barem să trag mîța de coadă lîngă ai mei”. S-a întors „zdrențaros, flămînd, jigărit ca o potaie, dar nu înfrînt”. Și, mai ales, se întorcea, maturizat sufletește, acasă... „Ce mare și cald e acest cuvânt: ACASĂ”.

Revenit alături de familie, în perioada 1924-1929 este elev al Liceului „Mihail Kogălniceanu” din Vaslui. „Tot ce pot să spun e că în sînul Liceului <<M. Kogălniceanu>> a existat pe vremea mea un climat favorabil dezvoltării culturii și talentelor... Elevii aveau și preocupări muzicale, cîntînd și în corul orașului, și sportive, practicînd atletismul, chiar pe terenul regimentului 25”.

La solicitarea cadrelor didactice și elevilor liceului, în 1970, când începe a se edita revista „Vlăstarul”, trimite o emoționantă scrisoare: „...Iată ce-aș vrea eu să vă recomand. Să îmbinați armonios în întreaga voastră activitate, dar mai ales în această unică perioadă

a tinereții, cultivarea permanentă a spiritului cu cealaltă muncă (practică, fizică... gimnastică, joc, exercițiul fizic). În sensul devenirii voastre nu vreau să mă erijez în sfătuitor. Dar faceți din țelurile voastre pasiuni și pasiunile voastre totuși precise și folositoare... Vă doresc, dragii mei, ca la un pom tânăr și sănătos ce sunteți, roade bune și îmbelșugate!”

Angajat în Vaslui ca paznic la gara unde lucra tatăl său, în anul 1929, se decide să-și încerce încă o dată norocul de a-și face un rost în viață. De data aceasta, se îndreptă spre Iași, centru scriitoricesc, oraș cu activitate culturală deosebită.

În perioada 1929-1933 este student la Conservatorul de Muzică și Artă Dramatică „George Enescu” din Iași, clasa Mihai Codreanu. În însemnările sale scria: „grea a mai fost perioada anilor noștri de studenție căci părinții, îndatorați și ei pînă peste cap, n-aveau cum să mă ajute. Nici figurația de la teatru, pe care o prestam fortuit, nici versurile publicate pe la diferite reviste din Iași nu mă întrețineau decît moralmente, că și soiul acesta reverențios de muncă artistică nu avea nici o căutare....”. Și adaugă, cu umorul său moldovenesc, „Și nu întâmplător, colegii m-au poreclit - eram doar înalt, vînjos, flămînd și rece!”.

Pasiune și preocupări artistice avea încă de pe băncile școlii din Vaslui. „Personal am organizat în amfiteatrul liceului un spectacol cu *O noapte furtunoasă*, în care interpretam pe Jupîn Dumitrache. Am recitat, de asemeni, aici, versuri de Goga și Coșbuc, precum și niște <<cînticele>> de Alecsandri”.

Având școli multe, Vasluiul nu era ocolit de trupe de teatru, de personalități literare sau muzicale. Sub auspiciile unei Case culturale, a ascultat aici conferențieri ca: Jean Bart, Mihail Negru ș. a., i-a auzit lecturînd pe M. Sadoveanu, Mihai Codreanu, G. Topîrceanu, Ionel Teodoreanu ș.a. Impresionant a fost pentru adolescentul Ștefan Ciobotărașu „miracolul George Enescu, care părea anacronic pe mica scenă din Vaslui”.

Intrînd la conservator în anul 1929, datorită talentului său deosebit, este remarcat de Mihai Codreanu, însă viitorul actor nu se bazează doar pe talent, ci a crezut în muncă, ceea ce a și făcut întreaga viață.

Debutază la Iași în *Macbeth* de Shakespeare, în două roluri de ucigaș, însă sever critic al propriei interpretări, consemnează mai tîrziu: „Și nu mi-e rușine s-o spun: am fost un ucigaș desăvîrșit, am ucis ... rolul!”.

Nu după mult timp a avut o explozie artistică uriașă, interpretînd și însuflînd 4 roluri în piesa *Cruciția* de Omer Popovici.

A slujit scena teatrului ieșean timp de 14 ani, jucând la Teatrul Național și la Teatrul „Ion Sava”. În 1945 pleacă la București împreună cu familia. La Teatrul Municipal joacă roluri în mai multe piese celebre.

Odată cu restructurarea teatrelor (1948 până în 1950), Șt. Ciobotărașu a fost repartizat la Arad, primul teatru de stat înființat în țară, unde a început o nouă epocă de pionierat și experiență.

În anul 1950 este chemat la Teatrul Municipal din București, unde locuiește cu familia până în ultimele clipe ale vieții. Aici are cea mai rodnică activitate artistică teatrală și cinematografică.

Abordează cu dăruire și talent și teatrul radiofonic și teatru TV.

Fără a trăda scena și dramaturgia, este solicitat să joace diferite roluri în peste 35 de filme, dând cea mai naturală expresie a personajelor interpretate.

„Actorul celor 300 de roluri” a participat la diferite festivaluri naționale și internaționale de teatru și film: Mamaia (1964), Botoșani - cu ocazia Centenarului nașterii lui Ion Creangă (1937), Moscova (1963), Atena (1965), Praga (1965).

Pasiunea și talentul pentru arta dramatică și cinematografică i-au fost răsplătite prin numeroase premii și titluri onorifice (artist emerit). A fost iubit și prețuit de întreaga țară, iar la rândul său nu și-a uitat niciodată rădăcinile.

Ștefan Ciobotărașu a debutat cu versuri în anii de liceu la Vaslui, în revista „Năzuința”, a redactat împreună cu colegul Valer Mitru revista „Uzinuța de humor” și a mai colaborat la săptămânalul „Vasluiul” și revista „Ziua”. De-a lungul anilor a semnat cu pseudonimul *Ciciricea*.

Îl atrage viața culturală și literară ieșeană. Aici participă la Cenaclul literar al Iașului alături de nume mari de scriitori, poeți, oameni de cultură și știință: Mihail Sadoveanu, Mihai Codreanu, Gr. T. Popa ș.a. Într-un interviu, soția sa mărturisește că era timid și nu voia să citească în cenaclu poeziile sale pe care le purta în buzunar. Sadoveanu știa acest lucru, iar într-una din sedințe îl roagă să citească și este foarte apreciat. În Iași a colaborat la revistele: „Cadran”, „Însemnări ieșene”, „Luceafărul”, „Lumea-bazar”, „Pagini moldave”, „Tot”, „Teatrul”, „Viața românească”. În timpul studenției, împreună cu Costel Ioanid editează revista „Humorul literar” (1932), în care au publicat neretribuiți mari condeie: G. Topîrceanu, Al. O. Teodorescu, M. Codreanu, Otilia Cazimir ș.a.

La Arad este consecvent cu pasiunea sa literară și va conduce cenaclul literar „Alexandru Sahia”.

Membru al cenaclului literar „George Călinescu” din București, Ștefan Ciobotărașu a continuat să scrie poezie. Aici a colaborat la „Informația Bucureștiului”. Pe ciornele

privind munca de realizare a rolurilor, din loc în loc scria versuri și desena portrete ale personajelor pe care le interpreta.

Ștefan Ciobotărașu a scris poezii, sonete, satire, pagini de jurnal, însemnări, piese de teatru, având ca teme de inspirație: natura, iubirea, mediul artistic în care trăia, oamenii cu viața lor reală. „Gustul pentru poetic s-a născut la mine poate din dorința evadării. La început, a fost poezia populară. Ea a stăruit mult timp în mine fără să știu, ca un ochi adânc de fântână. O intuiție gravă pentru melodie și ritm, pentru freamăt și culoare”.

Prietenul și colaboratorul său, Aurel Leon, consemnează: „Fără să-și dea seama, Ciobotărașu a trecut chiar ca poet sub influența sonetistului, supunându-și impulsurile năvalnice de senzual primitiv controlului lucid al rațiunii. Treptat, a topit materia primă adusă din experiența satului în aliaj apt pentru gingașă filigranare. A optat pentru sonetul, să-l numim, cerebral. Bineînțeles, fără ca Mihai Codreanu să i-o fi impus, cu numai din admirație pentru profesor, acea admirație care te face să ți-l alegi model. Dacă nu l-a putut imita în eleganța vestimentară și gestică, Ciobotărașu rămânând în această privință „nealterat”, l-a urmat în „eleganța poetică”.

În întreaga sa creație literară, dar mai ales în paginile de jurnal și însemnările sale, folosește un grai dulce moldovenesc, apropiat de cel al marelui povestitor român Ion Creangă.

A publicat poezii în presa vremii. Avea intenția să publice o plachetă de versuri, un jurnal și o carte cu piese de teatru, din păcate nu a făcut-o. După prematura dispariție a autorului, soția trimite materialele spre publicare la Editura Cartea românească, dar s-au „pierdut”.

Pe 20 iulie 1930, Ștefan Ciobotărașu o cunoaște pe Aurelia Donose la un bal în comuna vasluiană Deleni, elevă a Școlii comerciale superioare din Brăila. Se logodesc în anul 1933 și se căsătoresc în anul 1934. La 12 august 1940 se naște unica fiică, botezată Magda. Tatăl era mobilizat la Focșani, dar a venit ca un „vultur” să-și vadă fata. „Era nebun de bucurie că semăna cu dînsul”. Căsătorită Fotescu, are un băiat Răducu și trăiesc în prezent în Germania.

Actorul, om al cuvântului scris și rostit, face o mărturisire esențială: „Iubesc viața, o iubesc cu ochii, cu urechile, cu nasul; iubesc iubirea!”. Din păcate, viața a fost nedreaptă. Pe data de 27 august 1970, în timp ce aștepta mașina pentru a ajunge la Pitești, unde se filma *Așteptatea*, trece în lumea celor drepti, intră în Împărăția Cerurilor, rămânând veșnic viu în sufletul tuturor românilor.

După 110 de ani de la naștere și 50 de ani de la plecarea între stele, îl readucem la Vaslui, pe aceste minunate meleaguri moldave, pentru că, de câte ori revenea, exclama:

„EU SÎNT, ȘI-S LA MINE ACASĂ!” Într-o scrisoare, fiica actorului, Magda Fotescu, ne mărturisește: „Știu sigur un lucru – indiferent unde s-a aflat de-a lungul carierei sale artistice, inima omului, tatălui și actorului Ciobotărașu a rămas însă pentru totdeauna aici, pe aceste locuri atât de dragi lui”.

Fiul Lipovățului și, în aceeași măsură al Vasluiului, va rămâne pururea în mintea și sufletul vasluienilor și românilor ca o „Prezență poate unică în istoria teatrului și filmului românesc, Ștefan Ciobotărașu a creat o surprinzătoare diversitate de eroi, fiecare cu propria-i viață, dăruit cu emoție, căldură umană și autenticitate, dar, dincolo de personaj, regăsim totdeauna personalitatea complexă, de o uimitoare vitalitate, a acestui artist”. (Aurel Leon – *Destinul unui actor – Ștefan Ciobotărașu*).

Vasilica GRIGORAȘ

NICOLAE TONITZA ȘI GRUPUL CELOR PATRU

„Tonitza nu mai e un nume cu pronume. Aș zice că el e un cuvânt activ complex concentrat; mare în toate componentele lui, vocație, inimă, har, exceptional orchestrate. Pensula lui suavă spune, gândește și cântă...”¹⁰

(Tudor Arghezi)

Nicolae Tonitza, pictor frământat de problemele epocii, grafician neîntrecut, colorist strălucit, un adevărat căutător în artă (cum însuși se autodefinise într-o conversație cu Gala Galaction), a lăsat moștenire o operă încă departe de a fi cunoscută și valorificată integral. Istoria activității artistice a lui Tonitza depășește cadrul unei simple biografii. Dacă noi, urmașii săi, ajungem să-i admirăm opera, acest lucru se întâmplă pentru că aceasta ne este apropiată, forma sa ne încântă. În același timp, creațiile artistice ale pictorului au consolidat, având la bază creația contemporană, o veche tradiție, aceea a pictorilor și caligrafilor medievali, cea a pictorilor revoluției de la 1848 și cea pe care o recunoaștem în patriotismul poetic al lui Nicolae Grigorescu și în lirismul național al lui Ștefan Luchian.

În acest context, Nicolae Tonitza nu a fost un izolat al epocii sale. Legătura și colaborarea pe care le are cu artiști mai în vârstă precum Theodor Pallady, Gheorghe Petrașcu, Francisc Șirato și cu alții din generația sa, cum ar fi Ștefan Dimitrescu, întăresc de asemenea o anumită poziție, determină un curent, creând un ideal artistic.

Astfel, la sfârșitul anului 1925, pictorii Nicolae Tonitza, Ștefan Dimitrescu, Francisc Șirato și sculptorul Oscar Han formează *Grupul celor patru*, una dintre cele mai prestigioase asociații artistice din perioada interbelică a României, după cum declara istoricul și criticul de artă Barbu Brezianu. Uniți prin devotamentul față de artă și responsabilă asumare a condiției de artist, cei patru cultivă în cadrul grupului diversitatea propriilor individualități creatoare, afirmate cu îndrăzneală și originalitate.

Ideea formării acestui grup a plecat de la dorința celor patru artiști de a-și prezenta lucrările publicului larg într-o formulă cât mai favorabilă din punct de vedere al numărului operelor expuse. „S-a dovedit foarte avantajoasă expunerea în grup limitat, însă pe un

¹⁰ N. Tonitza. *Scrisori despre artă*. Ediția a II-a. București: Editura Meridiane, 1964, p. 5.

spațiu mai mare, pe paravane, astfel ca fiecare să aibă, de fapt, o mică expoziție personală. Ne-am simțit cu toții îndemnați la constituirea unei grupări. [...] am avut toată libertatea de a ne verifica adevărurile sau erorile noastre pe tărâmul artei", mărturisea pictorul Francisc Șirato într-una dintre cărțile lui Petru Comarnescu.

Prima expoziție a *Grupului celor patru* a avut loc în anul 1926, iar în cei opt ani de existență a acestuia, artiștii au reușit să organizeze o serie de expoziții, toate în București. Ultima dintre ele a avut loc în 1934, chiar după moartea pictorului Ștefan Dimitrescu care a figurat postum cu un *Autoportret*.

Vasta corespondență a pictorului stă mărturie pentru formarea și dezvoltarea acestui grup, constituind o fațetă inedită a artistului Nicolae Tonitza. Descoperim în această corespondență vechi și afectuoase sentimente de prietenie care l-au legat pe Tonitza, prin opinii și afinități spirituale, de Ștefan Dimitrescu, Oscar Han și Francisc Șirato. El îl socotea pe Șirato un critic plastic proeminent și chiar „de o europenească putere...”; „avem un singur critic plastic în țara românească” – scrie Tonitza referindu-se la Șirato, restul – considera el – nu sunt decât „literați sau diletanți mai mult sau mai puțin fanteziști.”¹¹. Începutul prieteniei dintre cei doi pictori se situează în anul 1921 cu ocazia celei dintâi expoziții personale deschise de Francisc Șirato (1877-1953) căreia Tonitza avea să îi dedice o cronică în „Cuvântul” (februarie 1920). La rândul său, Șirato afirmă că „Prietenia noastră a pornit dincolo de barierele breslei pe care o avem în comun. Nu aceeași ocupație ne-a apropiat și nu suntem prieteni fiind amândoi pictori. („Cuvântul”, 1928, februarie 11)”¹².

O corespondență bogată și o prietenie strânsă s-a înfiripat și între Tonitza și Ștefan Dimitrescu, un alt membru al Grupului. Aceștia s-au cunoscut în atelierele Școlii naționale de arte frumoase din Iași. În anul 1916 cei doi pictori au deschis la București prima lor expoziție personală și au lucrat împreună la pictarea mai multor biserici. Amândoi au fost membri fondatori ai Societății „Arta Română”, iar alături de Șirato și Han ei au fondat *Grupul celor patru*.

Prietenia lui N. Tonitza cu Oscar Han (1891-1976), autor a numeroase monumente și sculpturi s-a aprofundat în anii înființării *Grupului celor patru*.

Gruparea s-a destrămat de la sine în anul 1933, după moartea lui Ștefan Dimitrescu și desprinderea celorlalți artiști, punându-și totuși o puternică amprentă în viața cultural-artistică a României interbelice.

¹¹ N.N. Tonitza. *Correspondență 1906-1939*. București: Editura Meridiane, 1978, p. 10.

¹² Ibidem, p. 60.

După cum bine scria Tudor Arghezi, N. Tonitza avea „un intelect cu vibrații și rezonanțe multiple. Artistului nu-i era streină nicio problemă a timpului trăit, suferind atât cu nedreptățile sociale ca un revoluționar, cât și cu problemele personale de expresie și adevăr pictural.”¹³ Artistul își chema muzele „copilele minuscule ale delicatei lui inspirații. Le chema, veneau. Îl cunoșteau ca pe un frate mai mare. Ele știau că-i zboară sufletul odată cu ele”¹⁴.

Asta este de fapt esența crezului artistic al oricărui artist și asta este misiunea sacră a operei artistice oglindită în creațiile lui.

Bibliografie:

1. *Corespondență 1906 – 1939*/ N. N. Tonitza. București: Editura Meridiane, 1978;
2. *Însemnările unui amator de artă*/ K.H. Zambaccian. București: Editura de Stat pentru Literatură și artă, 1956;
3. *Les maîtres de l'art roumain: Nicolae Tonitza*/ Raoul Șorban. Bucarest : Editions Meridiane, 1965;
4. *Scrieri despre artă*/ N. Tonitza. Ediția a II-a. București: Editura Meridiane, 1964;
5. *Tonitza și întâmplările artei românești*/ Ioana Vlasiu în „România literară”, An 40, Nr. 15 (18 aprilie 2008), p. 25;
6. http://www.monitoruloficial.ro/magazin/product--Grupul_celor_patru--6713.html;
7. http://www.bucuresteni.ro/despre/Grupul_celor_4_Ruxandra_Garofeanu/

**Anca CHELARU, bibliotecar,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

¹³ N. Tonitza. *Scrieri despre artă*. Ediția a II-a. București: Editura Meridiane, 1964, p. 5.

¹⁴ Ibidem, p. 5

DIALOG RIMAT CU POETUL BIBLIOTECAR MIHAI APOSTU

A.T.: Domnule Mihai, vă știu
Din tinerețe... din trecut,
Însă, sinceră să fiu,
Am uitat când v-ați născut...

M.A.: Cum spui că doar din tinerețe?
Cum poți să spui că din trecut?
Când noi și astăzi suntem tineri
Doar că... un pic am mai crescut!

Am apărut mai înspre toamnă
Era a patra zi-n răpciune
(finalul colectivizării)
Când m-a adus mama în lume.

A.T.: Satului natal, Dodești,
I-ați închinat versuri duioase...
Oare ascunde el povești
În care și-a amor miroase?...

M.A.: În Dodești totu-i parfum.

Versuri am cântat pe-aici,

Iar amorul ce-l invoci

Îl ai oriunde te duci.

E ca și patria, ca dorul,

Îl ai și când călătorești!...

Așa că, draga mea, amorul

Să îl lăsăm pentru povești!

A.T.: Pentru județ, ca scriitor,

Sunteți cu-adevărat mândrie

Care-i secretul? Cum, din dor,

Creați și jind, și bucurie?

M.A.: Anticipam că asta-ntrebi

Nu-i nici secret, nu-i nici mândrie

Am încercat să fiu doar eu

Și-n viață, dar și-n poezie.

A.T.: Chiar nu mai e niciun mister

Că sunteți înzestrat cu har:

Pentru iubire, mesager,

Iar pentru cărți, bibliotecar...

M.A.: Probabil cărți - după ce-am scris -

Mi-am zis să le păzesc măcar

Și uite-așa eu am ajuns

... Poetul bibliotecar!

A.T.: Volume... să aveți vreo zece?

Colaborări... le mai știți toate?

La premii... cine vă întrece?

Întreb... pe bună dreptate!

M.A.: Ce îmi propui este ciudat,
Cum pot să scriu eu despre mine?
Eu doar am scris, n-am căutat
Să fac un clasament anume!

A.T.: O parte foarte importantă
A inimii – pun rămășag! –
Cenaclul e... pe care-odată
Îl reunești cu-atâta drag...

M.A.: Da, cenaclul este o durere
Când eu eram și EL era!...
Acuma caut timpul în tăcere
Când poezie încă se citea!

A.T.: Versuri ați scris... deloc puține!
Aproape o viață întreagă,
Dar spuneți-mi, vă rog, cine
V-a fost muza cea mai dragă?

M.A.: Muza uneori e ploaia,
Uneori, muza e vântul
... De multe ori este femeia!...
Dar muză este și cuvântul.

Așa că nu mai încerca
Să afli acum vreo știre
Ca toți poeții, și tu știi
Că poezia e... IUBIRE!

Si-aici e simplu, nu te joci
Nu trebuie să scrii poveste.
Iubirea, dar și poezia
Dacă există-i simplu: ESTE!

De nu, te joci ca-n poezie
Te amăgești rimând catrene,
Dar niciodată n-o să fie
Mai mult decât povești mondene!

A.T.: Se zice-ades despre poeți
Că misiunea lor sub soare
Este de-a-nfînge săgeți
În inimile visătoare...

M.A.: Se zic prea multe de poeți,
Dar foarte multe-s inventate
De epigonii celor care
Au reușit să scrie-o carte!

Poeții sunt oameni cu har
Ei, uneori, vorbesc în vers
Sau.... poate au în buzunar
O cheie către univers!

În rest, e invers dacă vrei,
Ei nici nu au mai multe vieți!
Și ei sunt cei care primesc
În inimile lor... săgeți!

A.T.: De ce n-au liniște nicicând
Și-s frământați mereu de-alean,
De timpul iute alergând
Și de amorul cel viclean?...

M.A.: Aici așa e, drept grăiești!
Ei sunt mereu neliniștiți
Se războiesc în lumea lor
Cu demoni, îngeri și cu sfinți.

Nu le convine dacă-i alb,
Dacă e negru, nici atât -
Ei au o lume doar a lor
Și urăsc tot ce e urât!

A.T.: Ce sfat aveți pentru cei
Rămași în anonimat
Care au din plin condei,
Dar zborul le-a fost curmat?

M.A.: Sfaturi? Sfat în poezie?
Nicidecum nu pot să dau
Fiecare doar... să scrie
Cu măsura ce o au.

A.T.: Încheierea-aș vrea să fie
Cea mai de preț poezie.

M.A.: Da, îți spun ca să se știe
Dubla silabă și consoană:
Cea mai sublimă poezie
Este cuvântul magic: MAMĂ!

**Realizat de Alina TANASĂ, bibliotecar,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

ZILELE BIBLIOTECII JUDEȚENE „NICOLAE MILESCU SPĂATARUL” VASLUI

Sărbătorirea patronului spiritual al Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, pe 6 decembrie 2019, a dat startul unei perioade încărcate de evenimente culturale dintre cele mai diverse.

Prima zi a cuprins activitatea „Sfântul Nicolae – ocrotitorul copiilor”, festivitatea de premiere a Concursului „Spiridușii lui Moș Crăciun”, recitalul de pian susținut de Corina Răducanu & Eugen Dumitrescu, Duo Art Studio (Serban Grecu, Alin Munteanu și Matei Munteanu, coordonator Galina Parfeni) și o *Seară de carte pentru copii*.

Sărbătoarea bibliotecii a continuat luni, 9 decembrie 2019, cu „Seduția lecturii”: „Mari scriitori – mari iubiri”, scriitori români care au lăsat în urma lor scrieri nemuritoare și au trăit la rândul lor povești de iubire impresionante.

Marți a avut loc Colocviul profesional „Biblioteca publică, un spațiu activ în comunitate”, cu participarea bibliotecarilor din județ.

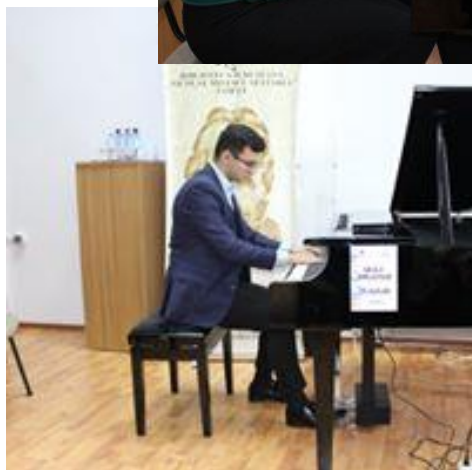
Marelui cărturar vasluian i-au fost dedicate Concursul „Nicolae Milescu Spătarul – personalitate vasluiană în cultura română” (marți, 10 decembrie 2019) și activitatea „În memoriam: Nicolae Milescu Spătarul” (miercuri, 11 decembrie 2019).

Ziua de miercuri a continuat cu o nouă conferință din seria lunară „După-amiezi culturale la Vaslui”, coordonată de prof. univ. dr. Constantin Dram de la Universitatea „Al.I. Cuza” Iași care l-a invitat pe domnul Liviu Brătescu, cercetător dr. la Institutul „A.D. Xenopol” Iași.

Artiștii Mihaela și Cristian Gârlea au oferit joi, 12 decembrie 2019, publicului vasluian microrecitalul „Vocalitatea în jazzul românesc”. Ziua a continuat cu activitatea „În așteptarea sărbătorilor de iarnă: tradiții și obiceiuri” și lansarea volumelor *Scriitori vasluieni* semnată de Theodor Codreanu și *Antologia de literatură pentru copii și tineret Călătorie pe tărâmul visării*, lucrare coordonată de Liliana Moga, care reprezintă munca de cercetare a documentelor din colecțiile bibliotecii, realizată de Serviciul Informatizare, Informare bibliografică, Prelucrarea și completarea colecțiilor.

Vineri, 13 decembrie 2019, prietenii bibliotecii și ai cărților au fost invitați la „Amiaza cărților junimiste – semnale editoriale”.

Zilele Bibliotecii s-au încheiat duminică, 15 decembrie 2019, când melomanii vasluieni au fost invitați la un recital de pian susținut de elevi de la clasa profesorului Alexandru Ursu.

DUPĂ-AMIEZI CULTURALE LA VASLUI

Seria de conferințe „După-amiezi culturale la Vaslui”, aflată la a V-a ediție, se numără printre evenimentele de referință ale Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, care capătă din ce în ce mai multă vigoare, consolidându-se ca o adevărată tradiție în comunitatea vasluiană.

Manifestarea culturală, desfășurată lunar în colaborare cu domnul Constantin Dram, prof. univ. dr. la Facultatea de Litere din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, a antrenat încă de la momentul inițierii profesioniști din spațiul cultural și universitar, constituind o platformă pentru dezbateri, deschisă tuturor celor preocupați de literatură, artă, istorie.

prof. univ. dr. Constantin Dram

Dr. Liviu Brătescu, Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” Iași

prof. dr. Pavel Toma, Liceul „Ion Mincu” Vaslui

prof. univ. dr. Nicu Gavriluță, Universitatea „Al.I.Cuza” Iași

conf. univ. dr. Emanuela Ilie, Universitatea „Al.I. Cuza” Iași

dr. Liviu Brătescu, Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” Iași

LANSĂRI DE CARTE

Consiliul Județean Vaslui | romania2019.eu | 100 ROMANIA | Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

LANSARE DE CARTE

PREZINTĂ:

- Valeriu STANCU
- Pavel TOMA

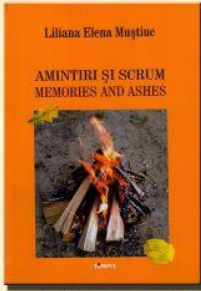
VINERI, 5 IULIE 2019, ORA 14:00

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Hagii Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI | 100 ROMANIA | BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

INVITAȚIE

LANSARE DE CARTE

AMINTIRI ȘI SCRUM

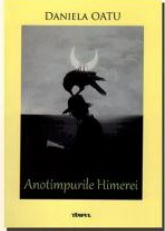
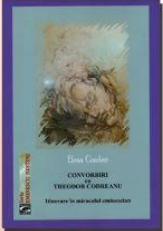
AUTOR: Liliana Elena MUȘȚIU

**PREZINTĂ: - prof. Teodor PRACSIU
- prof. Ioan BABAN**

Evenimentul va avea loc **joi, 19 septembrie 2019, ora 11:00** la Biblioteca Județeană „N.M. Spătarul” Vaslui.

Consiliul Județean Vaslui | 100 ROMANIA | U.R. | Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

LANSARE DE CARTE

Prezintă: Teodor Pracsiu **Prezintă: Marius Chelaru
Lina Codreanu
Petruș Andrei**

**Participă: Cassian Maria Spiridon, președinte al U.S.R., Filiala Iași,
membri ai Reprezentanței Vaslui a U.S.R.**

MARTI, 8 OCTOMBRIE 2019, ORA 11:00

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Hagii Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

Consiliul Județean Vaslui 100 ROMÂNIA Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

Lansare caritabilă de carte

„Dar din dar se face rai”,
Nu deții decât ce dai!

Alina Tanasă

Pune *Piedici vremelniciei* printr-o *faptă bună!*

Prezintă: prof. dr. Pavel Toma
poet Mihai Apostu

Recital muzical:
Manuela și Valentin
de la Formația Policrom

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ANIMALELOR

Vineri, 4 octombrie 2019, ora 17:00
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Hagi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

Consiliul Județean Vaslui 100 ROMÂNIA Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

BAAADUL LITERAR

Dialog cu
scriitori,
colaboratori,
cititori

Lansarea volumelor:

- O sută și una de poezii
- Ultima călătorie a lui Ulise

autor, NICOLAE DRAGOȘ

Invitați speciali:
LIVIU IOAN STOICIU, DOINA POPA, DORU SCĂRLĂTESCU,
VIOREL SAVIN, PETRE ISACHI, GRUIA NOVAC

Vineri, 22 noiembrie 2019, ora 11:00
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Hagi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

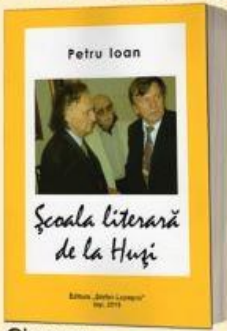

Consiliul Județean Vaslui

100 ROMÂNIA
1918-2018 100 ANI DE LA ÎNCEPUTUL STATULUI

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

Lansare de carte

Prezintă:

- conf.dr. Magda Ciopraga, Facultatea de Litere, Universitatea „Al.I.Cuza” Iași
- prof. univ. dr. emerit Petre Dumitrescu, Facultatea de Filosofie, Universitatea „Al.I.Cuza” Iași
- prof. Teodor Pracsu, membru al Uniunii Scriitorilor

Moment literar-umoristic cu reprezentanți ai Academiei Libere Veche „Păstorel” Iași

MIERCURI, 27 NOIEMBRIE 2019, ORA 14:00
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Hagi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

Redacția

Săptămânal, la bibliotecă:

CONSILIUL JUDEȚEAN
VASLUI

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL” VASLUI

Atelier de lectură

PENTRU COPII, 6 - 13 ANI

Acces GRATUIT
în baza
Permisului de intrare.

Biblioteca Județeană
„N. M. Spătarul” Vaslui

VINERI, ora 14:00

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Hagi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 235 313767, Tel. +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

CONSILIUL JUDEȚEAN
VASLUI

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL” VASLUI

Atelier muzical

Pentru copii, 5-12 ani

M(uzică) A(ritudine) R(itm) E(motie)

Acces GRATUIT
în baza
Permisului de intrare.

VINERI, ora 15:00

SALA MEDIATECA
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „N. M. SPĂȚARUL” VASLUI

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Hagi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 235 313767, Tel. +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

CONSILIUL JUDEȚEAN
VASLUI

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL” VASLUI

ATELIER DE PICTURĂ

PENTRU COPII, 6 - 13 ANI

Acces GRATUIT
în baza
Permisului de intrare.

Biblioteca Județeană
„N. M. Spătarul” Vaslui

VINERI, ora 15:00

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Hagi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 235 313767, Tel. +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

CONSILIUL JUDEȚEAN
VASLUI

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ
„NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL” VASLUI

ORA VESELĂ

PENTRU COPII, 6 - 13 ANI

VINERI, ora 16:00

Biblioteca Județeană „N. M. Spătarul” Vaslui

Acces GRATUIT, în baza Permisului de intrare.

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui
Str. Hagi Chiriac, Nr. 2, cod 730129, Tel/fax: +40 235 313767, Tel. +40 335 401164
www.bjvaslui.ro ; www.facebook.com/bjvaslui ; bjvaslui@yahoo.com

